

**ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ
ІХ СКЛИКАННЯ**

ВОСЬМА СЕСІЯ

БЮЛЕТЕНЬ №1

Частина четверта

Стенограма пленарного засідання

21 вересня 2022 року

Київ 2022

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ
ІХ СКЛИКАННЯ

ВОСЬМА СЕСІЯ

БЮЛЕТЕНЬ №1

Частина четверта

*Стенограма пленарного засідання
21 вересня 2022 року*

Управління редакційного опрацювання
Головного управління документального забезпечення
Апарату Верховної Ради України

ЗМІСТ

Засідання перше
(Середа, 21 вересня 2022 року)

Частина четверта

Проведення сигнального голосування для прогнозування результатів розгляду питань порядку денного	...7
Прийняття Постанови Верховної Ради України «Про здійснення начальниками військових адміністрацій населених пунктів у Донецькій області повноважень, передбачених частиною другою статті 10 Закону України «Про правовий режим воєнного стану»	...7
Відхилення проекту Постанови Верховної Ради України «Про здійснення начальником Народицької селищної військової адміністрації Коростенського району Житомирської області повноважень, передбачених частиною другою статті 10 Закону України «Про правовий режим воєнного стану»	...8
Прийняття Постанови Верховної Ради України «Про дострокове припинення повноважень народного депутата України Шенцева Д.О.»	...11
Внесення змін до:	
Розділу XX «Перехідні положення» Податкового кодексу України щодо ставок акцизного податку на період дії правового режиму воєнного, надзвичайного стану»	...13
Закону України «Про Державний бюджет України на 2022 рік» щодо використання коштів державного дорожнього фонду	...19
Закону України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування» (нова редакція) та інших законодавчих актів України»	...27

Інформацію про входження народного депутата України Шевченка Є.В. до складу депутатської групи «Відновлення України»	...27
Прийняття у першому читанні за основу із скороченням наполовину строків підготовки до другого читання проекту Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо виплати грошової винагороди ветеранам війни та жертвам нацистських переслідувань»	...32
Внесення змін до:	
деяких законодавчих актів України щодо реформування служби зайнятості, соціального страхування на випадок безробіття, сприяння продуктивній зайнятості населення, у тому числі молоді, та впровадження нових активних програм на ринку праці»	...34
деяких законів України щодо застосування праці іноземців та осіб без громадянства в Україні»	...45
Прийняття у першому читанні за основу із доопрацюванням положень відповідно до частини першої статті 116 Регламенту Верховної Ради України проекту Закону України «Про здійснення комплексної реконструкції кварталів (мікрорайонів) застарілого житлового фонду»	...48
Прийняття в першому читанні за основу проекту Закону України «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо звільнення від сплати податку на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки, за знищене чи пошкоджене нерухоме майно»	...51
Внесення зміни до:	
статті 12 Повітряного кодексу України щодо забезпечення стабільного функціонування Державного спеціалізованого фонду фінансування загальнодержавних витрат на авіаційну діяльність та участь України у міжнародних авіаційних організаціях	...55
деяких законодавчих актів України у зв'язку з ратифікацією Конвенції про угоди про вибір суду	...59

Прийняття в першому читанні за основу із скороченням наполовину строків підготовки до другого читання проекту Закону України «Про внесення змін до статті 1 Закону України «Про військовий обов’язок і військову службу»	...59
Прийняття рішення про направлення на повторне друге читання проекту Закону «Про внесення змін до деяких законів України щодо формування та реалізації державної політики сфері захисту критичної інфраструктури»	...62
Прийняття Постанови Верховної Ради України «Про Заяву Верховної Ради України у зв’язку з черговим етапом ескалації безпекової ситуації у світі, спровокованим останніми рішеннями злочинної влади російської федерації»	...65
Прийняття рішення про трансляцію у слоті телеканалу «Рада» в рамках телемарафону «Єдині новини» відеозапису пленарного засідання Верховної Ради України від 21 вересня 2022 року в частині обговорення та прийняття рішення щодо проекту Постанови Верховної Ради України «Про Заяву Верховної Ради України у зв’язку з черговим етапом ескалації безпекової ситуації у світі, спровокованої останніми рішеннями злочинної влади Російської Федерації»	...73
Представлення проекту Закону України «Про Державний бюджет України на 2023 рік» Кабінетом Міністрів України	...73

[Результати поіменного голосування](#)

ЗАСІДАННЯ ПЕРШЕ

*Зал засідань Верховної Ради України
21 вересня 2022 року, 10 година
(Після перерви)*

Веде засідання Голова Верховної Ради України
СТЕФАНЧУК Р.О.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Слава Україні!

Шановні колеги, перед продовженням пленарного засідання вкотре хочу наголосити на необхідності неухильного дотримання безпекових правил у Верховній Раді України та непоширення інформації щодо початку пленарного засідання, його перебіг та прийнятих в парламенті рішень раніше ніж через 30 хвилин після завершення нашої роботи. Прошу всіх народних депутатів України і представників уряду відповідально поставитися до забезпечення безпеки єдиного законодавчого органу нашої держави.

Верховна Рада України працює в режимі одного пленарного засідання. Тому сьогодні відповідно до прийнятої нами Постанови «Про деякі питання організації роботи Верховної Ради України дев'ятого скликання під час проведення восьмої сесії в умовах дії воєнного стану» та пропозиції Погоджувальної ради депутатських фракцій і груп ми продовжуємо наше пленарне засідання.

За доброю традицією розпочнемо роботу з виконання Державного Гімну України.

(Лунає Державний Гімн України).

Шановні народні депутати, сьогодні триває вже 210 день повномасштабної збройної агресії Російської Федерації проти України. Наші мужні герої самовіддано воюють з російським агресором за найдорожче – нашу Батьківщину, її свободу та право самостійно обирати власне майбутнє. На превеликий жаль, жорстка війна передчасно забирає на небеса наших захисників і захисниць. Я прошу хвилиною мовчання вшанувати світлу пам'ять воїнів, полеглих у боях під час захисту суверенітету, незалежності і територіальної цілісності України. Вшануємо також пам'ять всіх мирних громадян, загиблих від рук російських окупантів.

(Хвилина мовчання).

Шановні народні депутати, я думаю, що «послання з боліт», яке більше нагадувало збірку якоїсь какофонії і маячні, послухали всі. Але у зв'язку з черговим етапом ескалації безпекової ситуації у світі, спровокованої останніми рішеннями і заявами злочинної влади Російської Федерації, інформую вас, що сьогодні президент Росії звернувся до росіян, заявив про часткову мобілізацію громадян країни, пригрозив західним країнам застосуванням ядерної зброї.

Знову Росією порушується тема псевдореферендумів на території нашої держави. У нас одна відповідь на всі ці погрози та заяви: український народ не злякати і не зламати. Ми продовжуємо свій шлях до демократії, розвитку та європейських цінностей.

Шановні народні депутати, відповідно до статті 28 Регламенту Верховної Ради України я пропоную провести сигнальне голосування для прогнозування результатів голосувань питань порядку денного. Я прошу народних депутатів взяти участь у сигнальному голосуванні, натиснувши кнопку «За». Нагадую, що необхідно, утримуючи сенсорну кнопку, натиснути зелену кнопку «За» та утримувати ці дві кнопки одночасно до завершення голосування, тобто до появи результатів на табло.

Шановні колеги, готові голосувати? Прошу провести сигнальне голосування.

«За» – 252.

Проголосували «за» – 252, «проти» – 6, «утримався» – 1.

Шановні народні депутати, сьогодні свій день народження відзначають наші колеги: Мар'ян Богданович Заблоцький, фракція «Слуга народу», а також Інна Романівна Совсун, фракція «Голос». Давайте їх привітаємо (*Оплески*). Вітаємо наших колег, зичимо міцного здоров'я, життєвої наснаги, нових звершень в ім'я України і перемоги.

Шановні колеги, я знову прошу всіх народних депутатів України, представників уряду неухильно дотримуватися безпекових правил у Верховній Раді України і не поширювати інформацію щодо перебігу пленарних засідань, прийнятих у парламенті рішень раніше ніж за 30 хвилин після завершення нашої роботи.

Колеги, перелік питань, який був попередньо узгоджений на засіданні Погоджувальної ради, вам надано. Переходимо до розгляду питань порядку денного.

Перше питання – проект Постанови «Про здійснення начальниками військових адміністрацій населених пунктів у Донецькій області повноважень, передбачених частиною другою статті 10 Закону України «Про правовий режим воєнного стану» ([№ 8054](#)). Це президентський проект.

Є пропозиція – без обговорення, одразу проголосувати. Домовилися?

Ставлю на голосування пропозицію про включення цього питання до порядку денного сесії. Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 270.

Рішення прийнято.

Ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту Постанови «Про здійснення начальниками військових адміністрацій населених пунктів у Донецькій області повноважень, передбачених частиною другою статті 10

Закону України «Про правовий режим воєнного стану» (№ 8054) в цілому з необхідними техніко-юридичними правками. Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 287.

Рішення прийнято.

Постанову прийнято у цілому.

Шановні колеги, наступне питання – проект Постанови «Про здійснення начальником Народицької селищної військової адміністрації Коростенського району Житомирської області повноважень, передбачених частиною другою статті 10 Закону України «Про правовий режим воєнного стану» ([№ 8055](#)).

Ставлю на голосування пропозицію про включення цього питання до порядку денного сесії. Прошу голосувати.

«За» – 235.

Рішення прийнято.

Покажіть по фракціях і групах.

Я так розумію, буде необхідність обговорення цього питання. Ні, давайте ми спочатку проголосуємо за скорочену процедуру.

Шановні колеги, ставлю на голосування пропозицію про розгляд цього питання за скороченою процедурою. Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 237.

Рішення прийнято.

Шановні колеги, я запрошую до доповіді заступницю міністра розвитку громад та територій України Козловську Наталію Вікторівну. Будь ласка, Наталіє Вікторівно.

КОЗЛОВСЬКА Н.В., *заступник міністра розвитку громад та територій України*. Шановний Руслане Олексійовичу! Шановні народні депутати України! Відповідно до Закону України «Про правовий режим воєнного стану» Президентом України внесено на ваш розгляд проект Постанови Верховної Ради України «Про здійснення начальником Народицької міської військової адміністрації Коростенського району Житомирської області повноважень, передбачених частиною другою статті 10 Закону України «Про правовий режим воєнного стану».

Метою прийняття постанови є надання начальнику Народицької міської військової адміністрації Коростенського району Житомирської області повноважень, передбачених частиною другою статті 10 Закону України «Про правовий режим воєнного стану», зокрема щодо здійснення повноважень міської ради, її виконавчого комітету і міського голови.

Прошу підтримати.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Наталіє Вікторівно. Займіть своє місце.

Шановні колеги, співдоповідь від комітету. Завітневич Олександр Михайлович.

ЗАВІТНЕВИЧ О.М., голова Комітету Верховної Ради України з питань національної безпеки, оборони та розвідки (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Шановні колеги, відповідно до доручення Голови Верховної Ради України Комітет Верховної Ради України з питань національної безпеки, оборони та розвідки розглянув проект Постанови Верховної Ради України «Про здійснення начальником Народицької селищної військової адміністрації Коростенського району Житомирської області повноважень, передбачених частиною другою статті 10 Закону України «Про правовий режим воєнного стану» (№ 8055) від 19.09.2022 року, поданий Президентом України.

Метою законопроекту за визначенням суб'єкта права законодавчої ініціативи є надання начальнику Народицької селищної військової адміністрації Коростенського району Житомирської області повноважень, передбачених частиною другою статті 10 Закону України «Про правовий режим воєнного стану».

За результатами обговорення проекту Постанови Верховної Ради України «Про здійснення начальником Народицької селищної військової адміністрації Коростенського району Житомирської області повноважень, передбачених частиною другою статті 10 Закону України «Про правовий режим воєнного стану» (№ 8055) від 19.09.2022 року, поданого Президентом України, комітет ухвалив такі рішення.

Перше. Рекомендувати Верховній Раді України включити проект постанови до порядку денного восьмої сесії Верховної Ради України дев'ятого скликання та за результатами розгляду прийняти його в цілому.

Друге. У разі прийняття проекту в цілому запропонувати доручити комітету під час підготовки тексту прийнятої постанови для підпису Головою Верховної Ради України здійснити спільно з Головним юридичним управлінням Апарату Верховної Ради України його техніко-юридичне доопрацювання.

Дякую, колеги.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, є пропозиція записатися на виступи для обговорення цього проекту постанови: два – за, два – проти.

Іванна Орестівна Климпуш-Цинцадзе, «Європейська солідарність». Будь ласка.

КЛИМПУШ-ЦИНЦАДЗЕ І.О., голова Комітету Верховної Ради України з питань інтеграції України до Європейського Союзу (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Європейська солідарність»). Прошу передати слово Артуру Герасимову.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Артур Володимирович Герасимов. Будь ласка.

ГЕРАСИМОВ А.В., член Комітету Верховної Ради України з питань аграрної та земельної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Європейська солідарність»). Шановні колеги, прошу хвилину уваги. Ми щойно без обговорення проголосували, що влада від місцевих рад, від мерів передається головам ВЦА в Донецькій області. Це зрозуміло, бо там ведуться активні бойові дії. Зараз на ваше обговорення виноситься громада, яка знаходиться в тилу. Це Коростенський район, просто подивіться на карті. Там хочуть, щоб рада і мер не виконували свої обов'язки, а замість цього працювала ВЦА. Це дуже небезпечний прецедент.

Я звертаюся до кожного народного депутата в цьому залі. Що, завтра ми будемо голосувати за ВЦА на Закарпатті, у Чернівцях? Ми будемо голосувати за ВЦА у Львівській області, в Тернопільській області чи на Франківщині? Тому, колеги, я уважно подивився цей проект постанови і хочу звернутися до кожного не підтримувати його. Я говорив з багатьма вашими колегами з Комітету з питань організації державної влади, місцевого самоврядування, регіонального розвитку та містобудування (я маю на увазі представників фракції «Слуга народу»). Вони категорично проти цього проекту постанови, бо це дуже небезпечний прецедент. Я розумію, що децентралізацію ми взагалі зараз зводимо на нуль, використовуючи воєнний стан, але ключове зараз – не створювати цей прецедент. Ще раз звертаюся до кожного: не підтримуйте цей проект постанови.

Дякую за увагу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Народний депутат Заремський Максим Валентинович, фракція політичної партії «Слуга народу».

ЗАРЕМСЬКИЙ М.В., член Комітету Верховної Ради України з питань бюджету (одномандатний виборчий округ № 202, Чернівецька область, політична партія «Слуга народу»). Прошу передати слово Завітневичу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Олександр Михайлович Завітневич.

ЗАВІТНЕВИЧ О.М. Шановні колеги, прошу підтримати проект постанови. Ми це робимо не вперше.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Арешонков Володимир Юрійович, група «Довіра». Будь ласка.

АРЕШОНКОВ В.Ю., член Комітету Верховної Ради України з питань правоохоронної діяльності (одномандатний виборчий округ № 64, Житомирська область, самовисуванець). Депутатська група «Довіра». Шановні колеги, я знаю

цю ситуацію, тому що маю пряме відношення до Житомирщини, до Коростенського району. Тому коли внесли цей проект постанови, в мене було таке подвійне враження.

З одного боку, я розумію аргументи колег про те, що самоврядування має бути пріоритетом на територіях, особливо там, де напряду не проходять бойові дії або які не перебувають під окупацією. І це справді наш пріоритет.

З іншого боку, я теж розумію ситуацію, яка пов'язана конкретно з Народицьким районом. На сьогодні там є тертя у владних структурах. Це прикордонний район. Він специфічний тим, що у будь-який момент можуть знову продовжитися якісь провокації або можливості заходу з боку наших так званих сусідів.

Тому, враховуючи всі ці обставини, мабуть, все-таки більш логічно, щоб там була повноцінна влада, сильна саме в особі керівника військово-цивільної адміністрації. Мені здається, що, виходячи з цього, станом на сьогодні потрібно підтримати дане рішення. Хоча, ще раз кажу, аргументи тих, хто виступає проти, я розумію, але враховуючи ситуацію, це рішення потрібно приймати.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Шановні колеги, я прошу народних депутатів зайняти свої місця. Ми переходимо до прийняття рішення. Готові?

Ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту Постанови «Про здійснення начальником Народицької селищної військової адміністрації Коростенського району Житомирської області повноважень, передбачених частиною другою статті 10 Закону України «Про правовий режим воєнного стану» ([№ 8055](#)) у цілому з необхідними техніко-юридичними правками.

Готові голосувати? Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 221.

Рішення не прийнято.

Покажіть по фракціях і групах. Дякую.

Наступне питання. Шановні колеги, є пропозиція розглянути його без обговорення. Це кадрове питання (*Шум у залі*).

КОРНІЄНКО О.С., *Перший заступник Голови Верховної Ради України (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»).* Народного депутата немає в залі. Що ви будете обговорювати, Артуре Володимировичу? Будемо обговорювати за відсутності депутата? О'кей, давайте.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, це проект Постанови «Про дострокове припинення повноважень народного депутата України Шенцева Д.О.» ([№ 8063](#)).

Це питання розглядатиметься одразу за скороченою процедурою. Не треба голосувати? Так? Відповідно до Регламенту це питання розглядатиметься за скороченою процедурою.

Будь ласка, запишіться на виступи: два – за, два – проти.

Шановні колеги, я прошу не розходитися, тому що лише двоє доповідачів і одразу голосуватимемо.

Олег Михайлович Синютка. Будь ласка.

СИНЮТКА О.М., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань Регламенту, депутатської етики та організації роботи Верховної Ради України (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Європейська солідарність»). Прошу передати слово Володимир Ар'єву.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ар'єв Володимир Ігорович. Будь ласка.

АР'ЄВ В.І., член Комітету Верховної Ради України з питань цифрової трансформації (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Європейська солідарність»). Це дуже добре, що ми нарешті починаємо позбавлятися колаборантів і тих, хто отримує ордени Пушкіна і співпрацює з нашим ворогом. Тим паче, що в цієї особи дуже цікава біографія, пов'язана і з криміналом, і з нападом на журналістів. Та чого там тільки немає. Але в нас продовжують залишатися в залі колаборанти, які після 2014 року завжди казали, що Росія – друг. Ми чомусь не розглядаємо зареєстрований проект постанови про припинення повноважень ОПЗЖ, тих, хто був обраний за списками цієї партії, тих, хто завжди закликав довіритися і домовитися з Путіним, фактично здатися. А партія ОПЗЖ на сьогодні заборонена Верховним Судом. Проте я розумію, чому ми сьогодні не розглядаємо проект постанови про те, щоб ОПЗЖ більше не було в сесійній залі, хоча для цього є юридичні підстави. Колаборантів потрібно вигнати. Тому що монобільшість, у якої не вистачає голосів, добирає їх від уламків ОПЗЖ. Мало того, всі з ними нормально розмовляють, домовляються, і навіть сьогодні комітет, який відповідає за свободу слова, очолює та людина, яка закликала домовитися з Путіним і є найближчим соратником кума Путіна. Ось і дивіться, що у нас сьогодні відбувається.

Ми, звичайно, проголосуємо за, але колаборанти мають зникнути з Верховної Ради України назавжди. І якщо ми цього не голосуємо, то один...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Гришина Юлія Миколаївна, фракція політичної партії «Слуга народу». Будь ласка.

ГРИШИНА Ю.М., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій (загальнодержавний багатомандатний

виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Колеги, я прошу підтримати даний проект постанови і перейти до голосування.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Юліє Миколаївно.

Шановні колеги, прошу зайняти свої місця, переходимо до прийняття рішення.

Ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту Постанови «Про дострокове припинення повноважень народного депутата України Шенцева Д.О.» ([№ 8063](#)) в цілому.

Готові голосувати? Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 299.

Рішення прийнято.

Постанову прийнято в цілому.

Шановні колеги, наступне питання – проект Закону «Про внесення змін до розділу XX «Перехідні положення» Податкового кодексу України щодо ставок акцизного податку на період дії правового режиму воєнного, надзвичайного стану» ([№ 7668-д](#)).

Шановні колеги, хтось ставитиме свої поправки на голосування? Я знаю, що Юлія Володимирівна звернулася і попросила замість своїх поправок 10 хвилин виступу. Також Южаніна Ніна Петрівна – 5 хвилин виступу і дві поправки. П'ять поправок? Одна поправка. Добре.

Давайте почнемо з виступу Юлії Володимирівни. Далі – виступ доповідача.

Будь ласка, Юліє Володимирівно.

ТИМОШЕНКО Ю.В., член Комітету Верховної Ради України з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»). Шановні колеги, хотіла б з вами трохи поговорити про взагалі нашу стратегію управління країною. Тому що акциз, який ви зараз вводите, це по суті один елемент помилково обраної стратегії. Подивіться, будь ласка, на всі європейські країни. У зв'язку з подорожчанням енергоносіїв, з санкціями, які ввели на енергоносії Росії, ці країни знімають податок на додану вартість, акцизи, всі податки з пального для того, щоб дати можливість країні вистояти.

Що робите ви? Ви, вводячи акцизний податок на пальне, руйнуєте зразу декілька сфер життя України. Ми говоримо про те, як відроджувати економіку. Але, коли ви вводите акциз на пальне, ви аграрну галузь практично ставите ще в більшу систему банкрутства. Ви знаєте, що аграрна галузь сьогодні – одна з небагатьох, яка може витягнути країну. Але через заблокований вивіз зерна

сьогодні вони знаходяться в крайній кризі. А ви ще на них накладаєте акцизний податок на паливо. Як може так вчиняти уряд, який думає стратегічно про свою країну, економіку, війну? Це перше.

Друге. Ми всі очікуємо від світу допомогу нашій армії, а ви в цей час забираєте в армії конкретні фінансові ресурси, які вони вимушені будуть платити у вигляді акцизу на пальне. Хто назве розумним такий уряд і таку політику? Просто дивно, що ви робите.

Третє. Коли наші українці виїжджають в інші країни світу, їм допомагають всіма силами. А ви, знаючи, що в українців сьогодні немає ні копійки, вводите для них акциз на пальне і таким чином витягуєте з їхніх кишень гроші. Якщо українці втрачають платоспроможність, як наслідок падає економіка. Ви висмоктуєте гроші з економіки, з армії, з аграрного сектору, з кишень громадян. І куди ви їх направляєте – ось питання. Ви знаєте, що акциз наповнює спеціальний фонд з фінансування програми «Велике будівництво».

У мирний час, до повномасштабної війни, можливо, і було доцільно будувати дороги, але без відкатів до 30 відсотків. Але сьогодні, коли кожна копійка на обліку, як можна порушувати питання відновлення роботи дорожнього фонду? Для чого? Щоб робити ямковий ремонт? Або для того, щоб профінансувати п'ять-шість «блатних» компаній, які отримують замовлення на дорожнє будівництво? Поясніть, що ви робите, яка логіка у ваших діях.

Я просто хочу сказати вам, що два законопроекти, які зараз розглядатимуться, про акцизи і про відновлення роботи дорожнього фонду, говорять про те, що скучили за корупцією. Замість того, щоб зараз людям відремонтувати дахи на тих оселях, у яких вони сьогодні не можуть жити, замість того, щоб вставити скло у вікна тих будинків, які перед осінню залишилися практично непридатними для життя через те, що не виділили декілька копійок, замість того, щоб кожен копійку віддати армії, людям, нашим аграріям, ви навпаки у них забираєте. Тому не можна робити цей крок.

Я адекватно дивлюся на ситуацію в залі, я знаю, що питання щодо голосування вирішується не раціональністю, не розумністю, не доцільністю, не якимись правильними стратегіями управління країною, а домовленостями за лаштунками або прямим наказом голосувати. Когось ви тримаєте за горло, когось за кишеню, а когось тримаєте майбутніми парламентськими виборами. Але я хочу сказати, що так політика в країні не будується.

Наша команда вважає, що введення акцизного збору і поновлення роботи дорожнього фонду – це, по суті, терористичний акт проти економіки України. Це корупція, за яку сьогодні нас просто не приймуть до Європейського Союзу. Це те, що ви ставите свої шкурні інтереси вище сили держави в цій страшній війні, ви ставите національні інтереси України на останнє місце, а на перше місце – «шкурняки», де ви можете отримувати відкати. Я пропоную проголосувати проти цього законопроекту, тому що він алогічний і він проти України.

Я також хотіла б наголосити, дорогі друзі, що є ще така історія, яка стосується дефіциту пального. Ви знаєте, що всі підприємства, які постачають дизельне пальне і бензин, мусять заплатити акциз практично передплатою.

Обігових коштів у цих підприємців немає, їм не буде чим заплатити цей акциз. Це може призвести до того, що знову ми матимемо дефіцит дизельного пального і бензину на заправках.

Я хочу зараз звернутися до урядовців, до монобільшості. Якщо ви думаєте, що ламаючи через коліно парламент, ви таким чином через піарщину зможете пояснити народу, що ви робите, не думайте, що українці настільки необізнані. Я переконана, що українці рано чи пізно дадуть вам оцінку. Але сьогодні подумайте про країну, а не про свої «шкурняки».

Закликаю весь парламент проголосувати проти введення акцизу на пальне і проти відкриття дорожнього фонду. Якщо і потрібно щось платити з дорожнього фонду, це виключно відновлення інфраструктури, яка пошкоджена війною, мости і ті дороги, які необхідні для логістики. Але не те, що ви до повномасштабної війни називали так званим великим будівництвом.

Я також, дорогі друзі, хочу нагадати, що сьогодні Путін оголосив масштабну мобілізацію. По суті, починається новий етап жорстокої війни. Ви не маєте права в цей час вирішувати корупційні питання замість державних.

Я закликаю всі фракції, всіх депутатів не тиснути кнопку, тому що вам хтось написав її так тиснути, а думайте про країну, про кожну людину, про армію, про аграріїв, не приймайте помилкових рішень.

Слава Україні!

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, якщо можна, коротко позиція комітету з цього приводу. Я прошу запросити народних депутатів до залу. Розумію, що більше ніхто не наполягатиме, будемо приймати рішення щодо цього... Буде все-таки, так? Все, добре. Я перепрошую, постійно надходить різна інформація.

Потім – Ніна Петрівна. Одна поправка, я пам'ятаю (*Шум у залі*).

Дмитро Олександрович, так? Скільки у вас буде поправок? Добре.

Данило Олександрович, потім – Ніна Петрівна. Будь ласка.

ГЕТМАНЦЕВ Д.О., голова Комітету Верховної Ради України з питань фінансів, податкової та митної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Шановні колеги, прекрасний традиційний виступ опозиції, в якому за декілька хвилин був і заклик скасувати податки чи не брати податки і одночасно відремонтувати дахи, пошкоджені внаслідок військової агресії.

Мені здається, що війна – це час відповідальності. Війна – це час державників. Війна – це час, коли всі резерви, всі ресурси ми повинні сконсолідувати для єдиного – виключно для перемог, а не займатися політиканством, популізмом, тим, чим займалися в цій країні 30 років.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ніна Петрівна Южаніна. Будь ласка. Одразу називайте номер поправки, бо в нас великий документ.

ЮЖАНИНА Н.П., член Комітету Верховної Ради України з питань фінансів, податкової та митної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Європейська солідарність»). Для врахування поправка 1057. У кожного є своя думка, але цілком очевидно, що все, що зараз стосується дрібних фермерів, взагалі наших аграріїв... Ви всі, 99 відсотків присутніх у залі, відчуваєте, що значне здорожчання міндобрив і взагалі їх відсутність, не налагоджена логістика не дають можливості дрібним аграріям зібрати врожай (вони від нього відмовляються), а тим паче здійснити посів озимих.

Я прошу врахувати знижену ставку для аграріїв, як це передбачено в 19 із 27 країн Євросоюзу: 21 євро. Цей підхід все одно ми будемо імплементувати згодом, бо наші аграрії не можуть конкурувати з аграріями Європейського Союзу, які мають знижені ставки і дотації від держави.

Прошу підтримати поправку 1057.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Данило Олександровичу, якщо можна, коротко.
Поправка 1057 Ніни Петрівни Южаніної.

ГЕТМАНЦЕВ Д.О. Ми обговорювали зокрема цей підхід. Він не адмініструється, неможливо взагалі жодним чином це проконтролювати. Це позиція і Мінфіну, і податкової.

Крім цього, не зрозуміло, чому ми повинні давати саме такі пільги аграріям і не давати їх металургам чи іншим галузям, хімікам тощо.

Тому давайте все-таки підтримаємо це компромісне рішення, яке запропонував комітет, у тому вигляді, в якому воно є зараз.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Ставлю на голосування поправку 1057 народної депутатки Южаніної. Комітетом вона відхилена, аргументи сторін ви почули. Прошу визначитися та голосувати.

«За» – 122.

Рішення не прийнято.

Дмитре Олександровичу, скажіть відразу номер поправки, бо дуже великий документ.

РАЗУМКОВ Д.О., народний депутат України (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Руслане Олексійовичу, в мене є прохання. У мене вісім поправок. Надайте мені 3 хвилини, і одну поправку я поставлю на врахування.

ГОЛОВУЮЧИЙ. А який номер поправки?

РАЗУМКОВ Д.О. Номери поправок?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Так. Яку ви хочете поставити на голосування для врахування?

РАЗУМКОВ Д.О. Для врахування поправка 1070.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дайте тоді 3 хвилини Разумкову. Після цього, шановні колеги, переходимо до голосувань.

Дякую.

РАЗУМКОВ Д.О. Дякую, Руслане Олексійовичу. Дякую, шановні колеги. Дійсно, ми з вами сьогодні спостерігаємо, м'яко кажучи, хаотичну політику у сфері оподаткування. Ми спочатку повністю скасовуємо всі акцизи і податки, потім починаємо їх повертати без прозорої процедури, без зрозумілої логіки цих процесів, не розуміючи, як це впливає на ціну пального, не розуміючи, навіщо і куди ці кошти будуть іти.

Ми добре розуміємо, що інфраструктура необхідна, але всі пам'ятають, що в далекому 2019 році ми обіцяли людям, що будемо вибудовувати зрозумілі довгострокові правила і відносини між владою та бізнесом. Не можна змінювати законодавство сьогодні на сьогодні. Це забороняє і чинне українське законодавство. Мінімум за півроку.

У законопроекті ми пропонуємо поправкою 1070 відтермінувати будь-які зміни до податкового законодавства не менше ніж на 3 місяці після того, як закон буде опублікований, щоб він вступав у силу.

Так само ми не можемо постійно змінювати підходи до того, куди йтимуть гроші. Я нагадую, що свого часу ми вирішили як Верховна Рада України, після цього Президент підписав закон, що кошти, виділені на дорожній фонд, відправляти виключно на погашення зовнішніх зобов'язань України і на українську армію. Сьогодні ми знову спостерігаємо непрозорі механізми і дуже багато розмов про те, а куди підуть ці кошти, на що вони будуть направлені. Давайте завершувати цю вакханалію, пов'язану з податковою політикою. Ви бачили багато чого і з ФОПами, іншими податками, які постійно змінюються.

Якщо ми говоримо з вами про ще одну ідею, дуже специфічна, м'яко кажучи, відповідного комітету про 10 відсотків на імпорتنі товари, це знову зовсім непрозорий і нелогічний процес, коли ми спочатку знімаємо будь-які мита, потім їх повертаємо, а потім ще й починаємо додавати плюс 10 відсотків. Що таке 10 відсотків, багато хто знає. Краще про це забути і відкласти в дуже далеку шухляду.

Тому, шановні колеги, я пропоную поставити поправку 1070 на голосування для її врахування. Вона говорить про те, що будь-які зміни...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дмитре Олександровичу, я перепрошую, поправка 1070 – це поправка Костюха. Вона відхилена. Мабуть, ви мали на увазі поправку 1072.

РАЗУМКОВ Д.О. Дивіться, це знову до того, як формуються таблиці. Вони постійно змінюються.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Мабуть, ваша поправка 1072, Дмитре Олександровичу. Тоді я поставлю на голосування поправку 1072. Добре?

Шановні колеги, ставлю на голосування поправку 1072 народного депутата Разумкова. Вона відхилена комітетом. Автор наполягає на її врахуванні. Прошу визначатися та голосувати.

«За» – 115.

Рішення не прийнято.

Поправка залишається відхиленою.

Я так розумію, завершальна поправка. Поправка 16. Ніна Петрівна Южаніна. Шановні колеги, після визначення щодо цієї поправки голосуємо за законопроект у цілому. Прошу народних депутатів не розходитися.

Поправка 16. Будь ласка, Ніно Петрівно.

ЮЖАНІНА Н.П. Колеги, у зв'язку з тим, що в комітеті дуже важко складалася таблиця, і, мабуть, вперше дізналися всі колеги народні депутати (я вчора це озвучила), що в поправці 16 плануються ставки: 100, 100, 52 і 100, 100 встановити на період воєнного стану, але не пізніше, ніж 1 липня 2023 року. Це перше.

По-друге, в цей перелік додали біодизель і біопаливо, тому їх також буде стосуватися зменшення ставки і період до 1 липня 2023 року. Але закралася ще одна помилка, що 7 відсотків ПДВ також буде лише до 1 липня 2023 року. Про це ні уряд не говорив, ні Міністерство фінансів не заявляло, ні в комітеті ніхто не чув. І, очевидно, що це технічна помилка.

Пане голово комітету, виправте, будь ласка, її, бо 20 відсотків ще й ПДВ на все пальне з 1 липня 2023 року...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Позиція комітету. Будь ласка.

ГЕТМАНЦЕВ Д.О. Ніно Петрівно, жодної помилки немає, цілком правильне рішення. З 1 липня наступного року завершується пільговий період, який є. Я нагадаю вам, коли ми приймали рішення навесні, то вважали, що війна завершиться через місяць, то все це відновиться автоматично набагато раніше. Але термін «1 липня» нам необхідний для того, аби була визначеність і в оподаткуванні, щодо суб'єктів господарювання, щодо людей, коли, власне, відновиться звичайний порядок справляння податків з палива. Прошу підтримати цю поправку.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Шановні колеги, ще раз, резюмуючи, про поправку 16 Данила Олександровича Гетманцева. Вона комітетом врахована. Ніна Петрівна просить поставити її на голосування для підтвердження. Автор вимагає, щоб вона була підтверджена. Комітет цю позицію висловив.

Шановні колеги, ставлю на голосування для підтвердження поправку 16 народного депутата Гетманцева. Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 254.

Рішення прийнято.

Шановні колеги, ми завершили обговорення цього законопроекту.

Ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту Закону «Про внесення змін до розділу XX «Перехідні положення» Податкового кодексу України щодо ставок акцизного податку на період дії правового режиму воєнного, надзвичайного стану» ([№ 7668-д](#)) в другому читанні та в цілому з необхідними техніко-юридичними правками.

Готові голосувати? Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 255.

Рішення прийнято.

Закон прийнято у цілому.

Покажіть по фракціях і групах.

Шановні колеги, наступне питання – проект Закону «Про внесення зміни до Закону України «Про Державний бюджет України на 2022 рік» щодо використання коштів державного дорожнього фонду» ([№ 7669](#)).

Шановні колеги, чи будуть тут поправки?

Прошу, Олександр Станіславовичу. Дві поправки, я бачу. Княжицький, Южаніна – одна поправка і Железняк – одна поправка. Потім голосуємо за законопроект у цілому. І Цимбалюк, так?

Шановні колеги, прошу не розходьтєся, розглядаємо декілька поправок і голосуємо законопроект у цілому.

Хто буде спочатку? Южаніна Ніна Петрівна. Тільки скажіть номер поправки.

ЮЖАНИНА Н.П. Поправка 47. Якщо ви бачили, з великої таблиці в нас врахована лише одна редакція статті 38 Закону України «Про Державний бюджет України на 2022 рік». Я прошу врахувати і цю частину, яка стане єдиною поправкою для статті 38. Пропоную установити, що в 2022 році, як виняток з положень статті 24² Бюджетного кодексу України, кошти державного дорожнього фонду спрямовуються першочергово на забезпечення потреб сектору оборони.

Прошу підтримати цю поправку. Ми говорили про неї з депутатами монобільшості, і всі ви її розумієте і також підтримуєте. Тому прошу зараз всіх проголосувати одногосно за підтримку цієї пропозиції.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, поправка 47 Ніни Петрівни Южаніної. Вона комітетом відхилена. Автор наполягає на врахуванні, правильно? Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 310.

Рішення прийнято.

Вітаю, колеги. Поправку 47 Ніни Петрівни Южаніної враховано.

Давайте я оголошу всіх. Княжицький, Цабаль, і після цього Михайло Михайлович Цимбалюк – 3 хвилини замість своїх поправок. Потім переходимо до голосування. І Железняк.

Цабаль. Перепрошую, Княжицький. Я спочатку надам слово Княжицькому, потім – Цабаль, Железняк, Цимбалюк, і голосуємо.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань гуманітарної та інформаційної політики (одномандатний виборчий округ № 116, Львівська область, політична партія «Європейська солідарність»). Поправка 335. Поправкою пропонується встановити, що в 2022 році, як виняток з положень статті 24² Бюджетного кодексу України, кошти державного дорожнього фонду спрямовуються першочергово на забезпечення потреб сектору оборони, державну підтримку кінематографії, забезпечення функціонування Українського культурного фонду, у тому числі здійснення фондом заходів з підтримки проектів, а також забезпечення діяльності Українського інституту книги, підтримку книговидавничої справи, популяризацію української літератури у світі.

Згадайте Президента, який виступав на врученні Шевченківської премії, цитував Черчилля, який говорив, що якщо ми не підтримуємо культуру, то за що ми воюємо? У нас на культуру і в цьому бюджеті, і на наступний рік стоять нулі.

Прошу підтримати цю поправку і хоча б якісь кошти виділити на підтримку української культури.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Шановні колеги, комітет цю поправку пропонує відхилити. Поправка 335 народного депутата Княжицького. Автор наполягає на її врахуванні. Прошу народних депутатів визначатися голосуванням.

«За» – 132.

Рішення не прийнято.

Йдемо далі. Хто далі? Ще одна поправка Княжицького.

Княжицький. Будь ласка.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Дякую. Поправкою 1197 передбачено доручення уряду привести свої нормативно-правові акти у відповідність з цим законом та поінформувати Верховну Раду про стан його виконання. Очевидно, ні Верховну Раду, ні суспільство не хочуть інформувати, куди витрачаються кошти платників податків. Це абсурд. У кінці бюджетного року замість того, щоб посилювати українську армію, відбудовувати культурну спадщину і підтримувати культуру, ми знову витрачаємо величезні кошти без контролю і звітності перед суспільством. Прошу підтримати цю поправку.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Поправка 1057, правильно?

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Поправка 1197.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Перепрошую, поправка 1197. Зараз, секунду.

Шановні колеги, ставлю на голосування поправку 1197 народного депутата Княжицького. Вона відхилена комітетом. Аргументи були пояснені. Прошу визначитися та голосувати.

«За» – 127.

Рішення не прийнято.

Дякую.

Цабаль. Будь ласка.

ЦАБАЛЬ В.В., секретар Комітету Верховної Ради України з питань бюджету (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Голос»). Поправка 338. Нагадаю, що під час введення воєнного стану, ми прийняли зміни до Бюджетного кодексу, згідно з якими гроші дорожнього фонду можна витрачати лише на потреби сектору оборони, і це було вірно. Зараз ми намагаємося це скасувати і дозволити використовувати гроші на будівництво та відновлення доріг, пошкоджених внаслідок збройної агресії. Це, напевно, також правильно, і я цю ідею підтримую. Але є проблема, що так написано в пояснювальній записці, а в самому законопроекті це не уточнено. Моя поправка уточнює, що гроші дорожнього фонду можна використовувати на ті цілі, які ми передбачили під час введення воєнного стану, тобто на цілі оборони, а також на відновлення та будівництво доріг, пошкоджених внаслідок збройної агресії Російської Федерації. Тобто моя поправка уточнює і доводить законопроект до того змісту, який був у пояснювальній записці. Прошу підтримати.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Шановні колеги, поправка 338 народного депутата Цабалю. Комітетом вона відхилена. Аргументацію ви почули, прошу визначайтесь та голосуйте.

«За» – 126.

Рішення не прийнято.

Поправка 566. Железняк. Будь ласка.

ЖЕЛЕЗНЯК Я.І., *перший заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань фінансів, податкової та митної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Голос»)*. Шановні колеги, ця поправка не стосується ані доріг, ані використання дорожнього фонду. Ця поправка – це технічні зміни в Бюджетний кодекс, яка має так званий бюджетний нейтральний статус. Вона не вплине на те, скільки ми витратимо видатків. Тобто це технічна поправка, тому що ми прискорюємо бюджетний процес. Вона про те, щоб ми могли, якщо є гроші, фінансувати профтехосвіту, що, напевно, є нормальним і правильним, особливо коли такі міста, як Маріуполь та інші, не мають цієї можливості.

Я зараз хочу посварити Комітет з питань освіти, науки та інновацій, який мав би подати цю поправку, і особисто пана Колебошина. От прямо негативно згадую його в контексті і прошу передати слово для того, щоб він пояснив, чому я, а не він або інші члени комітету подали таку поправку.

Я дуже прошу підтримати цю справді важливу поправку, пробачте, що не профільний закон.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Давайте все-таки ми проголосуємо за цю поправку, а потім я надам право на репліку. Чи спочатку право на репліку? Право на репліку.

Колебошин Сергій. Будь ласка.

КОЛЕБОШИН С.В., *заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій (одномандатний виборчий округ № 140, Одеська область, політична партія «Слуга народу»)*. Доброго дня, шановні колеги! Уявіть собі учня професійно-технічного навчального закладу, який вчиться в Маріуполі і, наприклад, планує працювати на комбінаті «Азовсталь». Але після окупації цього міста він поїхав і, наприклад, у Львові намагається вступити до закладу профтехосвіти для того, щоб продовжувати навчання і працювати потім на економіку нашої держави. Але такої можливості зараз він не має, оскільки, я нагадаю, що профтехосвіта в нас фінансується з регіональних бюджетів, переважно обласних, іноді міських, і це історія про регіональне замовлення. Так ось саме ця поправка надає можливість навчати цих дітей, і відповідно ми отримуватимемо якісні робітничі кадри, які потім відновлюватимуть, та що там потім, зараз відновлюватимуть економіку нашої країни.

Дуже прошу підтримати цю поправку.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Яка позиція комітету? Давайте запитаємо.

ПАСІЧНИЙ О.С., *член Комітету Верховної Ради України з питань бюджету (одномандатний виборчий округ № 127, Миколаївська область, політична партія «Слуга народу»)*. Комітет на своєму засіданні не прийняв цю

поправку, тому що вона напряму не стосується відання цього закону. Але зал може визначитися голосуванням.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, шановні колеги.

Тоді ставлю на голосування поправку 566 народного депутата Железняка. Вона відхилена комітетом, водночас аргументацію ви почули. Тому прошу голосувати.

«За» – 315.

Рішення прийнято.

Поправку прийнято. Дякую, колеги.

Михайло Михайлович Цимбалюк, 3 хвилини. Будь ласка.

ЦИМБАЛЮК М.М., *перший заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»)*. Фракція «Батьківщина». Шановні колеги! Наша фракція робила спробу вдосконалити цей законопроект до другого читання, щоб все-таки кошти бюджету воюючої держави були спрямовані, по-перше, на сектор оборони. На жаль, наші поправки не були враховані.

Наступне. Ми вважаємо, якщо є зайві кошти, то тоді можна було їх спрямувати на відновлення тієї інфраструктури, що була знищена під час бойових дій. Це, мабуть, було б правильно. Таку поправку також не підтримано.

Більше того, ми вважаємо, що внесення зміни в бюджет воюючої держави, що стосується дорожнього фонду, можна було спрямувати на відновлення житла тих громадян, які до зими житимуть у багатоповерхових будинках без дахів. На жаль, і цю пропозицію не було враховано.

Через те, шановні колеги, слід пам'ятати, що за кожен копійку, яка використовується з бюджету в період воєнного стану, слід буде звітувати перед громадянським суспільством. Ми впевнені, що настане той час, коли можна буде слухати пленарні засідання Верховної Ради і громадянам України, які чутимуть, як Верховна Рада ухвалює ті чи інші важливі законопроекти.

Це насправді ті кошти дорожнього фонду, які могли бути спрямовані на покращення матеріально-технічної бази наших військових. Настає осінньо-зимовий період. Чи всі військові забезпечені теплим одягом? Є питання. Наскільки відомо, то на сьогодні закуплено лише на 300 тисяч особового складу. А решта? Це також велике питання. Ці кошти могли бути спрямовані саме туди.

Проаналізувавши законопроект до другого читання, фракція «Батьківщина» дійшла висновку, що, на жаль, не вдалося шляхом внесення поправок його вдосконалити. За такі зміни ми, на жаль, голосувати не можемо. Фракція «Батьківщина» в другому читанні не підтримує цей законопроект.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ніно Петрівно, ще 6 хвилин на виступ. Потім ще одна поправка Разумкова, і переходимо до голосування.

Дмитре Олександровичу, одна поправка і голосуємо.

ЮЖАНІНА Н.П. Шановні колеги, я всі свої поправки зараз спробую об'єднати в одну. Мені здається, багато хто не зрозумів, що зараз відбувається з прийняттям змін. Насправді в таблиці була врахована лише одна поправка – витрачання з дорожнього фонду як виняток зі статті 38.

Коли ви підтримали поправку 47, у нас виходить, що кошти державного дорожнього фонду спрямовуються першочергово на забезпечення потреб сектору оборони, а також до 50 відсотків коштів державного дорожнього фонду спрямовується на будівництво та реконструкцію міжнародних автомобільних пунктів пропуску. Тут ми досягли певного компромісу.

Я звертаюся до влади. Для того, щоб справді виконувалися ці норми закону, потрібний контроль зі сторони опозиції. Коли ми запропонували вам створення ТСК щодо витрачання коштів дорожнього фонду, то саме для контролю цих першочергових витрат. Це треба було б зробити сьогодні, і тоді ми розуміли б, що об'єднавшись, розв'язали проблему, яка нас нібито розділяла тут, у залі. Але чомусь сьогодні питання про створення ТСК для контролю за витрачанням з дорожнього фонду не стоїть.

Але при цьому цей проект закону все одно залишається важким. Важким тому, що наповнення цього ресурсу відбувається за рахунок громадян і за рахунок економіки. Я хочу зауважити, що саме непослідовність дій і неочікуваність не дає можливості економіці відновлюватися. Я не говорю про зростання, я говорю про відновлення. Адже коли був хаос на ринку пального, коли був страшенний дефіцит... Усі ми знаємо, що дефіцит не подоланий просто так, його подолали завдяки тому, що якраз МСБ швидко включилися в роботу з постачання палива в Україну. Це не монополії привели до того, що в нас наповнився ринок, а саме суб'єкти малого і середнього бізнесу, які, не маючи ні ресурсу, ні додаткових фінансових можливостей, все-таки зробили неможливе і почали ввозити велику кількість пального. Я чула від своїх колег і на ефірах, що їх так багато розвелось, в них є якісь надлишкові доходи.

Так ось після прийняття проекту закону № 7668 їх стане набагато менше, ми знову повернемося до дефіциту. Ми це згадаємо ще в залі. Тому що ресурсів, які зараз накопичилися, буде достатньо на декілька місяців, і вони не стосуються аграріїв. Аграрії не поїдуть до трьох, чотирьох компаній, які є монополістами, заправляти свою аграрну техніку. Вони якраз споживали те паливо, яке завозили ці маленькі підприємці, які швидко зорієнтувалися.

Я не можу погодитися з тим, що влада не має ніякої політики щодо перехідних періодів. Як так можна? Ви щойно чули дискусію щодо поправки 16, що не можна проконтролювати відпуск зі зниженою ставкою акцизу для аграріїв. Так давайте тоді імплементувати директиву Європейського Союзу, де якраз і передбачена знижена ставка 21 євро не лише для аграріїв, а насправді для всіх

машин, механізмів, техніки і обладнання, які виконують роботи поза дорогами загального призначення.

Так, це є ключовою статтею директиви Європейського Союзу і цілком очевидно, що буде необхідно її імплементувати. То чому би не розпочати зараз? Чому не встановити послідовний, правильний, відповідний до нашого сучасного стану економіки, етап переходу ставок акцизного податку? Чому все по 100, що за логіка? Хто такі рахунки робив?

Чому ніхто не знає азів формування акцизів, на які товари, чому саме сформовані такі ставки? Чому цим ніхто не займається? Мені здається, що досить прийняття таких швидких непродуманих рішень. Я розумію, що на початку війни не знали, не орієнтувалися, приймали швидкі рішення, відміняли податки, потім подумали, що це не варто робити. Але аргумент про те, що в нас війна і потрібні гроші в бюджеті, не аргумент. Економіка не може розпочати діяльність і дати гроші в бюджет. Це означає, що всі сили мають бути спрямовані на те, щоб спочатку нагодувати, дати можливість розвиватися, відновитися економіці, а потім збирати кошти в бюджет. Ви ж зараз дієте з точністю до навпаки. І ваш аргумент, навіть для мене, про те, що нам потрібні гроші, не працює. Спочатку відновіть економіку, а потім будемо збирати гроші. Не можна зібрати гроші зараз наперед, економіка так не працює. Ви закони економіки не обдурите, вони вас переможуть. Розумійте це, будь ласка. Це призведе до того, що ми будемо довго відновлюватися і відставати.

Тому думайте, коли вносите такі значущі для держави рішення в зал. Так не може далі продовжуватися.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Шановні колеги, завершальний акорд щодо цього законопроекту.

Дмитро Олександрович Разумков. Я так розумію, одна поправка для врахування, одна – для підтвердження. Почнемо з тієї, що для врахування.

Дмитре Олександровичу, назвіть номер.

РАЗУМКОВ Д.О. Дякую, Руслане Олексійовичу. Поправка 43 стосується того, що вже приймала Верховна Рада України. Свого часу Верховна Рада України прийняла рішення, що гроші дорожнього фонду мають бути витрачені на армію – на Збройні Сили України, які сьогодні захищають нашу з вами державу і повертають ті території, які тимчасово були захоплені Росією.

Тому поправка 43 пропонує залишити цю норму, а ресурси, які будуть надходити до дорожнього фонду, мають бути використані виключно на потреби української армії та на інфраструктурні потреби, якщо вони будуть необхідні саме для забезпечення оборонних завдань української армії і наших Збройних Сил.

Тому, шановні колеги, прошу підтримати українські Збройні Сили і наших з вами захисників.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування поправку 43 Дмитра Олександровича Разумкова. Вона відхилена комітетом. Прошу визначатися і голосувати.

«За» – 117.

Рішення не прийнято.

Я прошу народних депутатів зайняти свої місця. Зараз голосуємо поправку для підтвердження і потім голосуємо законопроект у цілому.

Дмитре Олександровичу, будь ласка.

РАЗУМКОВ Д.О. Дякую. Поправка 1198.

Шановні колеги, скажіть, будь ласка, яким чином з'явився в законі про дорожній фонд резервний фонд? Яким чином воно відноситься до цього законопроекту? Це абсолютно не відповідає ні Регламенту, ні здоровій логіці, ні порядності. Давайте, щоб було так, як повинно бути згідно з чинним законодавством.

Прошу не підтримувати цю поправку. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Поправка 1198. Правильно, Дмитре Олександровичу?

А яка позиція комітету? Поправка була врахована.

ПАСІЧНИЙ О.С. Ми уважно розглянули цю поправку на засіданні комітету. Вона була підтримана комітетом, тому що тих коштів, які надходять від акцизного податку, було недостатньо останні три місяці для дорожнього фонду. Ми це розуміли, і тому додали ще 2 мільярди для резервного фонду саме для відновлення критичної інфраструктури та на відновлення інфраструктури внаслідок збройної агресії Російської Федерації.

Комітет підтримав поправку. Прошу підтримати.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, поправка 1198 комітетом врахована. Це поправка народного депутата Арістова та його колег. Народний депутат Разумков просить поставити її на голосування для підтвердження. Комітет просить, щоб ця поправка залишилася врахованою.

Тому, народні депутати, прошу голосувати. Поправка 1198.

«За» – 246.

Рішення прийнято.

Шановні колеги, переходимо до прийняття рішення.

Ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту Закону «Про внесення зміни до Закону України «Про Державний бюджет на 2022 рік» щодо використання коштів державного дорожнього фонду» ([№ 7669](#)) в другому читанні та в цілому з необхідними техніко-юридичними правками.

Готові голосувати? Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 269.

Рішення прийнято.

Закон прийнято у цілому. Вітаю, колеги.

Веде засідання Перший заступник Голови Верховної Ради України **КОРНІЄНКО О.С.**

ГОЛОВУЮЧИЙ. Покажіть, будь ласка, попереднє голосування по фракціях і групах. Дякую.

Згідно з поданою заявою та відповідно до частини третьої статті 60 Регламенту Верховної Ради України повідомляю про вхід народного депутата України Шевченка Євгена Володимировича до складу депутатської групи «Відновлення України».

Дякую.

Веде засідання Голова Верховної Ради України **СТЕФАНЧУК Р.О.**

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, наступне питання – проект Закону «Про внесення змін до Закону України «Про загальнообов’язкове державне соціальне страхування» (нова редакція) та інших законодавчих актів України» ([№ 3663](#)).

За пропозицією 156 народних депутатів України 7 вересня 2022 року Верховна Рада України прийняла рішення про застосування особливої процедури розгляду законопроектів у другому читанні, яка передбачена статтею 119¹ Регламенту Верховної Ради України, а саме про розгляд у другому читанні за особливою процедурою проекту закону № 3663.

Комітет з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів узагальнив ці пропозиції і поправки, що надійшли від депутатських фракцій і груп та підготував одну уточнену порівняльну таблицю для розгляду законопроекту № 3663. Відповідно до вимог Регламенту порівняльна таблиця включає всі враховані комітетом пропозиції, а також 13 відхилених пропозицій, на яких наполягають фракції і групи.

Переходимо до розгляду цього питання.

Слово для доповіді надається голові Комітету з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів Галині Миколаївні Третьяковій.

Галино Миколаївно, коротко поінформуйте і переходимо до розгляду питання. Будь ласка.

ТРЕТЬЯКОВА Г.М., голова Комітету Верховної Ради України з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Дякую, шановний головуючий. Шановні народні депутати, комітет зробив все для того, щоб ми не обезкровлювали українську економіку у воєнний час. Прохання підтримати цей законопроект. Він важко йшов через комітет, але, здається, ми знайшли всі баланси для того, щоб залишити або навіть трішечки підсилити

захист людини і зробити все, щоб діджиталізація спростила для наших людей соціальний захист.

Дякую. Прошу підтримати.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Галино Миколаївно.

Переходимо до розгляду поправок. Хто наполягатиме на своїх поправках? Фракція «Батьківщина». Я знаю, що буде Івченко, Цимбалюк і Тимошенко. Правильно?

У вас там п'ять поправок. Хто перший буде? Волинець, Івченко, Цимбалюк. Добре. Тоді Волинець – одна поправка, Івченко – одна поправка і Юлія Володимирівна – 3 хвилини.

Волинець. Скажіть одразу номер поправки.

ВОЛИНЕЦЬ М.Я., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань енергетики та житлово-комунальних послуг (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»). Шановні колеги, у мене 107 поправок у даному випадку, оскільки ми йдемо за процедурою.

Я визначився щодо поправки 74. Вона передбачає наступне. Ні в якому разі не можна об'єднувати Фонд соціального страхування з Пенсійним фондом солідарної системи. В даному випадку солідарна система Пенсійного фонду є дотаційною і страхові виплати для застрахованих осіб просто втраяться.

А на наступному етапі автори законопроекту передбачили в інтересах великих приватних страхових компаній ліквідувати солідарну систему. Люди не матимуть пенсію. З 1 січня наступного року без будь-якої підготовки вступатиме в дію закон, який передбачає введення пенсійного страхування. За збиткового Фонду соціального страхування, пенсійного страхування, яке є сьогодні, не можна також цього робити. Люди, які зараз мають пенсію, залишаться без неї, а ті, хто старше 35 років, теж не будуть мати пенсію, бо вони не накопичать страхових внесків.

Тому, шановні колеги, я дуже прошу, ні в якому разі цього не робити. Не можна ображати старих, інвалідів, які втратили здоров'я. Дуже багато інвалідів прийде ще після війни, яких необхідно буде реабілітовувати, і ці фонди необхідно зберігати. Ми будемо потім пояснювати на європейському рівні, чому ми приймаємо такі необдумані рішення. Автором цього законопроекту є Михайло Папів. Він підсунув нам всім свиню, і фракції «Слуга народу» також.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Галино Миколаївно, яка позиція комітету?

ТРЕТЬЯКОВА Г.М. Позиція комітету є такою, що функції управління соціальним страхуванням передаються Пенсійному фонду, і прийняття цієї поправки суперечитиме більшості положень цього законопроекту. Комітет пропонує її відхилити.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Галино Миколаївно.

Ставлю на голосування поправку 74 Волинця. Позицію автора і позицію комітету ви почули. Прошу визначайтесь і голосуйте.

«За» – 65.

Рішення не прийнято.

Івченко. Назвіть номер поправки.

ІВЧЕНКО В.Є., член Комітету Верховної Ради України з питань аграрної та земельної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»). Поправка 80. Шановні колеги, модель соціального страхування, яку сьогодні руйнує законопроект № 3663, і лобісти над цим попрацювали, діє в таких країнах як Німеччина, Австрія, Франція, Данія, більшість європейських країн за аналогічною схемою. Але наразі 14 липня в оркостані Путін підписав закон і приєднав фонди соціального страхування безпосередньо до Пенсійного фонду. Після цього голова комітету пропонує нашій Верховній Раді зробити так само, як і в оркостані.

Колеги, наші Збройні Сили сьогодні обороняють нашу територіальну цілісність проти ворога. Ми маємо дбати про соціальне забезпечення цих людей. Вже був приклад, коли об'єднували такі фонди і нічого гарного не вийшло. Так давайте задумаємося: або ми йдемо в Європу і виконуємо євроінтеграційні директиви (намагаємося сформувані відповідне законодавство), або автор законопроекту Папієв і голова комітету будуть вам розповідати, що ми пропонуємо європейські норми. Наразі практика показує, що саме 14 липня Росія об'єднала фонди і запропонувала відповідну модель. Колеги, одумайтесь.

Пропоную не підтримувати даний законопроект як такий, який суперечить інтересам громадян України, соціальному захисту.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Вадиме Євгеновичу, оскільки була така загальна доповідь щодо всього законопроекту, чи треба ставити поправку 80 на голосування? Треба. Добре.

Ставлю на голосування поправку 80 народного депутата Івченка. Прошу визначатися.

«За» – 68.

Рішення не прийнято.

Три хвилини – Юлія Володимирівна Тимошенко. Ви будете ставити на голосування якусь поправку, Юліє Володимирівно?

Будь ласка.

ТИМОШЕНКО Ю.В. Шановні колеги, просто майте на увазі, що ви зараз скасовуєте європейську модель функціонування державного соціального фонду

і запроваджуєте російську модель. Це просто, щоб ви розуміли, що ви робите. Це перше.

Друге. Ключові слова сказала голова комітету. Вона сказала, що за рахунок об'єднання соціального і пенсійного фондів, ми заощадимо гроші для країни в тяжку хвилину. Тобто дорожній фонд відкривається, акцизи вводяться, а соціальні видатки скорочуються для того, щоб захистити країну в важкий момент. А тепер просто послухайте, які соціальні видатки зараз зачищаються.

Замість діючої сьогодні повної компенсації втрати заробітної плати за період декретної відпустки буде тільки часткова компенсація.

Цим законопроектом ви повністю ліквідуєте все, що стосується підтримки працюючих людей, які отримали травму на підприємстві, яким потрібно протезуватися, реабілітуватися, лікуватися. Все це буде скасовано.

Я можу безкінечно продовжувати перелік того, що сьогодні знищується. Це понад 20 видів доплат людям, які сьогодні їх отримують, а це працюючі люди. Ви практично залишаєте цих людей без допомоги і ще чомусь б'єте по жінкам, які народжують дітей для України. Це якесь безумство, ідіотизм. Більше це нічим пояснити не можна.

Але я вам зараз хочу повідомити іншу історію. На чолі зі мною наша делегація 27 вересня зустрічатиметься в Міжнародній організації праці в Женеві з Генеральним директором Гаєм Райдером і директором Міжнародної організації праці Європейського Союзу. Ми просто системно підготували, як знищуються сьогодні права працюючих людей у нашій державі, як і що ви робите із соціальними виплатами, як ви зачищаєте мінімальний прожитковий рівень, як ви ліквідуєте по суті всі трудові гарантії. Я хочу подивитися, як ви будете після цього розмовляти з Європейським Союзом. І трохи додамо про корупцію, яка за цим стоїть, тому що 32 мільярди крадеться у людей і направляється на корупцію.

Всі, хто має совість у цьому залі, голосуйте категорично проти. Не можна так здавати людей і працювати на корупційні схеми.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Будь ласка, позиція комітету.

ТРЕТЬЯКОВА Г.М. Комітет пропонує відхилити ці три поправки. Хочу зауважити, що організація роботи системи соціального страхування не має ніякого відношення до директив ЄС. Директиви ЄС не приписують, в який спосіб будь-яка країна організовує систему соціального страхування. Вона організовує так, як зручно для тих громадян. Мені здається, що ми не маємо припускати зовнішнього управління в нашій країні, зокрема щодо якого заперечує фракція, яка про це каже наразі.

Що стосується оркостану, то я не спостерігаю, які закони там приймають. Може, ви й спостерігаєте.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, хто ще наполягатиме на своїх поправках до цього законопроекту?

Мамка Григорій Миколайович, так? Василь Іванович Німченко?

Василь Іванович Німченко. Будь ласка.

НІМЧЕНКО В.І., перший заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань правової політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Опозиційна платформа – За життя»). Шановні колеги, я стосовно двох поправок з 90, які я вносив. Хочу звернути увагу на чотири позиції, про які йдеться в законопроекті.

Перше. Давайте повернемося до наших фахівців з ГНЕУ. Почитайте висновок, там однозначно вказується на невідповідність Конституції запропонованих норм з тих обставин, що по суті ліквідується самоврядність, діяльність трудових колективів, роботодавців і держави.

Друге. Внески, які вносять люди в порядку соціального страхування і які по суті будуть ліквідовані, є власністю людей, а простіше власністю народу, і туди втручатися під виглядом скорочення адміністрування, це є системою, просто неможливо.

Третє. Ми дуже часто звертаємося до Венеційської комісії, щоб дала висновок на предмет того, так яке ж рішення приймати. Чому ми розробили цей законопроект, який не ґрунтується на Конституції України?

Під час голосування я хотів би, щоб ми вибирали Конституцію України та інтереси людей, а не законопроект, який скорочує адміністрування в управлінні соціальними фондами і соціальними грошми та Пенсійним фондом.

Спасибі.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Ми сприймаємо це як виступ без обговорення поправок.

Всі фракції виступили. Прошу народних депутатів зайняти свої місця, переходимо до прийняття рішення. Шановні колеги, будь ласка, підготуйтеся до прийняття рішення.

Ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту Закону «Про внесення змін до Закону України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування» (нова редакція) та інших законодавчих актів України» ([№ 3663](#)) в другому читанні та в цілому з необхідними техніко-юридичними правками.

Готові голосувати, шановні колеги? Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 238.

Рішення прийнято.

Закон прийнято у цілому.

Покажіть по фракціях і групах.

Шановні колеги, наступне питання – проект Закону «Про внесення змін до деяких законів України щодо виплати грошової винагороди ветеранам війни та жертвам нацистських переслідувань» ([№ 7295](#)).

Ставлю на голосування пропозицію про розгляд законопроекту № 7295 за скороченою процедурою. Прошу голосувати.

«За» – 236.

Рішення прийнято.

Шановні колеги, давайте, може, без обговорення? З обговоренням, так?

Запишіться на виступи: два – за, два – проти.

Слово надається народному депутату Федієнку Олександру Павловичу, фракція політичної партії «Слуга народу». Будь ласка.

ФЕДІЄНКО О.П., заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань цифрової трансформації (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Доброго дня, колеги! Прошу передати слово пані Третяковій.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Галина Миколаївна Третякова. Будь ласка.

ТРЕТЯКОВА Г.М. Шановний головуєчий! Шановні народні депутати! Комітет одноголосно підтримав цей законопроект, йдеться про виплату разової грошової допомоги, яку робили до 5 травня. Комітет пропонує надати Кабінету Міністрів право визначати розмір цієї допомоги, що мають святкувати наші люди, але пропонує це до Дня незалежності України. У нас були дебати, чи до Дня незалежності України, чи до Дня Української Державності. У будь-якому випадку ми можемо подискутувати щодо цього під час другого читання. Але потрібно приводити цей законопроект до політичного ладу, який сьогодні є в Україні.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Слово надається народному депутату України Величковичу Миколі Романовичу, фракція політичної партії «Європейська солідарність».

ВЕЛИЧКОВИЧ М.Р., член Комітету Верховної Ради України з питань транспорту та інфраструктури (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Європейська солідарність»). Прошу передати слово Володимирі В'ятровичу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Володимир Михайлович В'ятрович. Будь ласка.

В'ЯТРОВИЧ В.М., член Комітету Верховної Ради України з питань гуманітарної та інформаційної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Європейська солідарність»). Доброго

дня, шановні колеги! Безперечно, ідея відходу від советських дат і прив'язки виплат ветеранам війни та жертвам нацистських переслідувань до свят, пов'язаних з боротьбою за українську державність, є правильною. І 14 жовтня, як пропонувалося проектом, і День незалежності України, як є у висновку комітету, цілком прийнятні для цього дати.

На жаль, менш прийнятними є інші новації законопроекту. Перш за все, це норми, що допомога виплачується у розмірах та порядку, встановлених Кабінетом Міністрів. Як зауважило Головне науково-експертне управління Апарату Верховної Ради України, ці норми мають встановлюватися саме законами, а не підзаконними актами. Віддаючи право встановлення не лише порядку призначення, а й розміру допомоги уряду, ми знижуємо рівень соціальних гарантій, з чим не можна погодитися. Тому сподіваємося, що цю норму буде прибрано до другого читання, щоб ми могли підтримати ідею цього правильного законопроекту. До речі, пропонуючи виплачувати до Дня незалежності України допомогу ветеранам, ми маємо не забувати і про тих людей, які виборювали цю незалежність.

Тому дякую десяткам колег, які разом зі мною внесли законопроект [№ 8032](#) «Про внесення змін до Закону України «Про пенсії за особливі заслуги перед Україною» щодо борців за незалежність України у ХХ столітті». Сподіваюся, що на засіданні комітету та на пленарному засіданні він без зволікань буде підтриманий і Українська держава нарешті встановить гідні соціальні гарантії тим, хто віддав за неї роки своєї боротьби, а часом і життя.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Цимбалюк Михайло Михайлович, фракція «Батьківщина». Будь ласка.

ЦИМБАЛЮК М.М. Фракція «Батьківщина». Шановний пане Голово! Шановна президіє! Шановні народні депутати! Ініціатива однозначно позитивна. Ми дискутували в комітеті, і, справді, доцільно перенести виплату разової грошової допомоги з травня на жовтень. Ця ініціатива підтримується. Але є декілька нюансів, на які вказують і експерти, і представники ГНЕУ.

Нам варто буде до другого читання все-таки змінити підхід. Бо Кабінет Міністрів, якщо буде призначати суму, то він знову, як говорив колега, буде занижувати. За прикладом минулого року, інваліди І групи або особи з інвалідністю І групи – зменшено на 90 гривень. Тобто навіть не на суму інфляції було підвищено їм виплати.

Через те ми вважаємо, що до другого читання шляхом внесення поправок слід буде зафіксувати в бюджеті конкретні суми обов'язково з урахуванням рівня інфляції та однозначно перенести виплату на жовтень, щоб ті громадяни, які підпадають під категорії разової доплати, мали достойну суму і усвідомлювали, що держава пам'ятає про них і допомагає фінансово.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Нестор Іванович Шуфрич, «Платформа за життя і мир». Будь ласка.

ШУФРИЧ Н.І., голова Комітету Верховної Ради України з питань свободи слова (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Опозиційна платформа – За життя»). Дякую, шановний пане Голово. Шановні колеги, питання не є однозначним, до нього треба підходити, враховуючи всі виступи, дуже відповідально. І зал має визначитися.

Дякую за увагу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, ми завершили обговорення цього питання. Немає більше бажаючих виступити? Прошу народних депутатів зайняти місця, переходимо до прийняття рішення.

Шановні колеги, була домовленість, що ми приймаємо його за основу, а потім в цілому. Є зауваження, тобто тільки за основу і скорочуємо строки, я правильно розумію? Добре. Тоді працюємо тільки з першою пропозицією.

Шановні колеги, ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту Закону «Про внесення змін до деяких законів України щодо виплати грошової винагороди ветеранам війни та жертвам нацистських переслідувань» ([№ 7295](#)) за основу.

Готові голосувати? Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 283.

Рішення прийнято.

Шановні колеги, ставлю на голосування пропозицію про скорочення наполовину строків подачі пропозицій і поправок для підготовки до другого читання законопроекту № 7295. Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 250.

Рішення прийнято.

Наступне питання – проект Закону «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо реформування служби зайнятості, соціального страхування на випадок безробіття, сприяння продуктивній зайнятості населення, у тому числі молоді, та впровадження нових активних програм на ринку праці» ([№ 6067](#)).

Шановні колеги, можемо переходити до голосування? Ніхто не буде наполягати?

Юлія Володимирівна Тимошенко. Які поправки у вас?

ТИМОШЕНКО Ю.В. Шановні колеги, тут просто вчергове для безробітних обрізається все, що можливо, під час війни. Тому у нас 79 поправок, і ми всі їх читаємо.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Сімдесят дев'ять поправок, так? Тобто бюджет сьогодні не слухаємо, Юліє Володимирівно? Давайте слухатимемо 79 поправок.

Галино Миколаївно, займіть своє місце. З якої починаємо? Хто автор?

Поправка 8 Тимошенко. Вона врахована. Відхилені треба дивитися, перепрошую.

Юліє Тимошенко, яка перша поправка? Волинець? Який номер?

Михайло Волинець. Будь ласка.

ВОЛИНЕЦЬ М.Я. Фракція «Батьківщина». Наш лідер Юлія Тимошенко сказала, що в даному випадку вже торкнулися питань зайнятості.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Назвіть номер поправки, Михайле Яковичу.

ВОЛИНЕЦЬ М.Я. Так я по поправках йду. У цьому законопроекті...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Назвіть спочатку номер.

ВОЛИНЕЦЬ М.Я. Поправка 6.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

ВОЛИНЕЦЬ М.Я. У цьому законопроекті передбачено суттєво зменшити пільги, які сьогодні є для людей, які залишилися без роботи. У цьому законопроекті люди, які є біженцями і в силу різних причин не зможуть надати вчасно документи, не будуть реєструватися як біженці.

У цьому законопроекті збільшується страховий стаж із шести до семи місяців для тих, хто втратив роботу. В цьому законопроекті забирається право стати на облік і отримати підтримку тим, хто закінчив училище, інститут.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування поправку 6 Волинця. Вона відхилена комітетом. Прошу визначитися та голосувати.

«За» – 86.

Рішення не прийнято.

Яка наступна поправка? Зараз, я дивлюся.

Герасимов. Поправка 15. Не наполягає.

Ще раз Волинець. Будь ласка.

ВОЛИНЕЦЬ М.Я. Поправка 34. Шановні колеги, будьте дуже уважні. Абзац третій підпункту 6 пункту 4 розділу I виключити. Пропонується скасувати запропоновані в пункті зміни, якими збільшується мінімальний страховий стаж, необхідний для отримання права на допомогу по безробіттю, із шести до семи місяців. Я говорив про те, що збільшується страховий стаж із шести до семи місяців.

Пропоную зняти це з проекту. Обґрунтування: це положення проекту не відповідає вимогам частини третьої статті 22 Конституції України, суттєво порушується становище людей найманої праці.

Шановні колеги, закликаю вас: будьте уважні, прочитайте і дослухайтеся, що пропонує фракція «Батьківщина».

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, шановні колеги.

Ставлю на голосування поправку 34 народного депутата Волинця. Комітет її відхилив. Прошу визначатися та голосувати.

«За» – 88.

Рішення не прийнято.

Яка наступна поправка? Хто виступатиме?

Волинець. Будь ласка.

ВОЛИНЕЦЬ М.Я. Так, пане Голово, дякую за увагу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Будь ласка. Який номер поправки?

ВОЛИНЕЦЬ М.Я. Поправка 39 відхилена. Цією поправкою я пропоную прибрати диференціацію, якою передбачено суттєво зменшити виплати застрахованим особам залежно від стажу їхньої роботи.

Шановні колеги, у нас безробіття близько 50 відсотків. Міжнародна організація праці ООН моніторить ситуацію у країні з питаннями зайнятості. У той час, коли не виділяються кошти для того, щоб створювати робочі місця і затримувати українців в Україні, щоб розвивати свою економіку, в даному випадку здійснюються заходи для того, щоб людей викинути, виштовхнути за кордон. Зрозуміло, що ті доплати, виплати, які передбачені...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Шановні колеги, ставлю на голосування поправку 39 народного депутата Волинця. Комітет її відхилив. Прошу визначатися та голосувати.

«За» – 83.

Рішення не прийнято.

Яка наступна поправка? Волинець.

ВОЛИНЕЦЬ М.Я. Поправка 92. Шановні друзі, в даному випадку виявляється зневага з боку держави та законодавчого органу – Верховної Ради і не враховується ситуація, коли люди залишаються без роботи, коли не пропонується їм ніяких заходів для того, щоб вони були працевлаштовані. Люди не мають за що прожити і не можуть годувати свої сім'ї. У даному випадку знову скорочуються пільги, передбачені для людей, які втратили роботу в Україні. Я пропоную відхилити поправку 93 як таку, що не відповідає Конституції.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, ви мали на увазі поправку 93, так? Тому що поправка 92 – це не ваша, а Герасимова. Тому я поставлю на голосування поправку 93, з вашого дозволу. Ні, я не можу по десять разів, ви дивіться, який у вас буде підхід.

Увімкніть мікрофон Волинця на 2 секунди.

ВОЛИНЕЦЬ М.Я. Дякую за увагу. Я доповідав щодо поправки 93, я не говорив про...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Але назвали ви поправку 92. Дякую.

Ставлю на голосування поправку 93 Волинця. Комітет її відхилив. Прошу визначатися та голосувати.

«За» – 77.

Рішення не прийнято.

Наступна поправка. Який номер? Волинець, називайте номер.

ВОЛИНЕЦЬ М.Я. У мене не ввімкнений мікрофон.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Вже ввімкнений.

ВОЛИНЕЦЬ М.Я. У мене поправка 235, яка врахована, і це єдина із семи поправок, які я подавав. У даному випадку роботодавець зобов'язаний виплачувати доплату студентам...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Михайле Яковичу, вона ж врахована. Для чого ви щодо неї доповідаєте? Вона врахована. Ви що з приводу неї хочете?

Увімкніть мікрофон Волинця.

ВОЛИНЕЦЬ М.Я. Пане Голово, це єдина поправка...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Це прекрасно. Але що ви хочете з нею зробити? Ви не можете її поставити на голосування для врахування, бо вона врахована.

ВОЛИНЕЦЬ М.Я. Я просто оголошую, щоб в парламенті зрозуміли, наскільки важливе це питання.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Не треба, всі ми знаємо. Ви говорите щодо тих поправок...

ВОЛИНЕЦЬ М.Я. Наступна поправка 275.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Поправка 275.

ВОЛИНЕЦЬ М.Я. Вона відхилена. Пропонується повернутися до чинної на сьогодні норми, яка передбачає відповідальність роботодавця за невстановлення квот пільгових категорій громадян. Така норма в проекті закону вилучається. Сьогодні в законі ця норма є, є квоти для роботодавців для того, щоб люди, які мають інвалідність, які мають інші проблеми, могли бути влаштовані, заробляти собі на життя. Це питання також реабілітації...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Галино Миколаївно, будь ласка, відреагуйте.

ТРЕТЬЯКОВА Г.М. Шановний авторе поправок, ми скасовуємо принцип квот. Якщо ви кажете, що ми йдемо до Європи, то саме скасування принципу квот і стимулювання роботодавця і є європейським принципом. А система квот є у того оркостану. Так ви визначіться, за яку ви систему: за систему оркостану чи за європейські квоти?

Комітет відхилив цю поправку.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Шановні колеги, ставлю на голосування поправку 275 народного депутата Волинця. Вона відхилена комітетом. Тому прошу визначитися та голосувати.

«За» – 74.

Рішення не прийнято.

Михайле Яковичу, у вас ще є поправки? Вже немає. Дякую.

Юліє Володимирівно, спочатку називайте номер поправки, якщо можна.

ТИМОШЕНКО Ю.В. Шановні колеги, я говорю про поправку 4. В мене ще буде декілька поправок.

Шановні друзі, скажіть, будь ласка, під час війни, коли люди втратили роботу, що було б логічним змінити в законі про службу зайнятості, щоб підтримати людей?

Перше. Розуміючи, що люди втратили роботу внаслідок війни, треба було б відразу, як люди втратили роботу, реєструвати і виплачувати допомогу.

Друге. Якщо вже люди втратили роботу внаслідок війни і у них нічого більше немає, треба збільшувати, безумовно, строк надання допомоги по безробіттю до того моменту, поки або закінчиться війна, або людина знайде роботу.

Наступне. Якщо людина втратила роботу, їй немає за що жити, треба сплачувати виплати. Цього нічого не робиться.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, ставлю на голосування поправку 4 Юлії Володимирівни Тимошенко. Комітетом вона відхилена. Прошу визначитися та голосувати.

«За» – 74.

Рішення не прийнято.

Юліє Володимирівно, називайте номер наступної поправки.

ТИМОШЕНКО Ю.В. Поправка 31. Але давайте зараз розберемося, що реально робиться. Я просто вам розкажу про це, щоб ви усвідомлювали, за що ви голосуєте. У мене ще декілька поправок. Щодо кожної поправки я буду просто розповідати, що ви скасовуєте.

Замість того, щоб скоротити термін, коли людині, яка втратила роботу внаслідок війни, відразу призначити допомогу по безробіттю, їй потрібно чекати шість місяців, бо шість місяців її не оформлюють у центрі зайнятості. Вони навпаки збільшують з шести до семи місяців, тому що війна сім місяців йде. Так чому ж людям давати допомогу по безробіттю?

Ви реально це підтримуєте? Ви реально хочете, щоб людям не скоротили термін, коли надається допомога по безробіттю, а навпаки ще до семи місяців збільшили, щоб вона сім місяців була безробітною? Так ви кати просто, а не депутати! Ви погіршуєте людині ситуацію.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Галино Миколаївно, позиція комітету.

ТРЕТЬЯКОВА Г.М. Дякую. Щодо попередньої поправки, я хочу сказати, що півроку тому ми запровадили виплату по безробіттю з першого дня, коли людина стає безробітною.

Що стосується збільшення мінімального страхового стажу до семи місяців, то непотрібно забувати, що у нас є сезонні працівники. І саме для того, щоб прибрати зловживання, і зроблена ця поправка. Вона стимулює роботодавців до заключення повноцінних трудових договорів.

Дякую. Комітет відхилив.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Поправка 31 Тимошенко. Вона відхилена комітетом. Прошу визначатися та голосувати.

«За» – 73.

Рішення не прийнято.

Юліє Володимирівно, наступна поправка. Будь ласка.

ТИМОШЕНКО Ю.В. Поправка 42. Дорогі друзі, зрозуміло, що було б логічним, якщо людина втрачає роботу внаслідок війни, то поки або не закінчиться війна, або людина не отримає роботу, не припиняти їй виплату допомоги по безробіттю. У нас сьогодні в законі 360 календарних днів треба виплачувати людині допомогу по безробіттю, тобто загальна тривалість виплати допомоги по безробіттю для різних категорій людей скорочується до 270, 240, 210 і 180 (до 180 календарних днів скорочується для молоді). Просто уявіть собі, що робиться. Молодь, яка навпаки потребує сприяння щодо працевлаштування. А також внутрішньо переміщені особи, які не мають необхідних документів для надання статусу безробітного. Тобто ще раз...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, ставлю на голосування поправку 42 народної депутатки Тимошенко. Комітетом вона відхилена. Прошу визначитися та голосувати.

«За» – 75.

Рішення не прийнято.

Юліє Володимирівно, у вас ще є поправка? Який номер?

ТИМОШЕНКО Ю.В. Поправка 69. Дорогі друзі, я продовжую далі вам цитувати драконівські закони, які ви хочете приймати для тимчасово не працюючих людей внаслідок війни в тому числі. Наприклад, така деталь, що замість того, щоб збільшити виплати людям, які втратили роботу, розуміючи, що у них більше нічого немає, вони зменшують з 70 до 50 відсотків розмір допомоги по безробіттю після закінчення перших 90 календарних днів оплати, це частина перша статті 23 закону. Тобто в людей навпаки забирають навіть те, що вони мають. Розумієте це чи ні? Якщо ви хочете бути спільниками в цьому злочині, тисніть зелену кнопку, так, як ви це вмієте робити.

Я пропоную за цей законопроект проголосувати червоними кнопками проти і розробити...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Позиція комітету.

ТРЕТЬЯКОВА Г.М. Комітетом прийнято рішення збільшити тривалість виплат із 90 до 120 календарних днів для молоді у віці до 35 років, а також для ВПО. Тому потрібно читати законопроект вірно. Поправка відхилена.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Ставлю на голосування поправку 69 народної депутатки Тимошенко. Комітетом вона відхилена, аргументацію сторін почули. Прошу визначитися та голосувати.

«За» – 70.

Рішення не прийнято.

Юліє Володимирівно, яка ще поправка у вас?

ТИМОШЕНКО Ю.В. Поправка 95. Шановні друзі, ви для того, щоб зрозуміти, де правда, а де неправда, просто законопроект почитайте. Це прекрасний рецепт, як розібратися, хто говорить правду.

У нас є посилання на кожну статтю. Я зараз уточнюю, що зменшення з 70 до 50 відсотків розміру допомоги по безробіттю після закінчення перших 90 календарних днів – частина перша статті 23. Крім того, йде збільшення страхового стажу для обчислення розміру допомоги по безробіттю, що також буде ускладнювати і, в принципі, позбавляти людей нормальної допомоги по безробіттю.

Хочу сказати, що далі я передаю слово Цимбалюку Михайлу Михайловичу щодо поправок. Я хочу, щоб ви знали, що ми видаємо спецвипуск газети,

тому що свободи слова немає. Ми рознесемо в кожную хату, в кожную квартиру газету, де буде написано, хто як за ці закони голосував.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Передаємо слово Михайлу Михайловичу Цимбалюку. Михайле Михайловичу, одразу називайте номер поправки і будемо слухати.

ЦИМБАЛЮК М.М. Фракція «Батьківщина». Дякую.

Поправка 173 щодо тієї теми, яку вже озвучували колеги стосовно молодих працівників. Ми пропонуємо таке: «Виключити із законопроекту виключення із статті 1 Закону України «Про зайнятість населення» пункту 10 у такій редакції: «10) молодий працівник – громадянин України віком до 35 років, випускник закладу професійної (професійно-технічної освіти), фахової передвищої або вищої освіти, який у шестимісячний строк після закінчення навчання працевлаштувався самостійно або за направленням закладу освіти чи територіального органу центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері зайнятості населення та трудової міграції, та продовжує працювати протягом трьох років за кваліфікацією, яку він набув під час навчання, в тому числі незалежно від першого місця працевлаштування». Ми пропонуємо цю поправку підтримати і захистити молодих фахівців (*Шум у залі*).

ГОЛОВУЮЧИЙ. Люблю нашу ДСНС.

Галино Миколаївно, дайте коротко відповідь.

ТРЕТЬЯКОВА Г.М. Справа в тому, що в Законі України «Про основні засади молодіжної політики» вже є визначення «молодь», і тому комітет не ввів поняття «молодь» в цьому законопроекті, бо воно визначено в іншому. Це те, що стосується цієї поправки. Тому її відхилено.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Ставлю на голосування поправку 173 народної депутатки Тимошенко. Комітет пропонує відхилити. Прошу визначатися та голосувати.

«За» – 74.

Рішення прийнято.

Михайле Михайловичу, ще багато у вас?

ЦИМБАЛЮК М.М. Фракція «Батьківщина». Дякую.

Поправка 179 стосується необхідності виключити із законопроекту виключення із пункту 2 частини першої статті 14 Закону України «Про зайнятість населення» слів «особи, яким виповнилося 15 років та які за згодою одного з батьків або особи, яка їх замінює, можуть, як виняток, прийматися на роботу». Ми вважаємо, що вилучення такої норми є необґрунтованим і воно призведе до погіршення працевлаштування молоді та суперечить статті 22 Конституції

України, якою передбачено, що в разі прийняття нових законів або внесення змін до чинних не допускається звуження змісту та обсягу існуючих прав і свобод.

Я прошу підтримати таку поправку. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування поправку 179 Цимбалюка і Тимошенка. Вона відхилена комітетом. Прошу визначатися та голосувати.

«За» – 73.

Рішення не прийнято.

Михайле Михайловичу, що у вас? Будь ласка.

ЦИМБАЛЮК М.М. Поправка 183.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Будь ласка.

ЦИМБАЛЮК М.М. Поправкою 183 пропонується виключити із законопроекту виключення частини другої і третьої пункту 10 статті 14 Закону України «Про зайнятість населення» у такій редакції: «2. Для працевлаштування зазначених у частині першій цієї статті громадян (крім осіб з інвалідністю, які не досягли пенсійного віку, встановленого статтею 26 Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування», норматив працевлаштування на роботу яких встановлюється згідно із Законом України «Про основи соціальної захищеності осіб з інвалідністю в Україні» та осіб, зазначених у пункті 9 частини першої цієї статті) підприємствам, установам та організаціям з чисельністю штатних працівників понад 20 осіб встановлюється квота у розмірі 5 відсотків середньооблікової чисельності штатних працівників за попередній календарний рік».

Ми вважаємо, що слід все-таки зберегти норму, і це допомогло б підтримати...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування поправку 183 Тимошенка і Цимбалюка. Комітет пропонує відхилити. Прошу визначатися та голосувати.

«За» – 73.

Рішення не прийнято.

Михайле Михайловичу, яка наступна поправка?

ЦИМБАЛЮК М.М. Пузійчук був наступний.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Пузійчук. Будь ласка.

ПУЗІЙЧУК А.В., член Комітету Верховної Ради України з питань бюджету (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»). Фракція «Батьківщина». Дякую, шановний головуючий. Поправка 22.

Шановні колеги, цей законопроект кардинально змінює підхід до розв'язання проблеми безробіття. Замість підтримки безробітних він акцентується на компенсаціях роботодавцям за працевлаштування. Компенсації – це справді хороший стимул, але при цьому суттєво скорочуються виплати безробітним: з 70 до 50 відсотків. Причому ще до того, як буде якийсь ефект від підтримки у вигляді компенсації. Колеги, навіть за менш складних обставин варто було б це питання ретельно опрацювати. А зараз під час війни, коли багато людей втратили роботу, це взагалі неприйнятно.

Я прошу поставити мою поправку на голосування, а Галину Миколаївну пояснити, чому зменшується виплата по безробіттю з 70 до 50 відсотків під час інфляції у країні і замість підтримки...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування поправку 22 Пузійчука. Комітет її відхилив. Прошу визначатися та голосувати.

«За» – 67.

Рішення не прийнято.

Яка наступна поправка? Пузійчук.

ПУЗІЙЧУК А.В. Дякую, шановний головуючий. Руслане Олексійовичу, звертаюся до вас, все-таки парламент – це місце дискусії, і громадянам України, і виборцям, у тому числі тим людям, які втратили роботу внаслідок повномасштабної збройної агресії, важливо почути відповідь на запитання: чому скорочуються виплати по безробіттю, чому замість 70 відсотків стає 50, якщо в країні велика інфляція, люди втрачають роботу, в тому числі внаслідок зруйнованих підприємств?

Послухайте, якщо подивитися сайти по пошуку роботи, то на сьогодні кількість претендентів по країні в середньому на одну вакансію становить 15 осіб, до війни було 5-7. Збільшення виплат по безробіттю призведе до додаткових видатків державного бюджету, але це для того, щоб підтримати людей у такий тяжкий час.

Прошу підтримати мою поправку.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування поправку 26 Пузійчука. Комітетом вона відхилена. Прошу визначатися та голосувати.

«За» – 75.

Рішення не прийнято.

Ще є поправки?

Пузійчук. Будь ласка.

ПУЗІЙЧУК А.В. Фракція «Батьківщина». Дякую, шановний головуючий.

Поправка 30. Шановні колеги, стаття 22 Конституції України чітко говорить, що під час прийняття нових законів або внесенні змін до чинних законів не допускається звуження змісту та обсягу існуючих прав і свобод. До речі, про

порушення цієї статті Конституції Головне юридичне управління Апарату Верховної Ради України також зазначає у своєму висновку декілька разів.

Я пропоную виключити положення, яким збільшується тривалість страхового стажу для призначення допомоги по безробіттю.

Галино Миколаївно, поясніть чому цим законопроектом іде пряме порушення статті 22 Конституції.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Галино Миколаївно, поясніть.

ТРЕТЬЯКОВА Г.М. Дякую. Є відмінність між соціальними гарантіями і системою соціального страхування. Звуження прав відповідно до цього проекту закону не передбачається, навпаки страхові принципи стають більш міцними. Ми запровадили залежність від того, який у людини страховий стаж: чим більше страховий стаж, тим більше виплата.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Почули аргументацію? Поправка 30 Пузійчука відхилена. Тому прошу визначитися та голосувати.

«За» – 67.

Рішення не прийнято (*Шум у залі*).

Це просто ДСНС передає привіт всім. А оскільки вас багато, то він шле кожному окремо.

Яка наступна поправка? Андрій Пузійчук.

ПУЗІЙЧУК А.В. Поправка 41. Галино Миколаївно, погоджуюся з вами, що проектом суттєво змінюються умови та тривалість виплати допомоги по безробіттю. Тривалість виплат зменшується та варіюється залежно від страхового стажу. У результаті станом на сьогодні будуть виплати значно меншими, і це зараз на фоні стрімкого зростання цін на товари першої необхідності та в умовах скорочення штатів переважною більшістю роботодавців, не говорячи про ті підприємства, де люди втратили роботу вимушено.

Послухайте, якщо молодий фахівець працював півроку або рік, але він втратив роботу за рахунок знищення підприємства, він буде отримувати в рази менше, ніж міг отримувати сьогодні. Де ж логіка? Де ж захист українських громадян? Де підтримка людей під час війни?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування поправку 41 народного депутата Пузійчука. Вона відхилена комітетом. Прошу визначитися та голосувати.

«За» – 66.

Рішення не прийнято.

Андрій Пузійчук. Яка наступна поправка?

ПУЗІЙЧУК А.В. Руслане Олексійовичу, я завершую.

Поправка 49. Шановні колеги, якщо ви не дослуховуєтеся до своїх колег, до опозиції, то хоча б почитайте висновок Головного юридичного управління Апарату Верховної Ради України і зверніть увагу на те, скільки разів у ньому зазначається про порушення Конституції, зокрема у змінах до статті 22, якими скорочуються виплати.

Я процитую: «Відтак, запропоновані у проекті зміни до статті 22 Закону не відповідають вимогам частини третьої статті 22 Конституції України, якими не допускається звуження змісту та обсягу існуючих прав та свобод при прийнятті нових законів або внесенні змін до чинних законів».

Шановні колеги, не підтримуйте цей законопроект. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Ставлю на голосування поправку 49 Пузійчука. Вона відхилена комітетом. Прошу визначатися та голосувати, колеги. І після цього, я так розумію, будемо голосувати за прийняття законопроекту в цілому. Прошу запросити депутатів до залу. Голосуйте.

«За» – 63.

Рішення не прийнято.

Шановні колеги, всі висловилися щодо цього законопроекту. Можемо переходити до прийняття рішення. Дякую, колеги. Прошу запросити народних депутатів до залу.

Шановні колеги, готові до голосування? Займіть свої місця, будь ласка.

Ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту Закону «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо реформування служби зайнятості, соціального страхування на випадок безробіття, сприяння продуктивній зайнятості населення, у тому числі молоді, та впровадження нових активних програм на ринку праці» ([№ 6067](#)) в другому читанні та в цілому з необхідними техніко-юридичними правками.

Готові голосувати? Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 238.

Рішення прийнято.

Закон прийнято у цілому.

Покажіть по фракціях і групах.

Шановні колеги, наступне питання – проект Закону «Про внесення змін до деяких законів України щодо застосування праці іноземців та осіб без громадянства в Україні» ([№ 5795](#)).

Чи є ті, хто наполягатиме? Від «Голосу» хто буде?

Руцишин. Будь ласка. Назвіть номер поправки.

РУЩИШИН Я.І., секретар Комітету Верховної Ради України з питань економічного розвитку (одномандатний виборчий округ № 117, Львівська область, політична партія «Голос»). Шановний Голово, у мене 23 неприйнятих поправки. Я прошу виступ до 10 хвилин замість розгляду поправок.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Добре, 10 хвилин, і після цього голосуємо. Але ви можете і швидше закінчити. Тому, колеги, прошу не відходити.

Руцишин. Будь ласка.

РУЩИШИН Я.І. Мої поправки відхилені в частині дозволу на працевлаштування іноземців. Я наполягав би на них, але зараз ніби не на часі. Причиною є війна. Саме війна спричинила найбільшу кількість претендентів на одне робоче місце в Україні, тому не випадає приймати це зараз. Ми будемо просити голосувати за цей законопроект, хоча він, як на нашу думку, не надто досконалий.

Не на часі, але тоді коли? Якби цей законопроект був спланований лише на воєнний час, тоді можна було б зрозуміти, що пізніше правила зміняться, але хочу сказати, що якщо б ми цей дозвіл назвали правильно, а саме назвали б його заборонаю на працевлаштування, оскільки в природньому стані дозвіл цей є, як правило, заборона працевлаштовувати людей, тоді в такому випадку у нас була б зовсім інша ситуація, і ми б дуже чітко зрозуміли, чому ми маємо таке низьке місце в рейтингу *Doing Business*. Хочу нагадати, що один шабель підвищення в рейтингу *Doing Business* спричинює приблизно 6 мільярдів прямих іноземних інвестицій в країну.

Також під час підготовки цих поправок ми провели дуже багато консультацій і навіть зійшлися з місцевими органами, які відповідають за регулювання цих відносин, в тому, що тут достатньо було б просто мовчазної згоди або повідомного принципу, щоб виконалися всі функції держави. Мені одразу згадується Бендукідзе, який сказав, що якщо ви не знаєте що робити, відмініть цей правовий інститут і подивіться, чи все завалиться. Так от, не завалиться нічого. Більшість у цьому залі також згодна з тим, що швидше всього не завалиться.

Навіть за мирних часів не було збільшення пропозицій щодо робочих місць у нашій країні. Чому? Тому що українець, коли стає підприємцем або роботодавцем, відразу зупиняється перед частоколом заборон або дозволів, як в даному випадку в нас є. Я вітаю, звичайно, прагнення авторів цього законопроекту покращити ситуацію, але покращувати постійно законодавство Української Радянської Соціалістичної Республіки – це не продуктивно, як на мене.

Пропоную всім невеличке розслідування. Отже, ми пошукали, звідки ноги ростуть. Цей дозвіл був запропонований Законом «Про внесення змін до Закону України «Про зайнятість населення» у 1997 році. Коротенька вибірка з пояснювальної записки: прийняття зумовлено необхідністю привести у відповідність чинне законодавство щодо забезпечення працездатної молоді першим робочим місцем згідно з статтею 4 Закону України «Про сприяння соціальному становленню та розвитку молоді в Україні».

На сьогодні ті, хто отримує вільний диплом, не має права на роботу. Чуєте, тут ще про таке йдеться, взагалі випадає з інформаційного поля про зайнятість молоді. Нерідко також коли направлення випускників стає суто формальним актом і зовсім відсутня інформація про закріплення випускників на робочих місцях.

Я думаю, що більшість, хто слухав цю цитату, відчули запах планової економіки. Але ж, звичайно, що ці умови давно змінилися, цей закон почив у бозі. Закон, який приймав цей дозвіл на роботу, також почив у бозі. А дозвіл далі продовжує жити.

Я хочу пояснити, чому так, бо процедура прийняття поправок до цього законопроекту призвела до того, що ми провели один круглий стіл, де всі разом гарненько зійшлися, що підстав для запровадження дозволу немає. Але після цього відбулося засідання робочої групи, де народних депутатів майже не було, але було представлено все чиновництво.

Отже, висновок цієї робочої групи: більшість серед нас висловилися за необхідність існування цього дозволу, ми максимально спростимо, діджиталізуємо і таке інше. Отже, найбільша небезпека в цьому всьому, що ми навіть не порушуємо баланс стримування і противаг, а передаємо право законодавчої ініціативи або правоутворення законопроектів у зовсім інші руки не за посередництвом депутатського мандату.

Отже, чиновник сам собі вирішує, які йому дозволи залишати, і тут, ви знаєте, хура й досі там залишилась, так? Всі аргументи, які були на користь залишення дозволу на працевлаштування іноземців, розбиваються об стратегію міграційної служби України, яка прийнята до 2025 року. Я хочу вам зачитати мету цієї стратегії.

Метою стратегії є спрямування зусиль держави і суспільства на формування та реалізацію державної міграційної політики, яка б позитивно впливала на консолідацію української нації та безпеку держави, прискорювала соціально-економічний розвиток, сприяла уповільненню темпів депопуляції (дивіться, ми плануємо уповільнення темпів депопуляції, не збільшення, на жаль), стабілізації кількісного та якісного складу населення, задоволенню потреб економіки в робочій силі.

Звичайно, що згодом я подаватиму законопроект про відміну цього рудименту і запрошую всіх однодумців приєднатися до законопроектів, які відмінюють ці залишки радянської системи в нашому законодавстві і які спричиняють те, що роботодавець якраз є завжди упослідженим і стоїть у позиції небажаного в цій країні. Але життя заставить нас повернутися до цього питання, бо нам після перемоги потрібно буде багато працівників, багато робочої сили, і в тому числі недорогої робочої сили. Було б дуже добре, якби ці працюючі люди, які в нас будуть, залишалися в Україні, вчили своїх діточок в українських школах, ставали українцями, і тоді Україна має бути великою європейською державою не тільки географічно, а великою державою як в прямому, так і в переносному розумінні цього слова.

Я запрошую всіх проголосувати за цей законопроект. Але одразу приєднатися до відміни таких рудиментів, як дозвіл на працевлаштування іноземців в Україні.

Дякую за увагу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ви завершили, так?

Шановні колеги, я прошу запросити народних депутатів до залу, будемо переходити до прийняття рішення.

Одну хвилинку. Шановні колеги, переходимо до прийняття рішення. Готові? Прошу народних депутатів зайняти свої місця.

Ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту Закону «Про внесення змін до деяких законів України щодо застосування праці іноземців та осіб без громадянства в Україні» ([№ 5795](#)) в другому читанні та в цілому з необхідними техніко-юридичними правками.

Готові голосувати? Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 266.

Рішення прийнято.

Закон прийнято у цілому. Вітаю, колеги.

Наступне питання – проект Закону «Про здійснення комплексної реконструкції кварталів (мікрорайонів) застарілого житлового фонду» ([№ 6458](#)). Це перше читання.

Шановні колеги, ставлю на голосування пропозицію розглянути це питання за скороченою процедурою.

«За» – 230.

Рішення прийнято.

Шановні колеги, будемо обговорювати? Тоді запишіться на виступи: два – за, два – проти.

Величкович Микола Романович, фракція політичної партії «Європейська солідарність».

ВЕЛИЧКОВИЧ М.Р. Прошу передати слово Артуру Герасимову.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Артур Володимирович Герасимов. Будь ласка.

ГЕРАСИМОВ А.В. Шановні колеги! Шановні українці! Проектом цього закону пропонується визначити правові, економічні, соціальні та організаційні засади проведення комплексної реконструкції кварталів чи мікрорайонів застарілого житлового фонду. Ви знаєте, якби цей законопроект ми приймали до війни, однозначно ми його підтримували б і він був би на часі. Але який застарілий фонд сьогодні, якщо в людей стара п'ятиповерхівка, але в ній є газ, світло, вікна,

дах і вони там нормально живуть, а ви хочете зараз витратити на це кошти, коли в той самий час у нас десятки тисяч одиниць зруйнованого житла по всій країні: на сході, на півдні, на півночі, у Київській, Чернігівській, Сумській областях.

Ви знаєте, зважаючи на те, що російськими агресорами знищена велика кількість житлових будинків, ми вважаємо, що ця ініціатива точно не на часі. Першочерговою має бути законодавча ініціатива щодо забезпечення житлового будівництва для постраждалих, для відновлення того, що зруйновано, бо у людей немає вікон, дахів, дверей, а ми приймаємо щось для якихось забудовників. «Європейська солідарність» це підтримувати зараз не буде. Ви знаєте, просто вчитайтесь, поки йде обговорення, в текст цього законопроекту.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Бужанський Максим Аркадійович, фракція «Слуга народу». Будь ласка.

БУЖАНСЬКИЙ М.А., член Комітету Верховної Ради України з питань правоохоронної діяльності (одномандатний виборчий округ № 25, Дніпропетровська область, політична партія «Слуга народу»). Прошу передати слово Олені Шуляк.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Олена Олексіївна Шуляк. Будь ласка.

ШУЛЯК О.О., заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань організації державної влади, місцевого самоврядування, регіонального розвитку та містобудування (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Шановні колеги, ми сьогодні розглядаємо урядовий законопроект, який, дійсно, був поданий до парламенту ще до війни і відповідає він на дуже важливі запитання, які з 2006 року в Україні не врегульовані. Закон про реконструкцію кварталів є, а механізмів, які працювали б і надавали можливість реконструювати старе житло, немає.

На сьогодні дуже легко і просто прикриватися словами «не на часі». Але українцям ми повинні вже дати відповідь, а якою буде відновлена Україна після нашої перемоги. За якими правилами, за якими стандартами ми будемо будувати нове жило? За якими стандартами ми будемо відновлювати застарілі квартали? Які будуть вимоги до енергоефективності? Які будуть вимоги до безпеки? Як ми будемо використовувати європейський досвід і європейські стандарти?

Я звертаюся до всіх з великим проханням і вимогою підтримати цей законопроект, який буде доопрацьований до другого читання обов'язково з врахуванням тих проблем, які на сьогодні є в житловому фонді. А ми на сьогодні знаємо, що через державний портал Дія громадянами України подано заявки стосовно зруйнованого і пошкодженого житла, а це понад 17,5 мільйона метрів квадратних. Тому такий закон буде встановлювати ті рамки, які будуть стосуватися відновлення нової і сучасної європейської України.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Сергій Миколайович Євтушок, фракція «Батьківщина». Я так розумію, що він передає слово Олексію Юрійовичу Кучеренку. Будь ласка.

КУЧЕРЕНКО О.Ю., перший заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань енергетики та житлово-комунальних послуг (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»). Фракція «Батьківщина». Дякую.

Шановні колеги і шановна пані Олено! У 2005 році, 17 років тому, на цій трибуні я як голова Державного комітету з питань житлово-комунального господарства в уряді Тимошенко доповідав цей законопроект у першому читанні. Ми тоді бачили абсолютно реальні можливості запуску цієї повномасштабної програми комплексної модернізації і реконструкції застарілого житла, бо вона мала не лише архітектурні і технічні проблемні питання. Тут одне ключове питання: а за який рахунок, за чий кошт нам можна реконструювати застарілий житловий фонд, якого на сьогодні є десь близько 60 відсотків? Бо ви ж розумієте, що найбільш бідні люди проживають у цих будинках і вони самі не потягнуть програму оновлення, реновації, реанімації. І це має бути державна програма з визначенням державних фінансів, місцевих фінансів, грошей інвесторів і таке інше.

Ви, мабуть, всі розумієте, що в Києві ця програма мала б рухатися за своїм напрямом. Тут можна було б і без бюджетних коштів, якби Київ не пішов у тупиковий напрям точкової забудови, коли замість комплексної забудови кварталу давали можливість побудувати «свічку». Там хтось заробляв десятки мільйонів доларів, але інвестиційний потенціал проїдали.

Ми сьогодні по суті констатуємо: ця проблема не зрушилася з місця. Ми готові вас підтримати і допомагати, бо ми знаємо як робити. Але запам'ятайте: без нового сучасного Житлового кодексу ця проблема не може бути розв'язана, бо у нас не вирішено питання власності і землі. Ми готові з вами співпрацювати.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Железняк Ярослав Іванович, фракція «Голос».

Шановні колеги, я попрошу запросити колег до залу, після цього будемо приймати рішення щодо цього законопроекту.

Ярославе Івановичу, будь ласка.

ЖЕЛЕЗНЯК Я.І. Давно ми не чули Віталія Безгіна. Прошу передати йому слово.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Давно ми не чули Віталія Безгіна. Де він?

Віталій Безгін. Будь ласка.

БЕЗГІН В.Ю., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань організації державної влади, місцевого самоврядування, регіонального розвитку та містобудування (загальнодержавний багатомандатний виборчий

округ, політична партія «Слуга народу»). Дякую Ярославу за екстравагантний пас.

Колеги, насправді цей законопроект писався міністерством до війни, але війна трохи змістила акценти і, безумовно, і місцеве самоврядування, і територіальні громади зацікавлені, щоб подібний інструмент з'явився, щоб можна було використовувати його в період відновлення. Тут ключовий момент, коли ми кажемо про радянську спадщину в нашій квартальній забудові, немає сенсу відновлювати і забудовувати в такому самому стилі. Звісно, що ми маємо впроваджувати кращі світові, європейські практики, про це, зокрема, наголошують наші міжнародні партнери.

Тому прохання підтримати законопроект сьогодні. Безумовно, він далі буде вдосконалений і буде ще краще відповідати періоду відновлення нашої України.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Шановні колеги, ми завершили обговорення цього законопроекту. Прошу народних депутатів зайняти свої місця. Переходимо до прийняття рішення.

Ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту Закону «Про здійснення комплексної реконструкції кварталів (мікрорайонів) застарілого житлового фонду» ([№ 6458](#)) за основу з доопрацюванням положень відповідно до частини першої статті 116 Регламенту Верховної Ради України.

Готові голосувати? Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 250.

Рішення прийнято.

Ідемо далі, шановні колеги. Наступний проект Закону «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо звільнення від сплати податку на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки, за знищене чи пошкоджене нерухоме майно» ([№ 7632](#)).

Шановні колеги, будемо розглядати з обговоренням?

Тоді ставлю на голосування пропозицію про розгляд цього питання за скороченою процедурою. Прошу голосувати.

«За» – 235.

Рішення прийнято.

Шановні колеги, прошу записатися на виступи: два – за, два – проти... (*Шум у залі*). Ви хочете, щоб з представленням було? Добре.

Доповідає Олена Олексіївна Шуляк, потім співдоповідь від комітету – Данило Олександрович (*Шум у залі*). А, Данило Олександрович – і від авторів, і від комітету. Будь ласка, 4 хвилини.

ГЕТМАНЦЕВ Д.О. Шановні колеги, ми сьогодні представляємо законопроект, який, можливо, не є досконалим. На засіданні комітету ми довго його обговорювали і ухвалили рішення рекомендувати прийняти проект у першому читанні за основу за умови його доопрацювання до другого читання.

Для всіх очевидно, що проблема, яка розв'язується законопроектом, існує. Ідеться про нерухоме майно, щодо цього треба прийняти політичне рішення. Це нерухоме майно, зруйноване або пошкоджене внаслідок агресії Російської Федерації; нерухоме майно, яке розташоване як на окупованих територіях, так і в зоні, де ведуться (велися) бойові дії; а також нерухоме майно, яке не розташоване в зоні, де ведуться (велися) бойові дії, зокрема десь на Західній Україні, але яке було зруйновано внаслідок обстрілів. Це перше.

Друге питання. Чи повинна людина, яка втратила своє житло, сплачувати податок за звітний період 2021 року, якщо це житло вже не існує? Чи можемо ми зобов'язувати її сплачувати цей податок? Питання більше стосується моралі та політики ніж права, бо за законом, дійсно, податок має сплачуватися.

Саме тому комітет рекомендував прийняти цей законопроект за основу, щоб до другого читання провести широку дискусію з усіма політичними силами і громадськістю та ухвалити правильне рішення, врегулювавши всі спірні питання щодо оподаткування в нашій державі нерухомості, яка постраждала внаслідок збройної агресії.

Вважаю, що в першому читанні законопроект треба підтримувати, а далі будемо дискутувати.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Тепер можна записатися на виступи: два – за, два – проти. Прошу записатися, колеги, і обговорити цей важливий законопроект.

В'ятрович Володимир Михайлович, фракція «Європейська солідарність». Будь ласка.

В'ЯТРОВИЧ В.М. Прошу передати слово Южаніній Ніні Петрівні.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ніна Петрівна Южаніна. Будь ласка.

ЮЖАНИНА Н.П. Колеги, чому ж ми такі нечесні один до одного? Цей проект закону – це яскравий приклад невизначеності, непослідовності, навіть хаотичності дій.

На сьогодні у Податковому кодексі України існує норма, яку ми разом приймали тут, у залі, у березні, про те, що податок на нерухоме майно за 2021 та 2022 роки фізичні особи не платять, якщо їхнє нерухоме майно розташоване в зоні, де велися або ведуться бойові дії, і якщо їхнє майно пошкоджено. Це дві категорії, вони різні. Якщо на Закарпатті пошкоджено майно від удару, хоча там

не велися бойові дії, то це та сама категорія майна, що звільнено від сплати податку на нерухоме майно. Ця норма є.

Перелік територій, де велися чи ведуться бойові дії, мав би розробити Кабінет Міністрів України, так само як і критерії до визначення поняття, що таке пошкоджене майно. На сьогодні, кінець вересня, нічого не зроблено, в Києві – хаос. Не знаю, до вас що, не звертаються платники, які говорять, що вони досі не отримали пепеерки щодо нарахованого податку на нерухоме майно? До мене весь час звертаються. Я теж не отримала, тому що деякі податкові здійснили нарахування, виставили в кабінети платника податку, а деякі – ні, бо чекають оцей перелік, про який я вам сказала.

Цим проектом закону не уточнюються норми, а взагалі хочуть кинути людей, яким сказали, що вони не будуть платити. Хіба цей податок залежить від того, чи використовувала людина це майно? У неї немає спроможності заплатити, вона не в Україні. Весь Київ вважається територією, де велися бойові дії. Ви хочете зараз сказати, що люди вже прострочили сплату податку на нерухоме майно, вносячи ці зміни, які ви пропонуєте? У жодному...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Слово надається народному депутату Чорному Дмитру Сергійовичу, фракція політичної партії «Слуга народу». Будь ласка.

ЧОРНИЙ Д.С., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань організації державної влади, місцевого самоврядування, регіонального розвитку та містобудування (одномандатний виборчий округ № 34, Дніпропетровська область, політична партія «Слуга народу»). Прошу передати слово Олені Олексіївні Шуляк.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Олена Олексіївна Шуляк. Будь ласка.

ШУЛЯК О.О. Приклад цинічної послідовності, коли на сьогодні у бізнесу зруйновано комерційні площі, у громадян України зруйновано житло, але в нас такий Податковий кодекс України, згідно з яким податок на нерухомість вони повинні сплачувати. І вони продовжують його сплачувати, Ніно Петрівно.

До мене зверталися і звертаються представники бізнесу, асоціацій (до речі, листи Європейської бізнес-асоціації направлені вже до парламенту), громадяни з проханням, щоб Верховна Рада України врегулювала питання щодо зруйнованого і пошкодженого майна, на яке сьогодні нараховується цей податок. І вважаю, що наш із вами обов'язок опрацювати законопроект до другого читання, як говорив голова податкового комітету, і ухвалити справедливе рішення для всіх тих, хто постраждав і не має змоги зараз користуватися своєю нерухомістю, використовуючи її для ведення бізнесу і всього іншого.

Прошу колег підтримати цей законопроект.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Так, звісно. Ніна Петрівна, 1 хвилина – репліка, далі виступить Железняк, і переходимо до голосування.

Ніна Петрівна Южаніна. Будь ласка.

ЮЖАНІНА Н.П. Шановні колеги, наголошую для того, щоб ви чітко розуміли норми Податкового кодексу України. Юридичні особи податок на нерухоме майно нараховують самі. Чинним Податковим кодексом України передбачено, що вони подають уточнення щодо податку на нерухоме майно, яке розташоване на територіях за двома категоріями чи двома випадками, коли вони звільняються від сплати податку. Це насамперед для тих, хто не знає.

Стосовно фізичних осіб норму виписано однозначно. Це вказівка податковому органу, який адмініструє цей порядок.

Тому, якщо Кабінет Міністрів України не розробив двох порядків, то запитуйте свій виконавчий орган, а не Верховну Раду України. Ми вміємо читати і добре знаємо податкове законодавство. Зобов'яжіть уряд зробити необхідні дії – і все, питання буде улагоджено.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ярослав Іванович Железняк. Будь ласка.

Далі виступить Михайло Михайлович Цимбалюк, 1 хвилина, і голосуємо, шановні колеги. Запросіть народних депутатів до залу.

ЖЕЛЕЗНЯК Я.І. Я дуже коротко. Шановна Олено Шуляк, проблема не в Податковому кодексі України. Ми, справді, на початку війни прийняли норми, про які щойно сказала Ніна Петрівна. Проблема в уряді. Є перелік територій, де велися або ведуться бойові дії. Ваш голова комітету Данило Гетманцев, а також Юлія Діденко, я та інші колеги, напевно, уже три місяці чекають цієї постанови від Кабінету Міністрів України. Її немає, тому люди платять податки, тому і з'явився ваш законопроект. Чи він досконалий? Ні. У комітеті багато зауважень, але внесення цього проекту до розгляду в першому читанні – це краще, ніж нічого.

У чому проблема? Крім територій, де велися бойові дії, ну, наприклад, Ізюм, зрозуміло, що там не треба оподатковувати, але є й інші приклади. Хто ходить вулицею Грушевського, той бачив, що було кафе *illy*, там щонайменше Ольга Василевська-Смаглюк, Юрій Камельчук дуже часто з'являлися. Воно зараз зачинено для доступу, не працює, не те, що там не ведуться бойові дії, а туди просто не можна пройти, тобто воно зачинено.

Давайте логічно подумаємо, ми маємо зараз вимагати сплачувати податок на нього чи ні? Воно не працює не через те, що там немає можливості зайти, а тому що просто заборонено туди пройти. Отже, ми його не маємо оподатковувати. І саме таким законом і мають розв'язуватися такі проблеми.

Є конструктивна логічна пропозиція: ви як монобільшість могли б звернутися до уряду, щоб він усе-таки щось видав. Про цю проблему постійно говорять

усі бізнес-асоціації. Але чи стане гірше з прийняттям цього законопроекту? Ні. Чи можна і треба його доопрацювати? Так.

Ще раз, є конструктивна пропозиція: приймаємо законопроект у першому читанні, а потім кожна фракція і група делегує своїх представників і доопрацюємо його. Може, принаймні виб'ємо нарешті з уряду постанову, тому що статус-кво зараз точно не задовольняє ані політиків, ані бізнес.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Михайло Михайлович Цимбалюк, після цього, шановні колеги, переходимо до прийняття рішення. Будь ласка.

ЦИМБАЛЮК М.М. Фракція «Батьківщина». Проблема справді існує, і дуже погано, що немає жодного представника уряду, який надав би нам пояснення або визнав провину щодо того, про що говорили колеги.

Цим законопроектом, як на мене, не буде розв'язано усіх тих проблем, які існують. Як бути із землею сільськогосподарського призначення, яку сьогодні поки що контролюють рашисти, а податки комусь нараховують? Як бути зі знищеним майном і компенсацією за рухоме майно, я маю на увазі сільськогосподарську техніку тощо?

Слід визнати, що проблема є, а як її розв'язувати – давайте радитися. Але уряд має відповідати на те, хто допустив ці помилки, а не перекладати все на Верховну Раду України.

Вважаю, що не варто голосувати за цей законопроект.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, ми обговорили всі питання, пов'язані з цим законопроектом. Переходимо до прийняття рішення. Прошу народних депутатів зайняти свої місця.

Ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту Закону «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо звільнення від сплати податку на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки, за знищене чи пошкоджене нерухоме майно» ([№ 7632](#)) за основу.

Готові голосувати? Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 259.

Рішення прийнято.

Шановні колеги, наступний проект Закону «Про внесення зміни до статті 12 Повітряного кодексу України щодо забезпечення стабільного функціонування Державного спеціалізованого фонду фінансування загальнодержавних

витрат на авіаційну діяльність та участь України у міжнародних авіаційних організаціях» ([№ 7559](#)).

Будемо обговорювати чи можемо... Будемо обговорювати.

Ставлю на голосування пропозицію про розгляд цього питання за скороченою процедурою. Прошу голосувати.

«За» – 234.

Рішення прийнято.

Прошу записатися на виступи: два – за, два – проти.

Веде засідання Перший заступник Голови Верховної Ради України **КОРНІЄНКО О.С.**

ГОЛОВУЮЧИЙ. Швачко, фракція «Слуга народу». Будь ласка.

ШВАЧКО А.О., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань свободи слова (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Прошу передати слово Павловському.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Павловський.

ПАВЛОВСЬКИЙ П.І., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань транспорту та інфраструктури (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Колеги, доброго дня! Законопроект стосується цивільної авіації. Річ у тому, що у зв'язку із повномасштабною агресією Росії проти України виникли проблеми із цивільною авіацією. Єдиним органом, який реалізує політику у сфері цивільної авіації та використання повітряного простору, є Державна авіаційна служба України. Фінансування Державної авіаційної служби України здійснюється за рахунок Державного спеціалізованого фонду фінансування загальнодержавних витрат на авіаційну діяльність та участь України у міжнародних авіаційних організаціях. Надходженнями до цього фонду є кошти, які отримуються від пасажирів та за вантаж, що перевозиться повітряними суднами. Однак через війну перевезення зупинилися і надходження до фонду припинено. З огляду на це виникла потреба внести зміну до статті 12 Повітряного кодексу України, а саме: доповнити частину п'яту статті 12 нормою щодо можливості поповнення цього фонду коштами за рахунок грантів, благодійної допомоги. Це єдина зміна до Повітряного кодексу України.

Комітет на своєму засіданні ухвалив рішення рекомендувати прийняти законопроект за основу та в цілому.

Дякую. Прошу підтримати.

Веде засідання Голова Верховної Ради України
СТЕФАНЧУК Р.О.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Клименко Юлія Леонідівна, фракція «Голос». Будь ласка.

КЛИМЕНКО Ю.Л., перший заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань транспорту та інфраструктури (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Голос»). Шановні колеги, законопроект дуже простий. Власне кажучи, він про наповнення Державного спеціалізованого фонду для того, щоб Україна могла виплатити свої борги перед міжнародними організаціями і взагалі підтримувати цивільну авіацію. Зазвичай фонд наповнюється зборами від перевезень пасажирів, але оскільки перевезень пасажирів з лютого цього року в нас фактично немає, то відповідно фонд теж порожній, хоча вносити плату в міжнародні організації і підтримувати цивільну авіаційну галузь у порядку та оформлювати всі документи теж потрібно, якщо ми хочемо літати хоча б протягом місяця після відкриття повітряного простору. І якщо ми зараз не будемо платити ті внески, то потім дуже складно буде відновити своє членство в міжнародних організаціях і взагалі оформити всі документи для того, щоб швидко поновити пасажироперевезення авіацією.

Тому ми будемо підтримувати прийняття цього законопроекту за основу та в цілому. Нагадаю, що він дуже простий, до того ж нам треба виконувати свої міжнародні зобов'язання навіть під час війни.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Федина Софія Романівна, фракція «Європейська солідарність». Будь ласка.

ФЕДИНА С.Р., член Комітету Верховної Ради України з питань гуманітарної та інформаційної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Європейська солідарність»). Прошу передати слово моєму колезі Миколі Величковичу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Микола Романович Величкович. Будь ласка.

ВЕЛИЧКОВИЧ М.Р. Шановні колеги, після повномасштабного військового вторгнення наша галузь цивільної авіації зазнала великих труднощів через неможливість літати. Але, як зазначили мої колеги, ми все одно змушені сплачувати внески до міжнародних авіаційних організацій. І якщо ми хочемо, щоб наша цивільна авіація після завершення військових дій повноцінно функціонувала, то, вважаємо, що повинні створити такі умови, щоб цей фонд, через який відбувається фінансування стосовно міжнародної участі України у структурах цивільної авіації, наповнювався.

Закликаємо всіх підтримати прийняття цього законопроекту за основу та в цілому.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

І мені сказали, що замість Івченка буде виступати Євтушок Сергій Миколайович. Будь ласка.

ЄВТУШОК С.М., перший заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань Регламенту, депутатської етики та організації роботи Верховної Ради України (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»). Дякую, пане Голово. Фракція «Батьківщина». Шановні колеги, ми до статті 12 Повітряного кодексу України вносимо зміну. Зрозуміло, що з початку вторгнення Російської Федерації в Україну, в принципі, у нас усі галузі потерпають від ненормальної роботи, враховуючи, що заподіюється шкода. Але повітряна галузь, по суті, припинила свою діяльність, і у нас є чіткі орієнтири, що має підсилити надходження до Державного спеціалізованого фонду.

Одразу скажу, що до статті 12 вноситься зміна, якою дається змога грантовим організаціям, фізичним і юридичним особам надавати свою підтримку, оскільки цей фонд наповнювався за рахунок зборів за кожного пасажера, за кожну тону вантажу, яка перевозилася як в Україну, так і з України. І це давало можливість Україні брати участь у міжнародних заходах у галузі цивільної авіації.

Зазначу, що, напевно, немає сенсу подавати якісь поправки і розглядати законопроект у другому читанні, тут усе зрозуміло. Зі свого боку, фракція «Батьківщина» ухвалила рішення підтримати цей законопроект та ініціативу комітету щодо прийняття цього нормативно-правового акта за основу та в цілому. Нехай до фонду сплачуються різні фінансові надходження. Це дасть можливість нашій Державній авіаційній службі України платити заробітну плату і брати участь у міжнародних заходах у галузі цивільної авіації.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Шановні колеги, ми завершили обговорення цього законопроекту. Прошу запросити народних депутатів до залу, будемо приймати рішення.

Я вас просто інформую, що всі промовці підтвердили готовність голосувати законопроект за основу та в цілому. Немає заперечень щодо цього? Немає.

Ставлю на голосування першу пропозицію про прийняття проекту Закону «Про внесення зміни до статті 12 Повітряного кодексу України щодо забезпечення стабільного функціонування Державного спеціалізованого фонду фінансування загальнодержавних витрат на авіаційну діяльність та участь України у міжнародних авіаційних організаціях» ([№ 7559](#)) за основу.

Готові голосувати? Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 264.

Рішення прийнято.

Ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту Закону «Про внесення зміни до статті 12 Повітряного кодексу України щодо забезпечення

стабільного функціонування Державного спеціалізованого фонду фінансування загальнодержавних витрат на авіаційну діяльність та участь України у міжнародних авіаційних організаціях» (№ 7559) у цілому з необхідними техніко-юридичними правками.

Готові голосувати? Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 270.

Рішення прийнято.

Закон прийнято в цілому.

Дякую, колеги.

Наступним ми сьогодні розглядаємо проект Закону «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України у зв'язку з ратифікацією Конвенції про угоди про вибір суду» ([№ 5120](#)).

Шановні колеги, хтось буде наполягати на своїх поправках? Ніхто. Можемо перейти до голосування за цей законопроект.

Шановні колеги, тоді, з вашого дозволу, ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту Закону «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України у зв'язку з ратифікацією Конвенції про угоди про вибір суду» (№ 5120) у другому читанні та в цілому з необхідними техніко-юридичними правками.

Готові голосувати? Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 271.

Рішення прийнято.

Закон прийнято в цілому.

Шановні колеги, наступний проект Закону «Про внесення змін до статті 1 Закону України «Про військовий обов'язок і військову службу» ([№ 6482](#)). Перше читання.

Дивіться, колеги, у нас буде такий порядок денний на завершення: спочатку розглянемо законопроект № 6482, потім – [№ 7607](#), далі – пропозиція прийняти проект постанови, який зараз підписується у залі (це щодо реакції Верховної Ради України на те, що ми почули сьогодні зранку), і після цього перейдемо до заслуховування проекту бюджету.

Немає заперечень, колеги? Фактично у нас ще чотири питання, і ми, думаю, завершимо розгляд сьогоднішнього порядку денного.

Отже, зараз розглядаємо проект Закону «Про внесення змін до статті 1 Закону України «Про військовий обов'язок і військову службу» (№ 6482).

Ставлю на голосування пропозицію про розгляд цього питання за скороченою процедурою. Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 234.

Рішення прийнято.

Шановні колеги, будемо обговорювати? Тоді запишіться на виступи: два – за, два – проти.

Слово надається народній депутатці Гринчук Оксані Анатоліївні, фракція політичної партії «Слуга народу». Будь ласка.

ГРИНЧУК О.А., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань Регламенту, депутатської етики та організації роботи Верховної Ради України (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Прошу передати слово Максиму Бужанському.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Максим Аркадійович Бужанський. Будь ласка.

БУЖАНСЬКИЙ М.А. Шановні колеги! Шановна президіє! Шановні українські жінки! На сьогодні 50 тисяч жінок боронять нашу країну в лавах Збройних Сил України (*Оплески*), з них п'ять тисяч – безпосередньо на фронті (*Оплески*). Усі вони роблять це добровільно. Підкреслюю, вони роблять це добровільно. На жаль, чинною нормою (до речі, строки відтерміновано на рік – до 1 жовтня 2023 року) їх примусово зобов'язують ставати на військовий облік, а це принизливо для них. Збройні Сили України цього не потребують. Це створює додаткове навантаження на центри комплектування військ, породжує тиск на суспільство, його нервовість, що наразі грає на руку нашому ворогу.

Законопроектом пропонується, щоб жінки ставали на військовий облік добровільно. У ньому зберігається норма попередніх правил, що вже діють, щодо жінок, які мають медичну спеціальність, але, якщо буде рішення комітету, перед другим читанням ми її усунемо.

Прошу кожного натиснути зелену кнопку «За».

Дякую. За наших жінок!

ГОЛОВУЮЧИЙ. Слово надається Іоновій Марії Миколаївні, фракція політичної партії «Європейська солідарність». Будь ласка.

ІОНОВА М.М., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань зовнішньої політики та міжпарламентського співробітництва (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Європейська солідарність»). Дуже дякую. Дозволю собі нагадати, що військовий облік військовозобов'язаних – це складова мобілізаційної підготовки, яка також є складовою частиною комплексу обов'язкових заходів, що здійснюються з метою забезпечення оборони держави. Якщо ж цей законопроект буде прийнято, тоді взагалі втрачається зміст взяття жінок на військовий облік, оскільки вони

мають право добровільно бути прийнятими на військову службу або на службу у військовому резерві. Отже, необхідно внести дуже багато змін до цього закону, визначити поняття, наприклад, «спеціальність та/або професія, споріднена з медичною діяльністю», тобто використання слова «споріднена» можна тлумачити дуже по-різному. І тому ця норма може бути застосована неоднозначно.

Також я хотіла б нагадати, що все-таки не можна погодитися з виокремленням у проекті про внесення змін до цього закону норми щодо жінок, які мають певну спеціальність або професію та встановлення обов'язкового військового обліку тільки для такої спеціальності. Тобто може бути дуже багато зловживань. І так само проектом не передбачається внесення змін до законодавства у частині проведення інших заходів, наприклад, кадрових, навчальних, організаційних, що дали б можливість жінками насправді набути необхідні навички військової служби для оборони держави.

Давайте не забувати і про те, що наказом Міністерства оборони України відтерміновано взяття жінок на військовий облік на рік. Тобто ми маємо час, щоб обговорити і, скажімо так, змінити це у зв'язку з потребами оборони держави у питанні взяття на військовий облік жінок. Ми повинні розуміти, що це має бути комплексно врегульовано саме на законодавчому рівні. Тому дуже хотілося б все-таки спочатку врегулювати це питання, а потім уже приймати рішення, щоб не створювати хаос і не припускати різні тлумачення.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Нестор Іванович Шуфрич. Будь ласка.

ШУФРИЧ Н.І. Дякую. Шановний пане Голово! Шановні колеги! Думаю, що це саме той випадок, коли всі чоловіки незалежно від належності до фракцій і груп мають проголосувати, а наші колежанки, шановні народні депутати – жінки, мають можливість визначитися. Шкода, що ми не зможемо проголосувати про прийняття цього законопроекту в цілому, бо я чув, що вже є зауваження. Але законопроект необхідно прийняти якомога швидше.

Дякую за увагу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Железняк Ярослав Іванович, і після цього переходимо до прийняття рішення щодо законопроекту.

Ярослав Іванович Железняк. Будь ласка.

ЖЕЛЕЗНЯК Я.І. Прошу передати слово членкині нашої фракції Інні Совсун.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Прошу, Інно Романівно.

СОВСУН І.Р., член Комітету Верховної Ради України з питань енергетики та житлово-комунальних послуг (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Голос»). Фракція «Голос». Шановні колеги, безперечно, питання щодо того, хто і у який спосіб стає на військовий облік, має бути адекватно врегульовано насамперед відповідно до потреб оборони Української держави. І я впевнена, що всі українські громадяни готові обороняти нашу державу тоді, коли вони розуміють своє місце в цій системі оборони. Власне кажучи, необхідно чітко зрозуміти, яким буде цей план оборони і наскільки будуть потрібні жінки чи чоловіки.

Думаю, що зараз необхідно цей законопроект приймати для того, щоб зняти напругу, яка пов'язана із незрозумілістю причин, зокрема, для чого ставати на облік, якщо за цим не буде мобілізації. Але я закликаю колег, особливо чоловіків, які зараз тут, у залі, а не на фронті, не говорити про те, що вони рятують українських жінок. Давайте уникати тверджень, що вам треба рятувати слабку стать, тому що, нагадаю, як сказав ініціатор законопроекту, 50 тисяч українських жінок уже нас рятує, тож подякуємо їм за те, що вони це роблять.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, ми розглянули цей законопроект, обговорили його і переходимо до прийняття рішення. Прошу народних депутатів зайняти свої місця.

Ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту Закону «Про внесення змін до статті 1 Закону України «Про військовий обов'язок і військову службу» ([№ 6482](#)) за основу. Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 267.

Рішення прийнято.

Ставлю на голосування пропозицію про скорочення наполовину строків подачі пропозицій і поправок для підготовки до другого читання законопроекту № 6482. Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 245.

Рішення прийнято.

Шановні колеги, ідемо далі. Наступний проект Закону «Про внесення змін до деяких законів України щодо формування та реалізації державної політики сфері захисту критичної інфраструктури» ([№ 7607](#)).

Запрошую на трибуну Олександра Михайловича Завітневича. Хтось буде ставити свої поправки на голосування? Буде.

Клименко Юлія Леонідівна. Будь ласка.

КЛИМЕНКО Ю.Л. У мене всього 20 поправок, так що, в принципі... Ні-ні, я розумію ваше здивування, мені потрібно лише 3 хвилини для того, щоб розказати про свої 20 неврахованих поправок.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Прекрасно. Ми із задоволенням послухаємо, Юліє Леонідівно.

КЛИМЕНКО Ю.Л. Дайте мені 3 хвилини, будь ласка.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Спочатку обнулiть час. Будь ласка.

КЛИМЕНКО Ю.Л. Шановні колеги, хочу вам розказати про що взагалі цей законопроект. Ми із вами шість місяців тому прийняли дуже складний Закон України «Про критичну інфраструктуру», який розглядався у двох читаннях, було багато поправок. Цей закон про необхідність створення реєстру об'єктів критичної інфраструктури, тобто ми повинні розуміти, які наші підприємства в приватному і державному секторах є критичними для оборони і безпеки. Після цього треба щорічно або раз на три – п'ять років проводити оцінку цих підприємств, і потім, залежно від того, чи належить підприємство до критичної інфраструктури, існує перелік різних, скажімо так, процедур і дій, які потрібно буде зробити, наприклад, власнику приватного підприємства, можливо, енергогенеруючого або транспортного, яке належить до критичної інфраструктури.

Закон було прийнято і згідно з ним Кабінет Міністрів України повинен був створити орган, уповноважений розробити реєстр, а також всі процедури про визнання підприємства в приватному (увага!) або державному секторі об'єктом критичної інфраструктури з відповідною охороною, проведенням щорічної оцінки, певними діями, які мало б зробити це підприємство для того, щоб воно охоронялося і працювало належним чином як підприємство критичної інфраструктури. Але оскільки Кабінет Міністрів України не знайшов орган державної влади, який виконував би роль уповноваженого з питань захисту критичної інфраструктури, було вирішено (дуже креативно) покласти цю функцію на Державну службу спеціального зв'язку та захисту інформації України – підприємство, яке взагалі-то займається зв'язком (увага!) і нічого спільного не має ані з атомною енергетикою, ані з енергогенеруючими підприємствами, ані з транспортними підприємствами, ані із залізницею, ані з багатьма іншими секторами, які є критичними. Тобто тепер у нашій країні всіма підприємствами у державному (увага!) і приватному секторах буде займатися Держспецзв'язок – підприємство, де немає аналітиків, немає профільних спеціалістів, немає взагалі розуміння, що робити з об'єктами критичної інфраструктури, можливо, найкраще, що вони можуть зробити – це реєстр, але його повинен розробити не Держспецзв'язок, а Рада національної безпеки і оборони України, яка відповідає за безпеку в нашій країні.

Цей законопроект ми, безумовно, підтримувати не будемо, бо це повна профанація з одного боку, а з іншого – створення додаткових корупційних схем, що тепер будуть очолюватися державними органами, які взагалі не мають жодної спеціалізації і нічого не...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Позиція комітету, коротко. Будь ласка.

ЗАВІТНЕВИЧ О.М. Дякую. Колеги, відповім коротенько. Я в одній частині підтримую нашу колежанку, а в іншій – ні. Дійсно, підтверджую, так сталося, що на початок війни у Кабінету Міністрів України не було змоги створити цей уповноважений орган. Нагадаю, планувалося, що новий уповноважений орган після закінчення війни, після нашої із вами перемоги буде сформовано, про що чітко написано в законі. Наразі в нас, всі ви знаєте, існують міністерства, центральні органи виконавчої влади, в яких є особистості, лідери, які готові взяти на себе зараз, під час війни, цю, умовно кажучи, повинність, коли треба рятувати ситуацію.

Справді, ми обговорили цей законопроект на погоджувальних нарадах і зазначили, що нехай Держспецзв'язок, до речі, одна з його основних компетенцій – це кіберзахист, розробить цей реєстр, який вкрай важливий для Збройних Сил України, а протягом 12 місяців після припинення воєнного стану цей орган і ці...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую. Ми не ставимо нічого на голосування, а лише переходимо до прийняття рішення. Правильно, колеги? Добре.

Вельмишановні колеги, ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту Закону «Про внесення змін до деяких законів України щодо формування та реалізації державної політики сфері захисту критичної інфраструктури» ([№ 7607](#)) у другому читанні та в цілому з необхідними техніко-юридичними правками.

Готові голосувати? Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 222.

Рішення не прийнято.

Шановні колеги, давайте направимо законопроект на повторне друге читання, щоб над ним могли попрацювати.

Шановні колеги, ставлю на голосування пропозицію про направлення законопроекту № 7607 на повторне друге читання. Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 238.

Рішення прийнято.

Повторне друге читання. Дякую, колеги.

Шановні друзі, переходимо до розгляду ще одного питання – це заява Верховної Ради України. Прошу всіх залишатися на місцях, тому що це важливо. Пропонується певний механізм розгляду: презентація, зачитування заяви, виступ представника від кожної фракції і групи – по 2 хвилини і голосування за прийняття рішення. Шановні народні депутати, ми так погодили з фракціями і групами.

Геращенко – з процедури. Будь ласка.

ГЕРАЩЕНКО І.В., член Комітету Верховної Ради України з питань зовнішньої політики та міжпарламентського співробітництва (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Європейська солідарність»). Дякую. Шановні колеги, пропоную проголосувати за таке: дати доручення керівництву парламенту, щоб ось це надзвичайно важливе політичне обговорення в повному обсязі було показано в слоті телеканала «Рада», в марафоні. Українці мають знати, що парламент не просто працює, ми маємо узгодовану позицію щодо наших дій стосовно неприпустимості проведення псевдо-референдумів і будемо боротися на дипломатичному фронті на нашому місці, в парламенті, для посилення української армії і захисту українських територій.

Дуже важливо, щоб виступ Голови Верховної Ради України і обговорення представників усіх фракцій і груп у повному обсязі були показані в слоті телеканала «Рада». Адже наші виборці запитують: чи працює парламент і що він робить? Це ненормально, коли клерки Офісу Президента України щодня є в цьому слоті, а парламенту немає.

Моя пропозиція: голосування, щоб усе...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ірино Володимирівно, дивіться, ви брали слово з процедури... (*Шум у залі*). Що голосувати? Ми можемо голосувати про прийняття рішення щодо проектів постанов, шановні колеги. Усе, переходимо до розгляду.

Шановні народні депутати, сьогодні, у Міжнародний день миру, черговий етап ескалації безпекової ситуації у світі, який спровокований останніми рішеннями злочинної влади Російської Федерації. Керівники депутатських фракцій і груп поставили підписи під заявою Верховної Ради України щодо агресивних і злочинних дій влади Російської Федерації (*Шум у залі*).

Шановні колеги, сформулюйте, що ви хочете і тоді будемо розглядати, але спочатку проголосуємо проект постанови. І давайте не ставити мишей поперед воза.

Шановні колеги, ставлю на голосування пропозицію про включення проекту Постанови «Про Заяву Верховної Ради України у зв'язку з черговим етапом ескалації безпекової ситуації у світі, спровокованої останніми рішеннями злочинної влади Російської Федерації» ([№ 8065](#)) до порядку денного восьмої сесії. Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 265.

Рішення прийнято.

Шановні колеги, ми сприйняли цей порядок денний. Спочатку зачитується заява, щоб усі розуміли про що вона, потім представники від кожної фракції та групи мають можливість виступити по 2 хвилини і приймаємо рішення. Добре?

Веде засідання Перший заступник Голови Верховної Ради України **КОРНІЄНКО О.С.**

ГОЛОВУЮЧИЙ. Запрошується на трибуну Голова Верховної Ради України Руслан Олексійович Стефанчук (*Оплески*).

СТЕФАНЧУК Р.О. Дякую, шановні колеги.

Я, з вашого дозволу, зачитаю плід нашої спільної праці, що ми встигли зробити. Дякую своїм заступникам, дякую комітету, дякую всім лідерам фракцій і груп і всім, хто долучився до підготовки цієї заяви. З вашого дозволу, я озвучу заяву повністю, щоб ми розуміли, про що йдеться.

Заява Верховної Ради України у зв'язку з черговим етапом ескалації безпекової ситуації у світі, спровокованим останніми рішеннями злочинної влади Російської Федерації.

Уже більше ніж півроку, як Україна та її народ героїчно борються з цинічним повномасштабним вторгненням Російської Федерації, що супроводжується безпрецедентними за своєю жорстокістю воєнними злочинами і злочинами проти людяності – актами геноциду Українського народу.

Російська Федерація, здійснюючи широкомасштабну збройну агресію проти України, продовжує анексію тимчасово окупованих територій України шляхом проведення так званих референдумів.

Верховна Рада України вважає незаконними рішення окупаційних адміністрацій Російської Федерації на тимчасово окупованих частинах територій Луганської, Донецької, Херсонської та Запорізької областей щодо проведення псевдореферендумів про приєднання до Російської Федерації, що зухвало порушують основні норми та принципи міжнародного права, Конституцію України та чинне законодавство, а також спрямовані проти суверенітету, територіальної цілісності та незалежності України.

Такі дії Російської Федерації є продовженням спроби анексії Росією території України та використовуються як засіб політичного тиску злочинної російської влади на світову спільноту та надають можливість Російській Федерації продовжувати тероризувати світ погрозами використання ядерної зброї, ставлячи тим самим під пряму загрозу існування не лише Європейського континенту, але й усього людства загалом.

Разом з тим світ має усвідомити, що існує реальна загроза пошкодження ядерних об'єктів України внаслідок збройної агресії Російської Федерації, що порушує норми міжнародного атомного права, вимоги ядерної і радіаційної безпеки.

Рішення президента Російської Федерації про оголошення часткової мобілізації демонструє поглиблення та розширення злочинних намірів російської влади щодо України. Часткова мобілізація є свідченням нової хвилі ескалації російської збройної агресії і призведе до розширення масштабів війни проти України, що матиме руйнівні наслідки як для усієї Європи, так і для всього світу та є подальшим зухвалим порушенням Російською Федерацією принципів та норм міжнародного права.

У зв'язку з цим та в розвиток своїх попередніх заяв щодо збройної агресії Російської Федерації проти України Верховна Рада України:

наголошує на невід'ємному праві України на захист свого суверенітету і територіальної цілісності;

засуджує організацію та проведення будь-яких незаконних референдумів на тимчасово окупованих територіях України та закликає світову спільноту не визнавати їх результати, а також дати належну оцінку таким діям Російської Федерації;

закликає світове співтовариство вжити всіх можливих заходів з метою застереження держави-агресора та її вищого політичного керівництва щодо організації і проведення незаконних референдумів на тимчасово окупованих територіях України, результати яких будуть нікчемними;

вимагає притягнення Російської Федерації, її політичного та військового керівництва до відповідальності за порушення міжнародного права і вчинення воєнних злочинів, злочинів проти людяності – геноциду Українського народу;

закликає запровадити додаткові жорсткі секторальні, фінансові та персональні санкції проти Російської Федерації та її керівництва з метою зупинення її збройної агресії проти України та запобігання подальшій ескалації загроз безпековій ситуації в Європі;

закликає уряди та парламенти іноземних держав – партнерів сприяти зміцненню обороноздатності, економічної та фінансової стабільності України та збільшити надання комплексної, у тому числі оборонної та військово-технічної, допомоги, спрямованої на посилення здатності Української держави реагувати на загострення безпекової ситуації з боку Російської Федерації;

створити дієвий механізм притягнення до відповідальності Російської Федерації, її політичного та військового керівництва за порушення міжнародного права і вчинення воєнних злочинів, злочинів проти людяності відповідно до норм міжнародного права.

Шановні колеги, прошу підтримати цю заяву Верховної Ради України.
І слава Україні!

ГОЛОСИ ІЗ ЗАЛУ. Героям слава!

ГОЛОВУЮЧИЙ. Запишіться, будь ласка, на виступи від фракцій і груп по одній людині, виступи з трибуни.

Фріз, фракція «Європейська солідарність».

Петро Олексійович Порошенко. Будь ласка.

ПОРОШЕНКО П.О., член Комітету Верховної Ради України з питань інтеграції України до Європейського Союзу (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Європейська солідарність»). Шановний пане Голово! Шановні колеги! Фракція «Європейська солідарність» сподівалася зараз почути слова вибачення перед співголовою нашої фракції, перед колегою і перед жінкою народним депутатом Геращенко.

Український народ демонструє єдність, і ми в цьому залі маємо демонструвати єдність і відповідальність. Сьогодні, у свято Другої Пречистої, у Міжнародний день миру, маніяк-диктатор виголосив своє «блеяние». Я хочу розтлумачити, що це означає і що змусило його це зробити.

Перше. Це єдність і мужність Українського народу.

Друге. Це мужність і героїзм Збройних Сил України.

Третє. Це світова коаліція на підтримку України, яка демонструється нашими партнерами.

Четверте. Безпорадність збройних сил Російської Федерації, яких перемололи Збройні Сили України на території України під час наших операцій. І тепер вони змушені мобілізувати «зеків», гвалтівників, «опущених». Ці вже теж зламалися – давайте нових. І вони оголошують мобілізацію.

Ми впевнені в тому, що це також потужний меседж і для росіян, які мають зрозуміти, що це не якась «воєнна операція», це повноцінна війна, за яку вони заплатили і ще заплатять.

Партнери, дайте більше зброї і фінансування Україні, посильте санкції!

ООН, вилучіть Росію з Ради Безпеки!

НАТО, прийміть Україну в члени організації! Дайте План дій щодо членства.

І Путін, врешті-решт забирайся геть з України!

Веде засідання Голова Верховної Ради України

СТЕФАНЧУК Р.О.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Слово надається Тимошенко Юлії Володимирівни, фракція «Батьківщина».

ТИМОШЕНКО Ю.В. Шановні колеги, думаю, що, можливо, хтось у світі чи в Україні вважає, що цей указ Путіна, а також його звернення є демонстрацією сили. Ну, чесно кажучи, це є демонстрацією вже крайньої слабкості, коли будь-які дії замінюються якимись «грозними» словами. Коли наша армія почала переможно повертати наші території, у Путіна, насправді, було три виходи.

Перше. Проковтнути і промовчати. Він так і хотів зробити, до цього все йшло, але його оточення, радикальне крило, підштовхнуло його до певних дій, тому що це вже мало вигляд тотального ганебного програшу.

Друге, що він міг зробити. Він міг, власне, звернутися до України і сказати, що готовий на будь-які умови, у тому числі схожі на капітуляцію Російської Федерації, і щось із нами підписати. Але це для нього було б просто оголошенням на весь світ про те, що це кінець.

І тоді у нього залишився тільки третій шлях. Це тупотіння ногами, биття кулаками, ескалація, страшні заяви, «круті» укази. Дорогі друзі, а що таке часткова мобілізація? Давайте розберемося. Чи її у нас не було всі ці місяці, поки він веде проти нас війну? Хто-небудь у світі дозволить йому використати тактичну ядерну зброю? Уже є безліч застережень від цього і побудовано захист.

Я просто хочу вам сказати, що на все це ми, безумовно, мусимо звертати увагу, але маємо робити нашу справу. Жодних мирних угод, жодних поступок, жодної слабкості, тільки перемога на полі бою, перемога України. І все буде Україна! Слава Україні!

ГОЛОВУЮЧИЙ. Героям слава!

Шановні колеги, далі виступить Мисягін Юрій Михайлович, фракція політичної партії «Слуга народу».

МИСЯГІН Ю.М., заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань національної безпеки, оборони та розвідки (одномандатний виборчий округ № 28, Дніпропетровська область, політична партія «Слуга народу»).
Прошу передати слово Єгору Черневу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Єгор Чернев, фракція «Слуга народу». Будь ласка.

ЧЕРНЄВ Є.В., заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань цифрової трансформації (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»).
Доброго дня, шановні колеги! Уже 210 днів, а вони беруть за три дні Київ. Україна чинить шалений спротив Російській Федерації 210 днів. Мабуть, щось у них пішло не так. Вони намагалися взяти нас армією 200 тисяч. Не пішло. Вже 50 тисяч лежить у пакетах, ще 100 тисяч десь без кінцівок.

Вони намагаються вплинути на наших партнерів, щоб роз'єднати антипутінську коаліцію. Вони намагалися шантажувати зерном, шантажувати атомною станцією. Зараз вони намагаються шантажувати ядерною зброєю. Тепер вдалися, через паніку і розуміння того, що не можуть нічого зробити на полі бою, до проведення референдумів, намагаючись приєднати ці наші українські землі до складу Російської Федерації, щоб нібито захистити їх ядерною зброєю. Але цього не буде. Не буде визнання російських референдумів, а значить не буде у Російській Федерації легітимного права на використання ядерної зброї.

Те, що вони нині проводять цю часткову мобілізацію – це просто агонія. Збройні Сили України перемелють ще 300 тисяч. Ми, як і наші партнери, не

будемо піддаватися на будь-який шантаж. Крим, Донбас, Запорізька та Херсонська області будуть звільнені, а Путін знову програє. У нас немає іншого шляху. Україна або смерть. Слава Україні!

ГОЛОВУЮЧИЙ. Юрчишин Ярослав Романович, фракція «Голос».
Клименко Юлія Леонідівна. Я правильно розумію? Будь ласка.

КЛИМЕНКО Ю.Л. Шановні колеги, я приєднуюся до попередніх спікерів і хочу сказати, що сьогодні Путін, насправді, підписав собі вирок. Він підписав собі вирок як президент своєї країни, він підписав вирок на міжнародному рівні, тому що коли ти виходиш і починаєш визнавати чужі землі своїми і погрожувати застосувати ядерну зброю – це початок кінця. Не буде вже більше ні Путіна, ні Росії і лише питання часу, як швидко вона розпадеться.

Фейкова мобілізація (насправді, мобілізацію вони проводили і до цього), яку вони зараз будуть проводити, ні до чого не приведе. І ми це бачимо вже по негараздам у самій Росії: підпали військкоматів, вихід на протести людей, які не збираються гинути в Україні. Росіяни тільки на папері готові воювати і вбивати нас, вони підтримують війну на теплих диванах, а коли треба піднятися і піти захищати свою батьківщину, то вони ніколи не підуть, тому що їм немає що захищати. А нам є що захищати: ми захищаємо свою демократію, ми захищаємо свою країну, ми захищаємо свої сім'ї. Їм немає що захищати, крім свого виродка, який, на жаль, очолює їх державу.

Єдиний шлях – це закінчити шлях Путіна і у такий спосіб зупинити падіння і розпад Росії, що зараз уже почалися. Ми сподіваємося тільки на Збройні Сили України, нам немає чого боятися, ми до кінця будемо захищати свої землі. А у Путіна, думаю, вже більше ніколи не буде виступів і рукостискань навіть на азійських форумах. Це людина, яка вже більше не з'явиться на міжнародній арені.

Ми повністю підтримуємо колег і будемо голосувати за прийняття проекту постанови. Вважаю, що частіше треба нагадувати світу, що ця людина...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Володимир Юрійович Арешонков, група «Довіра». Будь ласка.

АРЕШОНКОВ В.Ю. Шановні колеги! Шановна президіє! Депутатська група «Довіра» у повному складі підтримує основний зміст проекту постанови. Вважаємо заяву дуже вчасною. Ми вчергове звертаємося до міжнародної спільноти, усіх країн світу, усіх урядів, зауважуючи на тому, що дії, які сьогодні вчиняють представники Російської Федерації та незаконних утворень на наших окупованих територіях, підривають світову міжнародну ситуацію і призводять до ускладнень, нової ескалації, страждань і смертей громадян.

Ми вдячні нашим Збройним Силам, які роблять все необхідне для звільнення окупованих територій, відновлення територіальної цілісності нашої держави, і наші подальші дії будуть повністю спрямовані на підтримку Збройних Сил України.

Ми звертаємо увагу на те, що потрібно забезпечити єдність як всередині суспільства, нашої країни, так і у світі для того, щоб здобути перемогу і щоб ті, хто винний у розв'язанні війни в Україні, були покарані.

Депутатська група «Довіра» буде підтримувати цей проект постанови.
Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Я так розумію, що замість Мамояна Суто Чолоєвича буде виступати Павленко Юрій. Будь ласка.

ПАВЛЕНКО Ю.О., член Комітету Верховної Ради України з питань гуманітарної та інформаційної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Опозиційна платформа – За життя»). Шановний пане Голово! Шановні колеги! Ми підтримуємо цей проект постанови, цю заяву, і будемо за це голосувати. Впевнені, що дуже скоро настане той час, коли ми відновимо нашу територіальну цілісність, коли Харківська, Херсонська, Луганська, Донецька і Запорізька області та Крим будуть в Україні. Наші люди і наші території повернуться, ми зможемо будувати повноцінну успішну країну.

Я не маю сумніву в тому, що ми докладемо зусиль, щоб всі російські злочинці на чолі з Путіним були притягнуті до відповідальності. В українських чи міжнародних судах, але кожного, хто скоює злочин проти людяності, проти української сім'ї, української родини, української дитини, буде покарано.

Хочу з цієї трибуни подякувати Збройним Силам України, кожному бійцю, кожному офіцеру, які сьогодні, цієї хвилини, ціною свого життя і здоров'я захищають нашу країну – Україну.

Закликаю нашу Верховну Раду менше змагатися в красномовності, а більше працювати, ухвалювати ті рішення, які допоможуть підтримати українського солдата, українські родини, які втратили все, але продовжують вірити, працювати і допомагати захищати нашу країну. Від наших рішень сьогодні, від їх ефективності та оперативності залежить доля не тільки країни, але, найголовніше, доля захисника і доля українського громадянина.

Слава Україні!

ГОЛОВУЮЧИЙ. Слово надається Тарасу Івановичу Батенку, група «Партія «За майбутнє». Будь ласка.

Ще буде виступ Дмитрука, я так розумію, і після цього переходимо до голосування.

БАТЕНКО Т.І., член Комітету Верховної Ради України з питань бюджету (одномандатний виборчий округ № 123, Львівська область, самовисуванець). Шановні колеги! Вільному світу важко збагнути, що все це може відбуватися у XXI столітті. Ядерний шантаж і нацизм разом як єдине ціле фактично показують, що можуть боротися з людською расою, і світ не може мовчати. Російська Федерація руйнує конструкцію світового порядку, яка сформувалася після Другої світової війни. Це ялтинська модель світового порядку, це женецька модель, це гельсінська модель правозахисту. І зараз я хочу звернутися до міжнародної громадськості і співтовариства зі словами Президента Макрона, який сьогодні сказав, що країни, які відмовляються стати на бік України у війні проти Росії, є співучасниками нового російського імперіалізму. І нейтралітет таких країн може дорівнювати злочину проти людяності.

Ми звертаємося до ліберальної молоді Росії: виходьте і протестуйте сьогодні, бо завтра може бути пізно. Повставайте, боріться за свою свободу, свободу від Путіна і його кліки. Гітлер, Муссоліні, Мілошевич, Хусейн, Каддафі, по суті, доля всіх диктаторів у світі зрештою однакова – трагічно однакова і логічно однакова. І світло темряву завжди перемаже. Слава Україні!

ГОЛОВУЮЧИЙ. Завершальна промова від депутатської групи «Відновлення України» – Дмитрук Артем Геннадійович. Будь ласка.

Шановні колеги, після цього голосуємо. Прошу запросити народних депутатів до залу.

ДМИТРУК А.Г., член Комітету Верховної Ради України з питань правохоронної діяльності (одномандатний виборчий округ № 133, Одеська область, політична партія «Слуга народу»). Шановні колеги! Шановний пане Голово! Будь-які референдуми на території суверенної, незалежної, самостійної України – це злочин проти народу України, держави України і міжнародної демократичної спільноти. Жодна часткова або повна мобілізація не зламає наш дух, не злякає нас і не порушить наш план на перемогу України.

Важливо також зауважити нашим міжнародним партнерам, що заява агресора про ядерну війну ще раз посилює сигнал про нашу спільну боротьбу проти країни-окупанта.

Група «Відновлення України» підтримує заяву Верховної Ради України. Все буде Україна!

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, шановні народні депутати, ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту Постанови «Про Заяву Верховної Ради України у зв'язку з черговим етапом ескалації безпекової ситуації у світі, спровокованої останніми рішеннями злочинної влади Російської

Федерації» ([№ 8065](#)) у цілому з необхідними техніко-юридичними правками. Шановні колеги, прошу підтримати та проголосувати.

«За» – 272.

Рішення прийнято.

Постанову прийнято.

Шановні колеги, зараз я ще дам слово Олені Костянтинівні. Але я, поки ми сконцентровані, враховуючи ситуацію, що і так працюємо в режимі єдиного пленарного засідання і тільки ми знаємо, коли буде наступне наше зібрання, дуже прошу всіх народних депутатів у цей період бути на межі досяжності до Верховної Ради України, щоб у разі, якщо ситуація буде якось розгортатися, ми могли швидко зібратися у парламенті і прийняти усі необхідні рішення. Ще раз прошу до наступного оголошеного нами засідання перебувати поблизу місця проведення засідань Верховної Ради України.

Олено Костянтинівно, прошу.

КОНДРАТЮК О.К., заступник Голови Верховної Ради України (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»). Дякую, Руслане Олексійовичу. Шановні колеги, знаєте, сила парламенту – у нашій єдності. Це продемонструвало наше спільне рішення щодо підтримки постанови і заяви, яку ви всі проголосували підтримали.

Я хочу все-таки повернутися до пропозиції, щоб саме обговорення показати у слоті телеканала «Рада». Підтримайте, будь ласка, цю пропозицію, поставтеся до цього спокійно, без зайвих коментарів. Давайте спільно покажемо, що в єдності – сила нашого парламенту.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, ставлю на голосування пропозицію Олені Костянтинівні Кондратюк. Прошу голосувати.

«За» – 232.

Рішення прийнято.

Дякую, колеги.

Шановні колеги, ну, і тепер ще одне питання. Шановні народні депутати, переходимо до представлення Кабінетом Міністрів України проекту Закону «Про Державний бюджет України на 2023 рік» ([№ 8000](#)).

Відповідно до частини третьої статті 154 Регламенту Верховної Ради України представлення законопроекту проводиться за процедурою повного

обговорення. Відповідно до Регламенту Верховної Ради України пропонується такий порядок розгляду цього питання: представлення проекту Державного бюджету України на 2023 рік міністром фінансів України – до 15 хвилин; відповіді міністра фінансів на запитання народних депутатів – до 10 хвилин; доповідь голови Комітету з питань бюджету – до 5 хвилин; виступи представників депутатських фракцій і груп – до 24 хвилин (по 3 хвилини на виступ); виступи народних депутатів – до 6 хвилин. Усього процедура займе орієнтовно одну годину (*Шум у залі*).

Артур Володимирович Герасимов. Будь ласка.

ГЕРАСИМОВ А.В. Руслане Олексійовичу, прохання дати час на відповіді міністра фінансів на запитання народних депутатів – до 15 хвилин. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Річ у тому, що така процедура передбачена Регламентом Верховної Ради України, Артуре Володимировичу. Ну, так у Регламенті, це не те, що я пропоную, це у Регламенті так визначено. Дякую.

Для представлення проекту Закону «Про Державний бюджет України на 2023 рік» я запрошую міністра фінансів України Сергія Михайловича Марченка. Нагадую, виступ до 15 хвилин. Будь ласка.

МАРЧЕНКО С.М., міністр фінансів України. Шановний Руслане Олексійовичу! Шановні народні депутати! Дозвольте представити вам проект Закону «Про Державний бюджет України на 2023 рік». Хочу зазначити, що це проект бюджету воюючої країни, що наблизить нас до перемоги. Він готувався в умовах високого ступеня невизначеності, у ньому враховується помірно консервативний сценарій макроекономічного прогнозу, вплив воєнної ситуації та зовнішніх чинників. Ми всі сьогодні розуміємо, що майбутнє України залежить від наших військових.

Починаючи з 24 лютого, економіка України функціонує в умовах безпрецедентних викликів. Масштаби руйнування в Україні важко переоцінити. Падіння валового внутрішнього продукту у першому кварталі становило 15 відсотків, у другому кварталі – 37 відсотків. Але ми достойно прийняли цей виклик і з початку повномасштабного вторгнення Російської Федерації почали вживати заходів для макроекономічної стабілізації та акумулювання фінансового ресурсу для оборони нашої держави.

Що нам вдалося зробити? З перших днів війни у нас повноцінно функціонують казначейство, податкова, митниця, банківська система, здійснюються всі необхідні платежі.

У рамках переговорів з міжнародними партнерами Україна отримала вже 19 мільярдів доларів США фінансової підтримки, з яких майже 50 відсотків – грантові кошти. До кінця року ми плануємо залучити ще близько 17 мільярдів доларів США додаткового фінансування. За рахунок випуску військових облігацій запозичено 458 мільярдів гривень.

Досягнуто домовленості з кредиторами щодо призупинення виплат за боргами до кінця 2024 року. Це дасть нам можливість зекономити близько 6 мільярдів доларів США.

Збільшено надходження податків та зборів. Якщо у квітні за рахунок Державної податкової служби України до бюджету надійшло 45 мільярдів гривень, то вже в серпні надходження становили 65 мільярдів гривень. Державна митна служба України протягом березня дала лише 7 мільярдів гривень, а в серпні за рахунок відновлення сплати митних платежів надходження збільшилися до 29 мільярдів гривень.

У повному обсязі профінансовано сектор безпеки і оборони, фінансуються всі соціальні видатки: пенсії, зарплати вчителям і медикам, здійснюється підтримка вимушених переселенців, які втратили роботу та житло. Надано допомогу внутрішньо переміщеним особам для покриття витрат на проживання на суму 35 мільярдів гривень, щомісячно виплати отримують близько 1 мільйона осіб.

Розширено програми підтримки малого та середнього бізнесу. Зокрема, з початку війни в рамках програми «Доступні кредити 5-7-9 відсотків» видано кредитів на суму 51 мільярд гривень та укладено майже 13 тисяч договорів.

Хочу зазначити, що наслідки злочинних дій Російської Федерації в Україні відчуває весь світ.

По-перше, зниження темпів зростання економік країн світу, падіння глобального рівня економіки на 1,1 відсотка. У євроні прогноз економічного зростання переглянуто в бік зниження. У цьому році очікується найнижчий за 30 років показник валового внутрішнього продукту в Китаї через заходи боротьби з коронакризою та «бульбашкою» на ринку нерухомості. Прогнозується рецесія у багатьох розвинутих країнах, зокрема у Великій Британії, Німеччині, Італії, а також країнах Східної та Центральної Європи. За деякими оцінками, ризик рецесії в євроні у наступному році зросте до 80 відсотків.

По-друге, різке підвищення цін на енергетичні ресурси.

По-третє, підвищення цін на продовольство. З початку війни ціни на основні продовольчі товари зросли до 20 відсотків, як наслідок, збільшується кількість людей, що опинилися за межею бідності, існує загроза голоду та гуманітарної катастрофи.

По-четверте, рекордні показники інфляції. У червні цього року інфляція у Сполучених Штатах Америки досягла за останні 40 років максимуму у 9,1 відсотка. Така сама ситуація спостерігалася у Великій Британії – 10,1 відсотка. Інфляція у євроні в серпні досягла рекорду – 9,1 відсотка, найвищі показники зафіксовано в Естонії – 25,2 відсотка, Латвії, Литві. Збільшилася дохідність облігацій у розвинутих країнах. Країни, що розвиваються, перебувають на межі дефолту. Ліван, Шрі-Ланка, Суринам та Замбія уже оголосили дефолт. У результаті – політичні кризи та відставки урядів у багатьох країнах. За останні шість місяців ми спостерігали зміни урядів у Великій Британії, Швеції, Італії, Чорногорії.

Відбувається запровадження європейськими країнами максимальних цін та державного регулювання на енергоносії. Наприклад, у Великій Британії підготовлено окремий компенсаційний пакет вартості енергоресурсів. У Європейському Союзі дискутується питання щодо введення податку на надприбуток, зокрема для енергетичних компаній. У країнах Європейського Союзу передбачено запровадити з 2023 року мінімальну ставку податку на прибуток на рівні 15 відсотків.

Після повномасштабного вторгнення Російської Федерації багато держав переглянули свої військові бюджети.

Чому я це все вам говорю? Ми маємо розуміти, що за таких умов дуже важко тримати Україну у фокусі всього світу, тому що власні гаманці та проблеми пересічних громадян впливають на політиків країн, які нам допомагають. Ми маємо бути стримані у своїх оцінках, маємо бути мобілізовані і запроваджувати ефективні заходи для фінансування бюджету, у тому числі і військового характеру.

Водночас варто зазначити, що агресор краще переживає війну і санкції, ніж того можна було очікувати. До кінця року прогнозується падіння економіки лише на шість відсотків. Ми бачимо, що санкцій та обмежувальних заходів недостатньо. На енергоресурсах країна-агресор заробляє до 1 мільярда доларів щоденно.

І у такому середовищі ми формуємо бюджет на 2023 рік. Він є максимально об'єктивним, враховує зазначені ризики, має чітко визначені пріоритети – насамперед зміцнення обороноздатності держави та соціальний захист громадян.

Щодо основних макроекономічних показників. На наступний рік ми передбачаємо, що продовжиться воєнне протистояння агресору, можливо будуть руйнація інфраструктури, ускладнення логістичних зв'язків та міграція значної частини населення. Але уже поступово бізнес та громадяни адаптуються до нових умов. Так на 2023 рік прогнозується реальне зростання ВВП на 4,6 відсотка, у цьому ж році падіння ВВП очікується на рівні 33 відсотки. У цінних паперах ми розрахували номінальну вартість на рівні 6 трильйонів 399 мільярдів гривень, прогноз зростання експорту товарів та послуг – 9,1 відсотка, а імпорту – 1 відсоток.

Щодо доходів загального фонду державного бюджету. Вони визначені у сумі 1 трильйон 146,6 мільярда гривень, що на 64 мільярди гривень менше планового показника 2022 року та на 138 мільярдів гривень більше очікуваного показника на цей рік.

Ще раз хочу наголосити, що ми послідовні прихильники стабільності ставок податків у період дії воєнного стану. Війна – це не час для експериментів, тому доходи було розраховано з урахуванням чинної системи оподаткування.

Щодо окремих податків. У наступному році порівняно з показниками плану цього року ми очікуємо падіння частини чистого прибутку та дивідендів, що перераховуються до державного бюджету державними підприємствами, на

41 мільярд гривень, податку на прибуток – на 26 мільярдів гривень. Таке скорочення надходжень пов'язано із згортанням або зменшенням економічної активності суб'єктів господарювання на території України внаслідок збройної агресії Російської Федерації. Водночас ми прогнозуємо зростання надходжень внутрішнього податку на додану вартість на 49 мільярдів гривень та акцизного податку завдяки відновленню споживчих настроїв громадян.

Щодо видатків. Видатки загального фонду державного бюджету плануються в обсязі 2 трильйони 268,5 мільярда гривень, що менше планового показника цього року на 272,7 мільярда гривень. Пріоритет номер один у бюджеті воюючої країни – це оборонні видатки, які становитимуть майже половину всіх видатків бюджету на наступний рік.

У проекті Державного бюджету України на 2023 рік загальний ресурс на національну безпеку і оборону становить 1 трильйон 141 мільярд гривень або 17,8 відсотка ВВП. Це, по суті, обсяг, що дорівнює видаткам, які зазвичай наша країна мала в попередні роки.

За загальним фондом у проекті Державного бюджету України заплановано кошти на оборону у сумі 1 трильйон 6 мільярдів гривень. Це в основному грошове забезпечення військовослужбовців – 564 мільярди гривень, кошти на створення, закупівлю і модернізацію озброєння та військової техніки – 300 мільярдів гривень, кошти на продукти харчування – 20 мільярдів гривень та будівництво (придбання) житла – 2 мільярди гривень.

З метою вивільнення ресурсу для сектору безпеки і оборони передбачається продовжити оптимізацію видатків державного бюджету. Планується зменшити видатки по всіх секторах і сферах на 10 відсотків, додатково до 10-відсоткового скорочення бюджету цього року, зокрема на 11,6 мільярда гривень буде скорочено видатки на утримання органів державної влади.

Наступний пріоритет – це соціальний захист найменш захищених громадян. У 2023 році передбачено 403 мільярди гривень видатків саме на такі напрями: фінансове забезпечення виплати пенсій з бюджету – 233 мільярди гривень, тобто 10,7 мільйона українських пенсіонерів будуть забезпечені пенсіями вчасно і в повному обсязі; підтримка малозабезпечених сімей – 73 мільярди гривень, зокрема надання пільг і житлових субсидій громадянам на оплату житлово-комунальних послуг – 38 мільярдів гривень; державна соціальна допомога малозабезпеченим сім'ям – 15,5 мільярда гривень; соціальний захист громадян, які потрапили у складні життєві обставини, – 66 мільярдів гривень, зокрема надання допомоги внутрішньо переміщеним особам – 57,6 мільярда гривень; соціальний захист дітей – 27,3 мільярда гривень; соціальний захист осіб та дітей з інвалідністю – 3,7 мільярда гривень.

На підтримку ветеранів війни заплановано кошти у розмірі 6,8 мільярда гривень. Передбачено такі напрями підтримки: забезпечення житлом майже трьох тисяч осіб – 5,5 мільярда гривень; психологічна допомога, професійна адаптація, санаторно-курортне лікування і розвиток спорту ветеранів – 540 мільйонів гривень; виплата одноразової грошової допомоги в разі загибелі або інвалідності – 325 мільйонів гривень; функціонування Українського ветеранського

фонду – 245 мільйонів гривень; створення Національного військового меморіального кладовища – 65 мільйонів гривень.

Ресурс на освіту заплановано у сумі 155 мільярдів гривень. Видатки буде, зокрема, спрямовано на: виплату заробітної плати педагогічним працівникам – 87,5 мільярда гривень; облаштування бомбосховищ та створення безпечних умов для учнів і вчителів – 1,5 мільярда гривень; відновлення парку шкільних автобусів – 1 мільярд гривень. Крім того, передбачено кошти на інклюзивну освіту, видання та придбання підручників у рамках програми «Нова українська школа», відновлення пошкоджених та зруйнованих закладів освіти.

На охорону здоров'я в проекті бюджету пропонуються видатки у сумі 175,7 мільярда гривень. Зокрема, на наступний рік передбачено ресурс для забезпечення заробітної плати медичним працівникам не нижче гарантованого рівня, збереження якості основних медичних послуг, розвитку реабілітаційних послуг та послуг психологічної підтримки.

У проекті Державного бюджету України на 2023 рік передбачено видатки для відновлення України та підтримки громадян і бізнесу. Для ліквідації наслідків бойових дій та відновлення об'єктів критичної інфраструктури, житлового фонду створено фонд з подолання наслідків збройної агресії Російської Федерації у сумі понад 19 мільярдів гривень. У резервному фонді акумульовано додатковий ресурс – 17,3 мільярда гривень. З метою подальшої реалізації державних програм: «Доступна іпотека 7 відсотків», «Доступний фінансовий лізинг 5-7-9 відсотків», «Доступні кредити 5-7-9 відсотків», а також підтримки агросектору та підприємств, що вимушені здійснити релокацію, Фонду розвитку підприємництва передбачено 16 мільярдів гривень. На гранти бізнесу заплановано 1,37 мільярда гривень.

Ресурс місцевих бюджетів на 2023 рік через механізм горизонтального вирівнювання визначено у сумі 94,4 мільярда гривень. Зокрема, базова дотація – 29 мільярдів гривень, податок на доходи фізичних осіб військових (компенсується за рахунок державного бюджету) – 57,7 мільярда гривень, додаткова дотація на передані заклади освіти та охорони здоров'я – 2,9 мільярда гривень, а також нова додаткова дотація на компенсацію втрат місцевих бюджетів у зв'язку з військовою агресією Російської Федерації – 24 мільярди гривень.

Для відновлення життєдіяльності деокупованих територій заплановано спрямувати кошти фонду з подолання наслідків збройної агресії Росії та компенсувати втрати місцевих бюджетів у зв'язку з війною.

Тепер основне. Дефіцит державного бюджету у 2023 році передбачається на рівні 20 відсотків ВВП, у тому числі загальний фонд – 17,3 відсотка ВВП. Майже 38 мільярдів доларів США ми сподіваємося залучити від наших міжнародних партнерів – Сполучених Штатів Америки, Європейського Союзу, Міжнародного валютного фонду.

Наприкінці свого виступу я хотів би наголосити, що цей проект бюджету не такий, як попередній. У нас немає маневру для традиційного компромісу, перерозподілу видатків, підтримки окремих територій та галузей, точкових

проектів. Я прошу вас спільно пройти цей бюджетний процес у максимально стислі терміни відповідно до чинного законодавства, адже нам потрібен час для проведення переговорів з нашими міжнародними партнерами щодо пошуку джерел покриття дефіциту бюджету, а це, підкреслюю, 38 мільярдів доларів США.

Дякую за підтримку.

Веде засідання заступник Голови Верховної Ради
України **КОНДРАТЮК О.К.**

ГОЛОВУЮЧА. Дякуємо, шановний пане міністре, і дякуємо шановним малочисельним народним депутатам, які уважно слухали пана міністра.

Народні депутати, прошу записатися на запитання до міністра фінансів.

Тимошенко Юлія Володимирівна, фракція «Батьківщина». Будь ласка.

ТИМОШЕНКО Ю.В. Шановний пане міністре! Якщо народні депутати з фракції «Слуга народу» відійдуть, то ми могли б міністра побачити. Дякую.

Шановний пане міністре, доброго дня! Безумовно, за одну хвилину неможливо поговорити про бюджет, але в мене є два дуже конкретні запитання.

Я щойно повернулася з Харківської області, з Лозової, там вщент зруйновано прекрасну школу № 8, яка була, насправді, осередком взагалі якогось культурного життя в усьому місті. І таких шкіл, зруйнованих війною, по всій країні дуже багато. Чи є сьогодні якісь видатки немісцевих бюджетів, за рахунок яких можна забезпечити відбудову цих шкіл, і що у вас може бути для цього закладено на наступний бюджетний рік?

Те саме стосується капітального і поточного ремонту військових госпіталів, які у дуже поганому стані.

Дайте, будь ласка, відповідь щодо цих двох позицій.

МАРЧЕНКО С.М. Дякую за запитання. Проблематика руйнування закладів освіти і охорони здоров'я зрозуміла. У бюджеті цього року у нас є можливість реалізації програм щодо реконструкції і відновлення шкіл за рахунок резервного фонду державного бюджету. Останнє рішення уряду щодо цього – виділення 400 мільйонів гривень саме на відновлення критичної інфраструктури в деокупованих районах Харківської області. Звичайно, я не можу зараз сказати, чи ці кошти буде спрямовано на відбудову конкретно цієї школи. У наступному році є досить пристойний ресурс – 19 мільярдів гривень з фонду з подолання наслідків збройної агресії Росії і 17,3 мільярда гривень з резервного фонду, які можуть і мають бути спрямовані саме на відновлення таких закладів освіти і охорони здоров'я. Це питання пріоритетів. Думаю, що буде визначено саме пріоритет освіти і ці заклади буде відремонтовано.

Щодо військових госпіталів. Я вважаю, що ресурси Міністерства оборони України на наступний рік є надзвичайно великими, взагалі сектор безпеки і оборони має досить потужний ресурс. І визначення одним із пріоритетів – відновлення і ремонт військових госпіталів має бути першочерговою задачею для

міністерства. Ми проведемо переговори з колегами для того, щоб кошти від податків було спрямовано саме на це.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Соломія Бобровська, фракція «Голос».

Інна Совсун. Будь ласка.

СОВСУН І.Р. Фракція «Голос». Пане міністре, у вас на першому слайді зображено...

ГОЛОВУЮЧА. Увімкніть, будь ласка, мікрофон ще раз. У вас, напевно, інша картка. Так, будь ласка.

СОВСУН І.Р. Пане міністре, у вас на першому слайді зображено напис «Бюджет воюючої країни». Не знаю, як вам сказати, але це є граматично неправильним. Це вкотре демонструє важливість пріоритету фінансування освіти. Не можна казати «воююча», а треба – «та, що воює». Я дуже хочу звернути вашу увагу на те, що навіть у Міністерстві фінансів України працюють люди з підвищеними зарплатами, які не вміють грамотно писати.

Моє питання стосується видатків на освіту. Я розумію, що ми не можемо зараз говорити про підвищення зарплат, багато чого іншого, але коли ми знаходимо в межах Міністерства освіти і науки України 200 мільйонів гривень на студентський спорт, і є нуль на реформу за програмою «Нова українська школа», то такі пріоритети я зрозуміти не можу.

Друзі, мільйони українців зараз живуть за кордоном. І одне з того, на що вони будуть дивитися, коли прийматимуть рішення повертатися сюди чи ні, це якість освіти, яку отримуватимуть їхні діти. Для цього нам треба продовжити реформу за програмою «Нова українська школа». Я дуже сподіваюся, що це буде відображено...

ГОЛОВУЮЧА. Будь ласка.

МАРЧЕНКО С.М. Дякую за зауваження. Знаєте, дійсно, ми не лінгвісти, а все-таки фінансисти. За вашим проханням ми візьмемо в штат лінгвістів, які будуть нам якісно формулювати словосполучення. Але, думаю, насамперед ми маємо якісно рахувати наші можливі доходи і видатки. Дякую за зауваження.

Щодо продовження фінансування програми «Нова українська школа». Думаю, що міністр освіти має визначити це як пріоритет. Видатки на сектор достатні, особливо враховуючи, в якому форматі зараз перебуває освіта, коли багато закладів не працюють або працюють он-лайн. Вважаю, що можливість пріоритизації цих видатків і спрямування їх на реалізацію програми «Нова українська школа» буде знайдено. Під час доопрацювання законопроекту ми також подивимося на можливість переорієнтації видатків саме на цей напрям.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Леся Забуранна, фракція «Слуга народу». Будь ласка.

ЗАБУРАННА Л.В., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань бюджету (одномандатний виборчий округ № 216, м. Київ, політична партія «Слуга народу»). Пане міністре, власне, цей проект бюджету, дійсно, є унікальним. Це бюджет, який буде насамперед спрямовано, і ми віримо в це, на досягнення нашої перемоги у 2023 році. Але головною визначальною характеристикою, зокрема, є те, що дефіцит державного бюджету, тобто видатки майже у два рази перевищують доходи.

І найголовніше запитання, що всіх цікавить. Розуміємо, що в цьому році ми мали великий дефіцит бюджету. Чи є у вас розуміння стратегії, де ми братимемо гроші і яка буде структура фінансової допомоги? Чи це безповоротні кошти, просто фінансова допомога, чи кредити, тобто гроші, які ми будемо позичати? Адже після перемоги нам однозначно доведеться з цим теж розбиратися.

Дякую.

МАРЧЕНКО С.М. Дякую за запитання. Це, дійсно, буде найдефіцитніший бюджет, який, напевно, історично був в Україні. У ньому передбачено підтримку з боку наших партнерів, бо ми, справді, самостійно не зможемо його профінансувати. Але, враховуючи, що ми досить нормально проходимо цей рік, залучаючи кредитні та грантові кошти, є всі підстави сподіватися, що в наступному році ми зможемо це зробити. До того ж з місячного дефіциту у розмірі 5 мільярдів доларів США 2022 року ми маємо можливість скоротити дефіцит до 3-3,5 мільярда доларів США наступного року.

Щодо кредитів і грантів. Звичайно, найпріоритетнішим є пошук грантових коштів. На сьогодні грантові кошти становлять 50 відсотків. Ми працюємо з нашими партнерами, якщо це не грантові кошти, то це мають бути кредити на пільгових умовах з терміном виплати 15 і більше років. Ми максимально намагаємося перенести боргове навантаження на період, коли зможемо ці борги обслуговувати і погашати.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую.

Михайло Волинець, фракція «Батьківщина». Будь ласка.

ВОЛИНЕЦЬ М.Я. Пане міністре, у пояснювальній записці до проекту Закону «Про Державний бюджет України на 2023 рік» зазначено, що заборгованість із виплати заробітної плати становить 1,2 мільярда гривень. Ми з вами знаємо, що тільки на державних шахтах у вугільній галузі ця заборгованість становить 1,5 мільярда гривень, до кінця року вона буде зростати. Це перше.

Друге. Шахти із видобутку уранової руди, там заборгованість із виплати заробітної плати – п'ять місяців. Це болюче питання, яке нам необхідно вирішити разом із Міністерством енергетики України, Міністерством фінансів України, профспілками, трудовими колективами.

І наступне. Ми не можемо погодитися із тим, що в проекті бюджету закладено незмінні величини мінімальної заробітної плати і прожиткового мінімуму, враховуючи, що рівень інфляції досяг 30-35 відсотків, і ми не маємо змоги чітко передбачити, який буде рівень інфляції наступного року.

Дякую.

МАРЧЕНКО С.М. Дякую. Звичайно, пріоритет щодо потреб шахтарів ніхто не відміняв, а враховуючи особливий фокус і енергетичну кризу, праця шахтарів і їх здобуток на сьогодні ціняться більше, ніж коли-небудь. Є сподівання, що державні шахти вийдуть на рівень беззбиткової діяльності, зважаючи на вартість енергоресурсів. Це нам дозволить зменшити заборгованість із виплати заробітної плати перед шахтарями. Але бюджетна підтримка є, і ми зможемо це також врегулювати.

Щодо мінімальної заробітної плати і прожиткового мінімуму. Зрозуміло, що в умовах мирного часу ми до цього питання повернемося. Нам потрібно провести якісні індексації, правильно оцінити те, що ми матимемо після війни. Поки що це робити зарано, тому що в нас інший пріоритет – виграти війну, перемогти, а далі будемо рахувати і проводити відповідні індексації.

Хочу зазначити, що ми зафіксували розміри мінімальної заробітної плати і прожиткового мінімуму на рівні 1 грудня 2022 року, зокрема, мінімальна заробітна плата – 6 тисяч 700 гривень. Вважаємо, що цього, можливо, недостатньо, але це вище, ніж те, що є зараз. Якщо в нас буде додатковий ресурс, ми насамперед спрямуємо його на підвищення соціальних стандартів.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Дякуємо вам, пане міністре, за відповіді на запитання. Можете займати своє місце.

Запрошую до доповіді голову Комітету Верховної Ради України з питань бюджету пана Юрія Арістова. Будь ласка, пане Юрію.

АРИСТОВ Ю.Ю., голова Комітету Верховної Ради України з питань бюджету (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Шановна головуюча! Шановні народні депутати! Шановні члени уряду! Сьогодні ми з вами є свідками історичного моменту – представлення проекту Закону «Про Державний бюджет України на 2023 рік», подібних якому не було. Це буде бюджет країни, в якій іде повномасштабна війна, бюджет задля перемоги.

Вперше в історії України майже 50 відсотків видатків бюджету спрямовуються на безпеку і оборону – це понад 1 трильйона гривень. Наші Збройні

Сили демонструють стійкість та здатність перемагати, те саме ми маємо демонструвати на економічному фронті, але для цього нам щонайменше потрібен бюджет, який максимально відповідає нагальним потребам та можливостям.

Комітет з питань бюджету попередньо опрацював проект Закону «Про Державний бюджет України на 2023 рік». Щодо найважливішого. Незважаючи на воєнний стан, уряд вчасно подав законопроект і сьогоднішнє представлення цього документа відбувається відповідно до встановлених вимог.

У проекті максимально збережено видатки на соціальний захист та підтримку громадян: пенсії, субсидії, підтримка внутрішньо переміщених осіб та малозабезпечених родин, також збережені зарплати медичним працівникам та працівникам освіти, стипендії студентам. У законопроекті передбачено видатки на нові потреби воєнного часу: підтримка ветеранів війни, зокрема психологічна допомога та медична реабілітація.

Передбачено витрати на першочергові роботи, пов'язані з ліквідацією наслідків збройної агресії. Для цих потреб створюється фонд з подолання наслідків збройної агресії, а місцеві бюджети отримають додаткову дотацію на компенсацію витрат у зв'язку з війною.

Після представлення проекту бюджету фактично розпочинається підготовка законопроекту до першого читання. Народні депутати та комітети мають можливість не пізніше 1 жовтня подати до Комітету з питань бюджету свої пропозиції з дотриманням вимог статті 156 Регламенту Верховної Ради України. І дуже важливо, щоб бюджет було ухвалено в стислі терміни. Зараз не на часі популістські заяви та політичні баталії. Так, ми хотіли б дозволити собі направити трильйони гривень на підтримку економіки і підвищення соціальних стандартів, але точно не зараз.

Дефіцит проекту Державного бюджету України на наступний рік становить 20 відсотків ВВП. Ми маємо вже сьогодні домовлятися з міжнародними партнерами про допомогу. Надзвичайно важливо, щоб вони у своїх бюджетах на 2023 рік передбачили фінансову підтримку України, яка зі зброєю в руках захищає свободу та європейські цінності.

Закликаю, аби пропозиції народних депутатів відповідали сьогоднішнім реаліям, були належно обґрунтовані та збалансовані. Запрошую всіх до конструктивної роботи. Ми маємо спільно забезпечити якнайшвидше прийняття головного фінансового документа України на наступний рік.

Дякую за увагу. І слава Україні!

ГОЛОВУЮЧА. Героям слава! Дякую.

Шановні народні депутати, прошу записатися на виступи від депутатських фракцій і груп. Пам'ятаємо, що на виступи відводиться по 3 хвилини від кожної фракції і групи.

Сергій Демченко, фракція «Слуга народу». Будь ласка.

ДЕМЧЕНКО С.О., член Комітету Верховної Ради України з питань правової політики (одномандатний виборчий округ № 29, Дніпропетровська область, політична партія «Слуга народу»). Колеги, усім ще раз доброго дня! Хочу звернути увагу на проблему, яка є не єдиною в цьому проекті Державного бюджету України, але не менш важливою, ніж інші, – фінансування судової влади.

Ми всі розуміємо, що у нас діє правовий режим воєнного стану, але чинне законодавство та положення Конституції України ніхто не відміняв. Вони на сьогодні незмінні в тому, що судова влада має продовжувати здійснювати правосуддя. І будь-яке скорочення її повноважень або перешкоджання здійсненню правосуддя не передбачається і прямо заборонено нормами відповідних законів.

Поточний бюджет, на жаль, є критичним не тільки у тому, що скасовуються будь-які можливості відбудови судів, які нині зруйновано, так само як і школи, про що сказали колеги у попередніх виступах, але і в тому, що ми навіть не маємо можливості платити мінімальні оклади відповідно працівникам апаратів судів, не маємо можливості забезпечити їх комунальними послугами, тобто суди не будуть працювати принаймні взимку, оскільки ніхто в холоді не зможе відправляти правосуддя. Суди не зможуть купляти папір, який необхідний для того, щоб друкувати їх рішення, не зможуть направляти відповідні повістки, оскільки коштами на поштові витрати їх також не забезпечено в повному обсязі.

Колеги, якщо ми з вами приймаємо такий бюджет і погоджуємося, що це правильно, то маємо зрозуміти, що, по-перше, ми порушуємо норми Конституції України, а по-друге, маємо поставити питання про скорочення апаратів судів. Чи, дійсно, це потрібно нашій країні робити (скорочувати апарати судів) на сьогодні, коли і так не забезпечується своєчасний розгляд справ через відсутність достатньої кількості судів? Ми маємо скоротити апарати судів, коли і так один суддя має одного помічника, розглядаючи тисячі справ, що значно перебільшує відповідне навантаження, яке передбачено будь-якими нормами.

Колеги, я звертаю на це увагу і Міністерства фінансів України, пане Сергію Марченко, і профільного комітету, пане Арістов, і колег. З боку фракції ми будемо наполягати на підтримці збільшення фінансування судів.

Крім того, колеги, не можна відокремлювати від судів Вищу раду правосуддя, на яку не передбачено (навіть на майбутніх її членів, які будуть обрані мінімум у наступному році) фінансування. Знову-таки орган судової гілки влади у такий спосіб не матиме можливості здійснювати свої функції, діяти. Якщо ми бажаємо зупинити судову систему, то цей проект бюджету саме для цього.

Дякую, колеги.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую.

Юлія Володимирівна Тимошенко, фракція «Батьківщина». Будь ласка, Юліє Володимирівно.

ТИМОШЕНКО Ю.В. Шановні колеги! За три хвилини у майже порожньому залі говорити про бюджет, про фундаментальний документ країни на 2023 рік – це навіть смішно. Я пам'ятаю той час, коли в країні працював парламент, був справжній парламентаризм, коли, дійсно, рішення Верховної Ради України хоча б щось означали. Тоді, коли доповідався проект бюджету, весь уряд на чолі з Прем'єр-міністром України, представники всіх органів влади, іноді Президент України під прапорами були присутні тут – повний зал людей, і весь день розглядалися представлення, обговорення проекту бюджету, зауваження до нього і все інше. Так працювала країна, в якій був парламентаризм.

Сьогодні не тільки парламентаризму немає – немає свободи слова, немає дискусії. Вибудовується щось незрозуміле. Мені навіть соромно сидіти в цьому залі, тому що я єдиний лідер фракції на весь парламент присутня тут, більше лідерів фракцій тут немає (*Шум у залі*).

Ну, ви не лідер, ви – заступник, вибачте. Ви себе так одразу не підвищуйте. Це жарт (*Оплески*). Чесно говорю, я з повагою до вас ставлюся.

Я просто хочу сказати, що таке представлення проекту бюджету – це приниження країни. Знаєте, чому так відбувається? Тому що жодна дискусія, жодні дебати, жодне колегіальне рішення в нашій країні більше не мають значення. І це набагато страшніше, ніж ви собі уявляєте. Так, ми переможемо в цій війні. Так, ми, безумовно, повернемо наші території, ми тільки загинуть людей не повернемо. Але я вас запитую: яку країну ви хочете бачити після перемоги? Країну без свободи слова, без парламенту, без демократії, без будь-яких реальних органів контролю, без силових структур, які працюють незалежно, з судами, які вже будуть залежати від якихось незрозумілих зовнішніх сил.

Дорогі друзі, на завершення засідання у майже порожньому залі я хочу достукатися хоча б до якоїсь, не знаю, частки совісті цього парламенту і взагалі української влади, щоб ми після блискучої перемоги не зганьбили Україну тим, що набудували за цей час, що поскасовували за цей час, що «реформували» за цей час, щоб ми не отримали країну, яка не здатна суверенно, щасливо, заможно, демократично, по-європейськи жити.

І тому хочу зараз звернутися... Блін, і спікера немає, ну що за життя. Хотіла до спікера звернутися – теж немає. Тоді звертаюся до президії: дорогі друзі, зробіть що-небудь, щоб припинити це скатування у прірву.

Слава Україні!

ГОЛОВУЮЧА. Героям слава, Юліє Володимирівно! Важко з вами не погодитися, це про прірву.

Михайло Бондар, фракція «Європейська солідарність».

Ірина Геращенко. Будь ласка.

ГЕРАЩЕНКО І.В. Шановні колеги, як співголови фракції «Європейська солідарність» ми з Артуром Герасимовим теж дуже здивовані тим, що проект бюджету обговорюється у майже порожньому залі, де представників опозиції,

які сьогодні демонструють єдність і готовність працювати на країну, набагато більше, ніж представників монобільшості. Ми, дійсно, приймаємо дуже важкий бюджет країни, що воює. І від такого бюджету країна потребує трьох важливих речей: перше – це дорослості, друге – це відповідальності і третє – це прозорості і публічності.

З таким бюджетом країна має вистояти, вижити і рухатися до перемоги, забезпечити перемогу. А отже, дійсно, пріоритетом має бути підтримка безпеки і оборони, що стосується Збройних Сил України, у центрі та на місцях. У такому бюджеті не вистачає саме підтримки територіальної оборони. І це дуже неправильно. Ми маємо також мільйони постраждалих від російської агресії. Очевидно, що підтримка людей має бути наріжним каменем бюджету країни, що воює.

Ну, і ще одне. Уже зараз потрібно закладати основи для майбутньої відбудови країни, відмовитися від «крадівництва», сховати оці «шаловливі ручки», які весь час у кожному статтю намагаються вкласти дороги, дороги і дороги. Бо це ненормально, коли в бюджеті країни, що воює, на відновлення будинків постраждалих людей закладаються втричі менші суми ніж знову-таки на дороги. Друзі, будь ласка, зупиніться!

Очевидно, що цей проект бюджету потребує дуже серйозного доопрацювання. І мені хотілося б, на жаль, немає тут Прем'єр-міністра України, але є міністр фінансів, щоб ви почули конструктивні пропозиції представників професійної фракції «Європейська солідарність», які вже сьогодні говорять вам, де знайти... Пане Тищенко, відчепіться від міністра фінансів, нехай він щось розумне почує!

Я хочу сказати, що за цим проектом бюджету вже зараз можна заощадити мільярди, наприклад, на російськомовному телеканалі «FreeДом», який дивиться хіба що Офіс Президента України. Краще передайте ці кошти постраждалим від російської агресії. Заберіть ці кошти в телеканала «Рада», який демонструє хіба що Офіс Президента України, а не парламент. Це ненормально, що сьогодні немає прозорості обговорення проекту бюджету і дебатів, навіть те, що говорив міністр, не почують українці. Ну, і так само там дуже багато «хотелок».

Друзі, дуже важливо, щоб парламент повернув свою контрольну функцію, щоб ми із вами не ховалися від наших обов'язків, а контролювали те, як розподіляється кожна копійка з бюджету країни, що воює, і кошти міжнародних донорів. І ми будемо подавати сотні поправок стосовно допомоги українській армії, допомоги територіальній обороні, допомоги постраждалим від агресії, відбудови житла і децентралізації. Ми не дамо вбити децентралізацію.

Вибачте, у цьому залі, на жаль, сидять люди, які ніколи...

ГОЛОВУЮЧА. Дякуємо.

Валерію Гнатенко, будь ласка, фракція «Опозиційна платформа... група «Відновлення України». Вибачте. Працівники Апарату Верховної Ради України, поміняйте, будь ласка, бо в комп'ютері ще старі... Вибачте, у мене просто...

ГНАТЕНКО В.С., член Комітету Верховної Ради України з питань бюджету (одномандатний виборчий округ № 49, Донецька область, політична партія «Опозиційна платформа – За життя»). Шановні колеги! Сьогодні, дійсно, дуже важливий день для нашого парламенту. Насамперед ми повинні знати і не забувати, що приймаємо бюджет держави, що воює, і цим усе сказано. З самого початку проект бюджету розроблявся як кошторис, що забезпечить необхідні потреби сектору безпеки і оборони. Ще ніколи наша держава не спрямовувала більш ніж 17 відсотків свого ВВП на підтримку оборони держави. Понад 1 трильйона 100 мільярдів гривень буде спрямовано на національні захист і оборону, кожен гривню буде спрямовано на українську економіку, на підтримку військовиків, на підтримку в цілому збереження соціальних стандартів.

Водночас ми як держава розуміємо соціальну відповідальність перед українським суспільством, особливо в цей час. Податкова база не змінюється, не погіршується, усі наші зобов'язання перед громадянами, перед вразливими верствами населення будуть виконані з деяким приростом. Жоден соціальний стандарт не буде погіршено порівняно з 2022 роком. Також ми розуміємо, що уряд виконує обіцянку, яку нам дав, і здійснить автоматичну індексацію пенсій у березні наступного року. Це питання вкрай важливе для наших пенсіонерів, оскільки вони є найуразливішою категорією, яка відчуває всі інфляційні ризики.

У запропонованому документі ми бачимо велику оптимізацію видатків на державний апарат. Це стосується і Верховної Ради України, саме нас. Усе, що є некритичним, буде відсічено. Водночас, це жодним чином не вплине на ефективність роботи державних органів і лише усуне зайве марнотратство нашого бюджету. Безумовно, парламент має показати приклад. Ми ледь не перше скликання, яке зменшує власне фінансування. Так у проекті бюджету на 2023 рік закладено фінансування саме парламенту на 13 відсотків менше, а це майже 390 мільйонів гривень.

Також у проекті Державного бюджету України на 2023 рік обов'язково будуть збережені кошти на стимулювання економіки. Для прикладу, це запущена програма грантів та започаткування мікропідприємництва, розвиток переробної промисловості та фінансування ІТ-сфери. Буде збережено програму «Доступні кредити 5-7-9 відсотків» для бізнесу. Усе, що можна спрямувати на розвиток, навіть в умовах війни, буде збережено.

Окремо хочемо відзначити важливість запровадження фонду з подолання наслідків збройної агресії разом із додатковою дотацією місцевим бюджетам на відбудову пошкодженої критичної інфраструктури та житла, фактично на це буде спрямовано 43 мільярди гривень.

Депутатська група «Відновлення України»...

ГОЛОВУЮЧА. Дякуємо пану Гнатенку з групи «Відновлення України».

Запрошую до слова Олександра Колтуновича, група «Платформа за життя та мир». Будь ласка.

КОЛТУНОВИЧ О.С., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань економічного розвитку (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Опозиційна платформа – За життя»). Шановна головуєча! Шановні колеги! Ми провели скрупульозний, детальний, аналіз цього проекту закону. Озвучу основні критичні зауваження і цифри, які, на нашу думку, ви могли б доопрацювати далі, тому що тут є важливі моменти, яких все-таки не має бути в цьому проекті бюджету.

Перше. У статті 1 визначено граничний обсяг дефіциту бюджету (цю цифру вже зазначали) у сумі 1,279 трильйона гривень. Але ви маєте розуміти, що ця цифра більша, ніж усі доходи, на 0,7 мільярда гривень.

Друге. У статті 5 визначено граничний обсяг державного боргу в сумі 6,4 трильйона гривень, а на 31 липня цього року остання цифра 3,5 трильйона гривень, тобто державний та гарантований державою борг збільшиться на 81 відсоток.

Третє. У додатку 2 «Запозичення» зазначено, що ми позичаємо 1,6, майже 1,7 трильйона гривень, що на 32 відсотки перевищує суму всіх доходів бюджету. Якщо ми колись рахували частку відносно доходів, сьогодні це 132 відсотки. Надзвичайно великі цифри.

Четверте. На погашення і обслуговування державного та гарантованого державою боргу на сьогодні заплановано 741 мільярд гривень. Це значна сума, 30 відсотків видаткової частини бюджету. На нашу думку, реструктуризація боргу і максимальне відтермінування щодо виплат має продовжуватися для того, щоб країна, що воює, 741 мільярд гривень не витратила на обслуговування та погашення боргів.

П'яте. Дефіцит Пенсійного фонду України, який буде покриватися за рахунок коштів з державного бюджету, у цьому році зростає до 232,9 мільярда гривень. Це означає, що в нас економіка не працює, зменшується чисельність підприємств і людей, які там працюють, зменшуються відрахування єдиного соціального внеску. Тому на це також необхідно зважити.

Шосте. Субсидії. Цифри теж знижуються. У минулому році було 41,7 мільярда гривень, у цьому – 37,8. А у нас тарифи не зменшуються як мінімум. Це теж необхідно врахувати.

І найважливіше. Індексація мінімальних фіксованих доходів, прожиткового мінімуму, соціальних стандартів. Наприклад, мінімальна заробітна плата фактично залишиться на рівні минулого року, коли її було встановлено у розмірі 6 тисяч 500 гривень, це було 1 грудня. Упродовж цього року її розмір переглядався тільки на 3 відсотки, у наступному – взагалі не підвищиться. Водночас кумулятивне інфляційне навантаження становитиме 69 відсотків за два роки, тоді як розмір заробітної плати підвищився тільки на 3 відсотки. Розмір прожиткового мінімуму так само майже не змінюється, це також необхідно проіндексувати. У такому разі цей проект бюджету матиме право на те, щоб його...

ГОЛОВУЮЧА. Дякую.

Ярослав Железняк, фракція «Голос». Будь ласка.

ЖЕЛЕЗНЯК Я.І. Шановні, нас тут не так багато, тому я, напевно, звернуся до Міністерства фінансів України. Сергію Михайловичу, це адекватний і нормальний проект бюджету. Дякую за нього. Мабуть, вперше я так говорю. За вісім років я бачив різні проекти бюджетів, і він, справді, адекватний.

Так, триває війна і розраховувати на те, що в бюджеті буде закладено підвищення соціальних видатків – щонайменше досить наївно. Хоча можна це зробити, тільки потім надрукують гривню і буде у нас гривня за курсом 60, 70, розкрутять інфляцію і ми всі потім будемо згадувати приклади Шрі-Ланки та інших країн, про які сьогодні говорили під час виступу. Звичайно, є зауваження, зокрема, і у мене. Дай Боже, щоб найбільше зауваження до проекту бюджету було те, що там щось неправильно написано в презентації і бажання знайти аж цілий 1 мільярд з 2 трильйонів 500 з чимось мільярдів на потреби. Думаю, що знайдемо, діточок точно не образимо. А проект бюджету і справді адекватний.

Пам'ятаю, як приймався проект Закону «Про Державний бюджет України на 2014 рік». Пам'ятаю, що була ситуація, не треба ображати народних депутатів минулого скликання, коли представляли проект бюджету фактично з однієї сторінки, а потім його дописували. Пам'ятаю, як це вже робили на початку нового року. Пам'ятаю, як переписували Податковий кодекс України, ситуація була військовою і треба було це робити. І зараз, коли у нас повномасштабна війна, вчасно подали проект бюджету і ми його вчасно розглядаємо. І я вдячний за те, що там немає податкових змін, про що, дійсно, просив весь бізнес.

Шановні колеги, я не буду зараз витрачати час, чесно кажучи, слабо розумію, навіщо ми це робимо, враховуючи, що тут немає камер і вас точно ніхто не покаже. Проте у мене теж є зауваження до цього проекту бюджету. Але вперше за вісім років у мене немає обґрунтованої критики, щоб сказати, що за цей проект бюджету голосувати не треба.

Дякую Міністерству фінансів України, ви, справді, перший раз класно зробили роботу. Молодці!

ГОЛОВУЮЧА. Дякую, пане Ярославе.

Хочу зауважити, що кожен і кожна роблять тут теж безпосередньо свою роботу, наближаючи нашу перемогу.

Сергій Вельможний, група «Довіра». Будь ласка.

Лариса Білозір. Будь ласка.

БІЛОЗІР Л.М., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань організації державної влади, місцевого самоврядування, регіонального розвитку та містобудування (одномандатний виборчий округ № 15, Вінницька область, самовисуванець). Шановні колеги, сьогодні ми розглядаємо документ, який стане основним для нашої країни в умовах повномасштабної війни. Ми, дійсно, довго можемо аналізувати цифри проекту бюджету, які запропонував уряд, і порівнювати ці показники з минулими роками. Проте ми маємо усвідомлювати, що порівняно з попередніми роками змінилося життя всієї країни.

Бюджет на 2023 рік буде складним, гадаю, що всі колеги це розуміють. Дуже важко щось планувати в умовах повномасштабної війни, коли нищаться наші міста, інфраструктура, тільки важливий аграрний сектор зазнав збитків приблизно на 30 мільярдів доларів і, найголовніше, гинуть наші люди. Скільки триватиме така ситуація, ніхто передбачити не може, найімовірніше до того часу, поки наші Збройні Сили не виженуть ворога за поребрик.

Природно, що фінансування армії – пріоритет номер один цього проекту закону. Лише на Міністерство оборони України передбачено 757 мільярдів гривень, це приблизно 60 відсотків дохідної частини, і 493 мільярди гривень – саме на фінансове і медичне забезпечення діяльності Збройних Сил України. Звичайно, це рекордні показники для сектору оборони, але тут країна просто не має іншого виходу – для нас це питання життя і смерті.

Протягом останніх років ми звикли вимагати від уряду збільшення коштів на розвиток і підвищення соціальних стандартів. Зараз навіть звичного невеличкого підвищення не буде, прожитковий мінімум залишається на рівні 2 тисячі 684 гривні, мінімальна зарплата – 6 тисяч 700 гривень, мінімальна пенсія – 2 тисячі 93 гривні. На жаль, в умовах війни забезпечити підвищення соціальних стандартів – це було б щось із області фантастики. Доходи державного бюджету на 2023 рік становитимуть 1 трильйон 280 мільярдів гривень, що на 18 відсотків менше за минулорічні показники. Граничний обсяг дефіциту державного бюджету становить аж 20 відсотків ВВП, інфляція споживчих цін планується на рівні 30 відсотків.

Якби нам ще минулого року озвучили ці цифри і прогноз, ми вважали б це апокаліпсисом, повним шоком для економіки. Але нині, на жаль, це реальність, у якій ми не просто живемо, а боремося з ворогом і в якій на абсолютній більшості території нашої держави все одно працює критична інфраструктура, транспорт, лікарні, школи. Тому головне сьогодні – вижити і вибороти переговори не тільки для нас, а й для майбутніх поколінь українців, які житимуть на нашій землі. Критика буде, але це буде вже після нашої перемоги.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую.

Народні депутати, прошу записатися на виступи, за регламентом на це відводиться 6 хвилин. Прошу записуватися.

Осадчук Андрій, фракція «Голос». Будь ласка.

ОСАДЧУК А.П., перший заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань правоохоронної діяльності (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Голос»). Передайте, будь ласка, слово Ярославу Железняку.

ГОЛОВУЮЧА. Ярослав Железняк. Будь ласка. Ваш мікрофон увімкнено.

ЖЕЛЕЗНЯК Я.І. На жаль, є проблема з мікрофоном. Колеги, напевно, я сказав Міністерству фінансів України все, що хотів. Є конструктивна пропозиція: давайте їх швидше відпускати, нехай працюють. Мені здається, що кожен уже розуміє, що до 1 жовтня ми подаємо поправки, а далі розглядаємо.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую. Можна було просто не брати слово.
Ірина Геращенко, фракція «Європейська солідарність». Будь ласка.

ГЕРАЩЕНКО І.В. Прошу передати слово пані Южаніній. Дуже дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Ніно Петрівно, будь ласка.

ЮЖАНИНА Н.П. Я не ставилася б так легковажно і не співала б одне одному дифірамби щодо проекту бюджету. Усе-таки в нас є час і розуміння того, як можна більш якісно підійти до цього документа і доопрацювати його.

Пам'ятаєте, пане Сергію, я вас три дні тому просила надати дані стосовно фактично очікуваних показників щодо дохідної і видаткової частин бюджету як для країни, що воює. Так от, я щойно підходила і запитувала – ви таких даних не надали. Насправді, коли ми з вами говорили про скорочення видатків на утримання державного апарату, усіх органів, які забезпечують функції держави, ви сказали, що підійшли, так би мовити, у середньому щодо кожного, не розбираючись у деталях, і скоротили видатки на 10 відсотків. То хочу вам сказати, що я попросила проаналізувати видатки, які заплановано на 2023 рік, і саме загальнодержавні видатки на адміністрування держави у 1,4 разу більші ніж у 2021 році. Що це за скорочення, скажіть, будь ласка? Це буде зараз друга стаття після витрат на оборону і безпеку.

Мені здається, що точно не ви маєте за це відповідати, тут повинен сидіти весь Кабінет Міністрів України і кожному міністру слід відповідати за свою сферу діяльності. Фактично жодного скорочення не відбулося, і це найбільша ганьба. Коли ми говоримо, що робимо все: і скорочуємо, і аналізуємо, але ми не можемо зараз говорити про збільшення дохідної частини, а можемо говорити про те, наскільки ми відчули на собі війну. То давайте не обманювати одне одного. Ми цього не відчули, не зробили всього можливого для того, щоб максимально використати наш ресурс. І все, що ми із вами маємо зробити під час доопрацювання, це сконцентруватися саме на цьому питанні і, справді, віддати ці кошти на соціальний захист, який повинна гарантувати держава, тому що проблем в державі з такою кількістю осіб, яким ми маємо допомагати, і значно меншою кількістю населення, яке працює, багато – а це катастрофа. Катастрофа!

Давайте об'єднувати зусилля і скорочувати видатки, а не робити вигляд, що ми їх скорочуємо.

Дякую.

Веде засідання Голова Верховної Ради України
СТЕФАНЧУК Р.О

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Народний депутат Ар'єв Володимир Ігорович, фракція політичної партії «Європейська солідарність». Будь ласка.

АР'ЄВ В.І., член Комітету Верховної Ради України з питань цифрової трансформації (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Європейська солідарність»). Так добре виступати в тиші, тому що, коли зал повний, ну, чесно кажучи, на базарі тихіше, ніж у залі Верховної Ради України. Хоча ми бачимо зараз, що ця тиша від того, що нікому не цікаво це слухати.

Хочу насамперед звернутися до міністра фінансів. Пане Марченко, це я до вас звертаюся. Ваші ж цифри? Ви сказали, що це проект бюджету країни, що воює. О'кей, щодо витрат безпосередньо на Збройні Сили України – це, дійсно, рекордна цифра, яка повністю виправдана. Але на компенсацію загиблим і тим, хто залишився інвалідом після цієї війни, учасникам війни, родинам загиблих – 325 мільйонів гривень. Нагадую вам, що у постанові Кабінету Міністрів України № 168 (не хитайте головою, подивіться представлену вами презентацію) ви обіцяли 15 мільйонів гривень кожній родині загиблого, тобто 21 родина може отримати цю суму. Водночас на дороги у вас знайшлося 38 мільярдів гривень. От і рахуйте: 325 мільйонів гривень на 21 родину загиблих і на «велике крадівництво» – 38 мільярдів гривень. І це проект бюджету країни, що воює? Може, ви трошечки пріоритети там підкоригуєте? Сьогодні ми маємо дбати, зокрема, і про тих, хто повернувся, і про родини тих, хто не повернувся з цієї війни. Ми не можемо забувати про тих, хто вже віддав Україні свій борг, захищаючи її.

Я абсолютно чітко вам говорю, що ми будемо робити все можливе, підтримуючи родини, для того щоб у Державному бюджеті України на 2023 рік було записано достойну цифру, щоб надати компенсації родинам загиблих, а також тим, хто постраждав, отримав поранення, контузії, зазнав каліцтва після участі в бойових діях, інакше змінюйте цифри постановою Кабінету Міністрів України.

Слова «Слава Україні!» – це не просто гасло. Слава Україні! – це коли ми дбаємо про тих, хто приносить Україні славу. І якщо ми розуміємо, що дбання про тих, хто захищає Україну, буде виражатися в конкретних цифрах, тоді ми маємо в цьому залі повне право говорити: слава Україні!

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні народні депутати, представлення проекту Закону «Про Державний бюджет України на 2023 рік» ([№ 8000](#)) завершено.

Відповідно до статті 154 Регламенту Верховної Ради України проект Закону «Про Державний бюджет України на 2023 рік» вважається взятим Верховною Радою України для подальшої роботи.

Шановні народні депутати, розгляд питань порядку денного на сьогодні завершено. Дякую всім за результативну роботу.

Зараз я оголошую перерву у нашому пленарному засіданні. Про час і місце його продовження вам буде повідомлено завчасно. Прошу не поширювати інформацію щодо його початку.

Працюємо разом на перемогу! Слава Україні!